

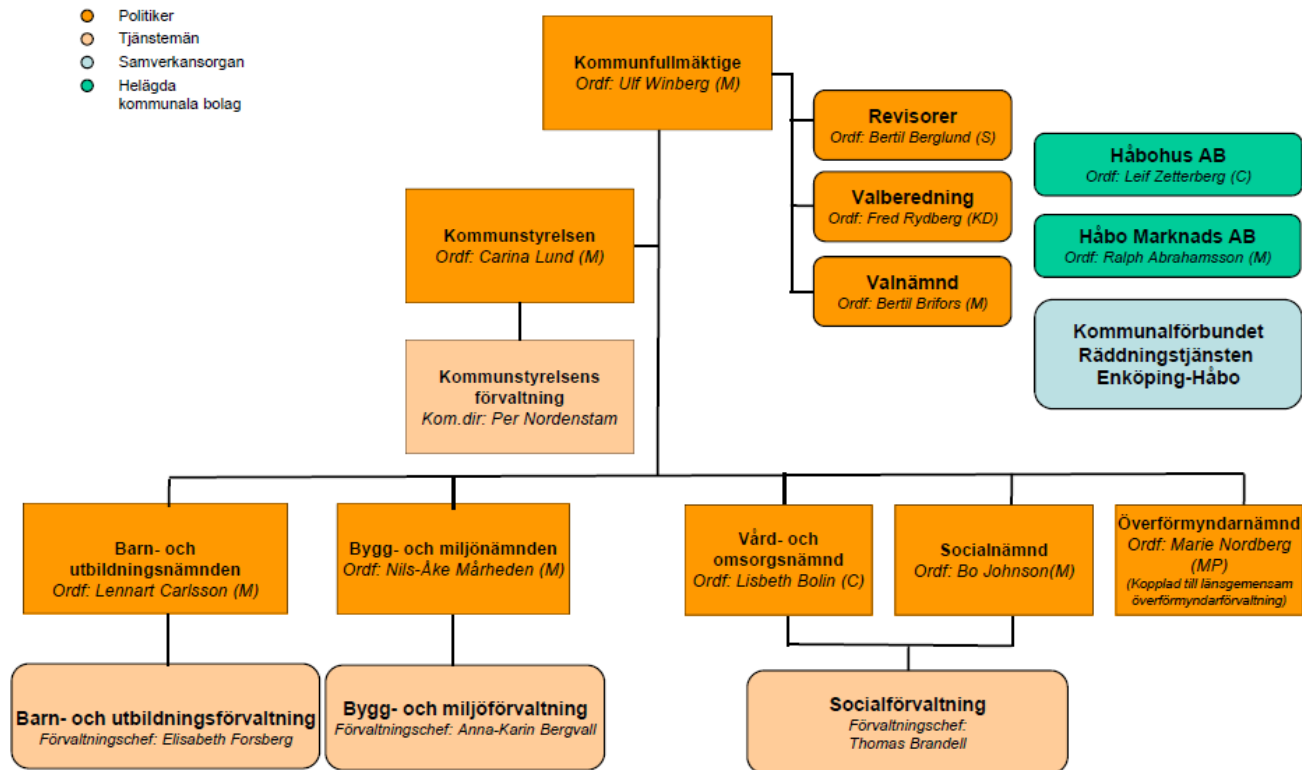
Budget och mål år 2018, plan år 2019-2020

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Inledning.....	8
3 Tidplan för mål- och budgetprocessen	11
4 Vision och mål för kommunen	12
5 Omvärldsanalys.....	14
6 Befolkningsprognos.....	17
7 Kostnadsanalys	21
8 Känslighetsanalys	22
9 Långsiktig finansiell analys.....	22
10Kommunens ekonomiska förutsättningar	23
11Budget 2018 och plan 2019-2020	26
12Investeringsbudget.....	30
13Finansiering.....	32
14Exploateringsbudget.....	33
15Budgetstyrprinciper	37
16Kommunstyrelsen.....	41
17Överförmyndarnämnden	54
18Bygg- och miljönämnden.....	56
19Barn- och utbildningsnämnd.....	63
20Socialnämnd	73
21Vård- och omsorgsnämnd.....	80
22Taxor och avgifter i Håbo kommun år 2018	90
23Protokoll KF.....	101

Organisation

1 Sammanfattning

Återrapportering

Fullmäktige beslutade 2017-06-12 KF § 80 om kommunalskatten, nämndernas driftbudgetram och investeringsbudget för 2018 samt plan för 2019-2020. Beslutsprotokollet justerades 2017-09-25 KF § 85. Övergripande mål för perioden 2016-2018 har fastställts sedan tidigare.

Enligt tidigare beslut ska styrelser och nämnders mål och budget för kommande år rapporteras till kommunfullmäktige i december. Detta för att kommunfullmäktige ska ha kännedom om nämndernas mål och budget.

Nämnder och styrelser har återrapporterat mål, nyckelindikatorer och mått för sin verksamhet samt driftbudget och investeringsbudget.

Driftbudgetjusteringar

Förutom återrapporteringen föreslås justeringar i nämnders och styrelsernas driftbudgetramar som följd av omräkning av internhyra, valår, överförmyndarnämndens ökade kostnader, revisionens budgetäskande samt åtgärder för att stimulera ökat bostadsbyggande. Budgeten för kommunstyrelsens förfogande har minskats från 10,0 miljoner kronor till 9,25 miljoner kronor.

Vidare föreslås att budgeten för skatteintäkter och utjämning uppdateras enligt senaste prognos från SKL, daterad 2017-09-28, vilket innebär en minskning med 1,9 miljoner kronor. Därutöver föreslås budgeten för generella statsbidrag utökas med 1 miljoner kronor 2018 med anledning av statsbidraget för att stimulera ökat bostadsbyggande. Till år 2019-2020 har skatte- och statsbidragsprognosen förbättrats till följd av ökning av de generella statsbidragen vilket ingick i regeringens budgetproposition.

Ekonomiskt resultat

Kommunens totala budget för år 2018 uppvisar ett positivt resultat med 19,9 miljoner kronor vilket är 1,9 miljoner lägre sedan budgetbeslutet i juni, till följd av den förändrade skatte- och statsbidragsprognosen. Resultatet utgör 1,8 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna. Den finansiella målsättningen är att ha 2 procent i överskott under perioden. Planen för år 2019-2020 visar resultat på cirka 25 miljoner kronor per år vilket utgör cirka 2 procent i överskott.

Investeringar

Investeringar för år 2018 uppgår till totalt 354,5 miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringar, förutsatt kommunfullmäktiges beslut om att tillföra projektet Lundby ridhus ytterligare 7 miljoner kronor. Exploateringsinvesteringar har justerats från 65,5 miljoner kronor till 66,8 miljoner kronor till följd av förändringar i tidsplanen för flera projekt. Den totala exploateringsbudgeten per projekt är oförändrad.

Upplåning

Samtliga investeringar inklusive exploatering uppgår till 421,3 miljoner kronor för år 2018, förutsatt kommunfullmäktiges beslut om Lundby ridhus. För att finansiera investeringarna krävs att 200 miljoner kronor nyupplånas för år 2018.

Budgetstyrprinciper

Budgetstyrprinciperna har setts över och kompletterats vad gäller taxor och avgifter, investeringar och exploatering och föreslås fastställas.

1.1 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Föreslås att skatte- och statsbidragsprognosen uppdateras till senaste prognos från SKL, vilket medför lägre intäkter år 2018 med 1,9 miljoner kronor. Detta hanteras genom att kommunens resultat försämras med motsvarande belopp. Till år 2019-2020 har skatte- och statsbidragsprognosen förbättrats till följd av ökning av de generella statsbidragen vilket ingick i regeringens budgetproposition. Budgeten för förfogande har förbättrats med motsvarande belopp.

I november år 2016 fick kommunen 4,5 miljoner kronor i generellt statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande. År 2017 har kommunstyrelsen beslutat att fördela 2,8 miljoner kronor men staten beslutar om bidraget i november år 2017. Stor osäkerhet finns om bidragets storlek eftersom det är beroende av samtliga kommuners bostadsbyggande och flyktingmottagande samt att det totala bidraget minskar från 2,9 miljarder till 1,3 miljarder. För år 2018 planeras åtgärder i kommunen för endast 1 miljon kronor till följd av den stora osäkerheten. Budgeten för generella statsbidrag ökas med 1 miljon, 600 000 kronor fördelas till kommunstyrelsen som utökad budgettram och 400 000 kronor till bygg- och miljönämnden som utökad budgettram.

Revisionen

Revisionens äskande har inkommit och är 61 000 kronor högre än avsatt budget. Budgetramen föreslås utökas med 61 000 kronor och kommunens resultat försämras med motsvarande belopp.

Driftbudget

Nedanstående omfördelningar i budgetramar föreslås mellan nämnder och styrelser till följd av nya förutsättningar:

Valnämndens budget ökas med 100 000 inför valåret 2018 och motsvarande minskning görs av kommunfullmäktiges ram. Budgeten ökas med ytterligare 250 000 för valstugor år 2018 och motsvarande minskning görs av kommunstyrelsens förfogande.

Överförmyndarnämndens kostnader ökar till år 2018 enligt avtal och budgetramen ökas med 446 000 kronor. Detta finansieras genom att budget för kommunstyrelsen minskas med motsvarande belopp.

Kommunstyrelsens förfogande minskas från 10,0 miljoner kronor till 9,25 till följd av valstugor och 500 000 kronor för utredning Skeppet enligt nedan.

Internhyran förändras mellan kommunens befintliga fastighetsobjekt till följd av förändringar i kapitalkostnader inför år 2018, kostnad 2016 per fastighetsgrupp samt ändrad användning. För att det ska bli kostnadsneutralt för nämnder och styrelser föreslås budget för internhyran omfördelas med motsvarande belopp.

Investeringsbudget

Fullmäktige beslutade i juni om fyra investeringar som skulle omprioriteras inom kommunstyrelsens befintliga investeringsram år 2018.

Investeringsbudget för Dumpersbacken, bro till "Svanholmen" och rullstolgunga omfördelas från planerat underhåll beläggningar. Utredning/undersökning angående Skeppet och dess framtida användning, 500 000 kronor, kan inte klassificeras som en investering eftersom det avser användning av lokaler. Föreslås att budget omfördelas från kommunstyrelsens förfogande.

| Förutsatt kommunfullmäktiges beslut i separata ärenden har kommunstyrelsens

fastigheter tillförts 17 miljoner kronor för bland annat Lundby ridhus och Västerängsskolans kök. Finansiering sker genom att överföra 10 miljoner kronor från barn- och utbildningsnämndens investeringsbudget för köp av paviljonger till Futurumskolan samt genom att öka upplåningen med 7 miljoner kronor.

Exploatering

Tidplaner för befintliga exploateringsprojekt har setts över vilket resulterar i ändrade exploateringsresultat mellan åren. Den totala budgeten är dock oförändrad och den totala prognosen för exploatering är i princip oförändrad.

1.2 Kommunfullmäktiges beslut i juni

Fullmäktige beslutade 12 juni 2017 om budget och för år 2018 och plan år 2019-2020. Kommunfullmäktige beslutade att

- Fastställa kommunalskatt år 2018 till 21:34.
- Fastställa driftbudgetramar för nämnder och styrelser enligt nedan, tkr

Kommunfullmäktige	1 441
Stöd till politiska partier	1 000
Valnämnd	7
Revision	1 139
Räddningstjänst	20 500
Håbo Marknads AB	5 000
Gemensamma projekt	3 200
KS förfogande	10 000
Kommunstyrelse	155 607
Överförmyndare	1 928
Bygg- och miljönämnd	21 492
Barn- och utbildningsnämnd	562 894
Socialnämnd	58 379
Vård- och omsorgsnämnden	248 120

Respektive nämnd inom ramarna och under de förutsättningar som blir kända under hösten, gör nödvändiga preciseringar av hur respektive ram ska användas.

Räddningstjänstens anslag om 20 500 tkr beslutas under förutsättning att Enköpings kommun fattar ett likalydande beslut om utökning av sin andel för år 2018.

Fastställde investeringsbudget år 2018, totalt om 413 025 tkr, enligt följande

Skattefinansierade verksamheter

Kommunstyrelse	222 904
Barn- och utbildningsnämnd	31 695
Socialnämnd	120
Vård- och omsorgsnämnd	1 230
Exploatering	65 476

Taxefinansierade verksamheter

VA-verksamhet	90 000
Avfallsverksamhet	1 600

Kommunstyrelsens investeringsbudget omprioriteras inom befintlig ram för att finansiera följande investeringar:

- Dumpersbacken iordningställs 2018: 500 tkr
- Gångbro till "Svanholmen" och informationsskylt: 300 tkr
- Rullstolsgunga: 100 tkr

- Utredning/undersökning angående Skeppet och dess framtida användning: 500 tkr
Förvaltningen får i uppdrag att till kommunstyrelsen under hösten föreslå hur omprioriteringar i investeringsbudget skall göras.

Extern medverkan prövas i etableringen av alla nya verksamhetslokaler och arenor.

I november fastställa behov av låneutrymme för 2018 samt fastställa en reviderad budget för år 2018.

Kommunstyrelsen under år 2018 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2018 och vid omförhandling/omplacering av kommunens befintliga lån mellan olika kreditinstitutioner.

- Såsom för egen skuld ingå borgen för Håbohus AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 040,0 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- Ta ut borgensavgift av Håbohus AB enligt lagstiftningen om allmännyttan.
- Godkänna att kommunstyrelsen beslutar om vad som anses som marknadsmässigt borgensavgift.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är fasta under perioden 2016-2018 . Eventuella förändringar av nämndmål och nyckelindikatorer kan komma att justeras under höstens budgetarbete och rapporteras till kommunfullmäktige i december.

2 Inledning

Håboalliansen – budget 2018

Håbo kommun är en kommun under stark tillväxt. Visionens mål om 25000 invånare 2030 är vi på god väg att nå i förtid, med en årlig tillväxttakt med ca 500 medborgare. Detta ställer kommunens uppdrag i en delvis ny situation. Vi behöver över tid planera för ökade insatser inom såväl skola och omsorg, som kommunal infrastruktur och samhällsplanering.

Kommunen har under senare år haft en gynnsam ekonomisk utveckling, men de utmaningar vi står inför de kommande åren kommer att kräva prioriteringar och nya sätt att arbeta för att kunna leva upp till medborgarnas förväntningar.

Håbo kommun har under 2017 blivit medlem i Sveriges Eko kommuner. I jämförelse med andra kommuner hävdar vi oss väl i vårt miljö- och klimatarbete. Insatserna som aviseras i budgetunderlaget för energieffektivisering och säkra gång- och cykelvägar samt säkra skolvägar stärker ytterligare detta arbete.

Kommunens insatser inom äldreomsorgen är enligt jämförbara mätningar höga, här gäller det att vi kan möta de behov en allt mer åldrande befolkning i kommunen har rätt att ställa. Det gäller såväl möjligheter till ett rikt liv, som ett boende med ökad insats av service. För att tydliggöra det kommunala uppdraget är vår ambition att en äldreplan omfattande all verksamhet syftande till livskvalitet i åldrandets alla skeden ska tas fram. Planen ska utarbetas i nära dialog med de berörda, så att insatserna görs på ett väl avvägt hållbart sätt. Digitaliseringens och den nya teknikens möjligheter ska tas tillvara för att höja kvaliteten i omsorgsarbetet.

Håbo kommun är en kommun med många barn som behöver en väl utbyggd skola, med såväl kommunala som privata aktörer som arbetar för förbättrade studieresultat och en god studiemiljö.

Kommunens gymnasieskola är respekterad och uppskattad av såväl kommunens ungdomar, som ungdomar från andra kommuner. Då vi inte har yrkesinriktade hantverkslinjer är samverkan med grannkommunerna viktig för att kunna erbjuda kommunens ungdomar ett brett urval. Det ökar också företagens möjligheter att rekrytera nya medarbetare med rätt kompetens.

I vår växande kommun står vi inför behovet av en utbyggnad av såväl förskola, grundskola som gymnasium. Vi önskar för denna utveckling ett nära samarbete med externa aktörer, såväl för investeringen som för driften. Allt i syfte att skapa mångfald och förutsättningar för ekonomiska hållbara lösningar som fungerar över tid. Exempel på detta är Raoul Wallenbergstiftelsens önskan om markanvisning för ett skolbygge och Ur och Skurs intresse av etablering av en förskola är exempel på detta.

I Håbo kommun finns nära 200 föreningar inom många olika verksamheter. Föreningslivets insatser är en viktig del av samhället. Föreningarna för samman medborgarna, skapar förutsättningar för värdefull sysselsättning och bidrar till en trygg och säker livsmiljö. Flera av föreningarna har löst aktivitets- och arenabehov av egen kraft, ibland med kommunal uppbackning. För andra krävs mer omfattande kommunala insatser för att få behoven tillgodosedda. En arena för bollsport, en ny simhall och lokaler för pensionärsverksamheten står högt på investeringslistan. Vår ambition är att i dialog med berörda föreningar hitta partnerskap för att såväl effektivisera drift som finansiering av dessa behov. För att understödja den viktiga verksamhet många ideella krafter gör i kommunens föreningsliv kommer vi att under hösten presentera förslag till omarbetade föreningsbidrag och hyresregler, samtidigt som vi föreslår en uppräknings av föreningsbidraget. Allt i syfte att skapa bättre förutsättningar för allt ideellt arbete som

görs i kommunens föreningsliv.

För att stärka arbetet med integration behöver en särskild integrationssamordnare utses, vilken kan finansieras genom de särskilda statsbidrag som kommuner får.

För kommunens hållbara utveckling är en robust VA-försörjning en förutsättning för bostadsbyggandet, och möjligheten att utveckla och etablera företag, helt avgörande. Köerna till en lägenhet i den kommunala bostadskön är idag allt för lång. Flera hyreshusprojekt är på gång, men för att tillgodose behovet av bostäder behöver fler bostadsrätter byggas liksom villor. I Skokloster behöver särskilt behovet av mindre lägenheter och lokaler för samhällsservice och fritidsaktivitet tillgodoses. Här kan det kommunala bostadsbolaget Håbo Hus göra en insats. Håbo Hus kan också tillsammans med andra fastighetsaktörer aktivt tillgodose behovet av fler bostadsrätter, vilket skulle underlätta den s.k. flyttkedjan.

För industrietablering behövs mer mark, särskilt som den tänkta utvecklingen av Logistik Bålsta drabbats av tidsförskjutningar. Kommunen behöver aktivt söka mark, för egen del eller i samverkan med andra aktörer, för att få mer mark som kan planeras för industrietablering. Här behöver ett tydligt uppdrag, ägardirektiv, preciseras till ledningen för Håbo Marknad.

Skatteprognosen för 2018 är fortsatt osäker och kommer slutligen att baseras på invånarantalet i november 2017. Från Regeringen har aviserats att i höstbudgeten kommer att anslås ytterligare statsbidrag till den kommunala verksamheten. Även om vi i grunden hellre sett generella statsbidrag så behöver vi förhålla oss till de anslag som kommer. Detta innebär att de ekonomiska förutsättningarna i budgetprocessen i dagsläget innehåller en stor grad av osäkerhet. Om vi under hösten kan förutse ökade skatteintäkter är det vår ambition att detta ska ge utrymme för en ökning av Barn och Utbildningsnämndens anslagsram, vilket då kan fastställas vid kommunfullmäktiges novembermöte när den reviderade budgeten för 2018 beslutas.

Den demografiska utvecklingen motiverar en ökning av de ekonomiska ramarna för respektive verksamheter, samtidigt som vi också för att klara de ekonomiska målen behöver ålägga alla verksamheter ett effektivitetskrav. Vår ambition med budget 2018 är oförändrad skattesats och ett beräknat överskott på 2 %.

Mot denna bakgrund föreslår vi i Håboalliansen att kommunfullmäktige anvisar ekonomiska ramar i enlighet med det underlag som ledningsgruppen presenterat, med minskning av finansnetto 5 miljoner kronor, ökning ram barn och utbildningsnämnd 3 miljoner kronor, föreningsbidrag ökning 1 miljon kronor och omkostnad Polarna 1 miljon kronor.

Håboalliansen tillför också vård- och omsorgsnämnden 400 000 kronor extra för kostnadsfritt trygghetslarm.

Justeringarna är införda i ”Ekonomiska ramar budgetår 2018 och plan år 2019-2020”.

Driftbudget

Förslaget till ekonomiska ramar för driftbudgeten utgår bland annat från analys av förändringar i befolkningens sammansättning, behov, förändringar i lagar och förordningar samt politiska prioriteringar.

Verksamhetsanalysen

Verksamhetsanalysen utgör tillsammans med de ekonomiska förutsättningarna underlaget för förslag till budget och mål år 2018 och plan för år 2019-2020.

Verksamhetsanalysen ska redogöra för de förändringar verksamheten står inför de kommande åren och grundas på en omvärldsanalys. Förändringar i verksamheten som

planeras för eller till följd av befolkningsförändringar, ändrade lagar och förordningar mm ska beskrivas i verksamhetsanalysen. Verksamheten ska utvecklas i den riktning kommunfullmäktiges mål visar.

Samtidigt är kommunens ekonomi mycket begränsad de närmsta åren. Utvecklingen visar att ett glapp riskerar uppstå mellan kommunens intäkter och de växande behov av skola, vård och omsorg som befolkningsutvecklingen för med sig.

För att skapa ett gemensamt utgångsläge har ett planeringsunderlag tagits fram som stöd för verksamhetsanalysen. Planeringsunderlaget redovisar förutsättningarna för kommunens budget och mål för år 2018-2020.

Analysen avser främst de tre kommande åren.

Det finns ett behov av att förlänga planeringshorisonten några år till. Detta till följd av den expansion som planeras av bostäder och näringsliv och som leder till ökad befolkning, samtidigt som antalet äldre invånare blir fler. Förvaltningarna har tagit fram en tioårig investeringsplan för sin verksamhet, grundat på lokalförsörjningsprogram och underhållsplaner. Planen ska ligga till grund för de treåriga investeringsförslagen som redovisas i verksamhetsanalysen och utgör en underlag för en kommungemensam planering.

3 Tidplan för mål- och budgetprocessen

En övergripande tidplan för årets budget- och målprocess beslutades i kommunstyrelsen den 13 februari.

Datum	Aktivitet	Berörd
13 feb	Beslut om tidplan för mål- och budgetprocessen	KS
16 feb	Skatteprognos från SKL	
17 feb	Anvisningar för verksamhetsanalys inkl analys- och planeringsförutsättningar.	Ekonomiavdelningen
18 feb – 7 april	Förvaltningarna arbetar med verksamhetsanalys	Förvaltningschef
31 mars	Befolkningsprognos klar	Plan- och utvecklingsavdelningen
7 april	Förvaltningarnas verksamhetsanalys klar	Förvaltningschef
10 -21 april	Ledningsgruppen arbetar med förvaltningarnas verksamhetsanalyser	Ledningsgrupp
18 april	Regeringens vårproposition – ev justeringar i verksamhetsanalyser och budgetförslag	
21 april	Kommunledningsgruppens budgetförslag klart och distribueras till samtliga politiker	Kommundirektör
22 april – 22 maj	Politiskt budgetarbete, tjänstemän finns till förfogande	Politiker
26 april	Nämndernas delårsuppföljning klar	
27 april	Skatteprognos från SKL – ev justeringar i verksamhetsanalyser och budgetförslag	
8 maj	Budgetkonferens – Kommunledningsgruppens budgetförslag presenteras och diskuteras.	Samtliga politiker, kommunledningsgrupp
maj	Information till fackliga representanter	
16 maj	Håboalliansens förslag till budget 2018 och plan för 2019-2020 för drift och investeringar	KSAU
29 maj	Politiska förslag till budget för drift och investeringar med KF-mål, skattesats och budgetstyrprinciper. Samtliga handlingar digitalt till KS-kansli senast 22 maj för distribution.	KS
12 juni	Beslut om budget för drift och investeringar med KF-måll, skattesats och budgetstyrprinciper.	KF
29 aug	Skatteprognos från SKL	
20 sept	Regeringens budgetproposition	
Sep-okt	Förvaltningarna arbetar med detaljbudget	Förvaltningschef, budgetansvarig
5 okt	Skatteprognos från SKL	
30 okt	Nämnders och bolags budget och mål, nyckelindikatorer och mått klara i Stratsys	Nämnder och bolag
2 nov	Sista dag för nämnder att lämna protokoll med beslut om nämndsmål, nyckelindikatorer och mått för 2018.	Nämnder
7 nov	Åtterrappport om budget 2018 och plan 2019-2020	KS Au
20 nov	Åtterrappport om budget 2018 och plan 2019-2020	KS
4 dec	Åtterrappport om budget 2018 och plan 2019-2020	KF

4 Vision och mål för kommunen

Vision

I visionen Vårt Håbo 2030 kan man läsa:

”Året är 2030 och Håbo kommun i hjärtat av Mälardalen är en plats för hela livet. Det bor 25 000 invånare i vår växande kommun och vi har hög kvalitet i alla våra verksamheter. Här lever och arbetar vi i en attraktiv miljö med Mälarens vatten och naturen nära inpå oss. Vi ligger i en av Sveriges viktigaste tillväxtregioner med Stockholm runt knuten och vi bygger tillsammans vidare på det goda och hållbara samhället. Håbo år 2030 är en kommun för framtiden.”

Visionen har fyra huvudområden och där framgår det att:

- Vi ska vara **Hållbara Håbo** och sträva mot jämlikhet och delaktighet. Vi tar vårt långsiktiga ansvar för natur och klimat och är energieffektiva och fossilbränslefria.
- Bålsta ska vara en **levande småstad** med en intressant mix av människor, aktiviteter och service. Bålsta är en bra kombination av den täta stadens puls och småstadens stillhet.
- Håbo kommun ska vara den **naturnära Mälarkommunen** genom att tillgängliggöra natur och vattenmiljöer för boende och besökare. Samtidigt har vi ett stort ansvar att förvalta och bevara.
- Håbo kommun ska vara en **aktiv part i Mälardalen** genom att utnyttja sitt strategiska läge i regionen. Vi ska vara en attraktiv marknad för varor, tjänster, arbetsplatser, kompetens och kultur.

Kommunfullmäktiges mål

För perioden 2016-2018 har fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriterats. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning.

Håbo kommun ska under perioden bli:

- Attraktiva
- Kvalitativa och effektiva
- Hållbara
- en kommun med sund ekonomi

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Dessa ska innehålla nämndens/styrelsens egna prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade målområden och strategier. Utvärdering av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning, sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Nedan följer en beskrivning av respektive målområde med tillhörande motivering och strategier.

Attraktiva Håbo

Håbo kommun är en unik och attraktiv plats i Mälardalen med goda förutsättningar för tillväxt. Bra kommunal service och insatser i samverkan med andra aktörer stärker känslan av Håbo kommun som en bra plats för boende, arbete och besök.

För att bli attraktiva Håbo ska vi

- Skapa förutsättningar för fler bostäder och ett varierat näringsliv.
- Stimulera möjligheter till meningsfull fritid för alla.
- Öka samarbetet med olika aktörer för förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik.
- Förbättra tillgängligheten till mötesplatser och upplevelser.

Kvalitativa och effektiva Håbo

Vi ska utveckla våra tjänster utifrån håbobornas behov. Kraven på innehåll och kvalitet på tjänster och service ökar samtidigt som resurserna är begränsade. Vi måste eftersträva ett effektivt resursutnyttjande där ständiga förbättringar är en ledstjärna i alla våra verksamheter.

För att bli kvalitativa och effektiva Håbo ska vi

- Utveckla vår medborgardialog för ökad delaktighet och kunskap om kommunens verksamheter.
- Tillvarata och uppmuntra medarbetarnas kompetens och engagemang.
- Följa upp alla verksamheter med kvalitets- och effektivitetsmått och förtydliga arbetet med ständiga förbättringar.
- Förbättra våra resultat genom att jämföra oss med andra kommuner och verksamheter för att identifiera förbättringsområden.

Hållbara Håbo

Vår verksamhet och tillväxt ska vara ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Kommande generationer ska ha bättre förutsättningar att förvalta och utveckla kommunen.

För att bli hållbara Håbo ska vi

- Minska de egna verksamheternas miljö- och klimatpåverkan.
- Skapa förutsättningar för att invånare och näringsliv aktivt ska kunna bidra till att minska kommunens miljö- och klimatpåverkan.
- Värna kommunens grönområden och biologiska mångfald.

Håbo en kommun med sund ekonomi

Håbo kommuns verksamhet präglas av god ekonomisk hushållning. Skatten ska inte höjas och bör vara i nivå med jämförbara kommuner i Mälardalen.

- Kommunens resultat ska över perioden uppgå till minst två procent av skattenettet.
- Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade kostnader, ska vara egenfinansierade.
- Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad.
- Exploateringsverksamheten skall totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

5 Omvärldsanalys

5.1 Omvärlden och utmaningar för Region Uppsala

Omvärldsanalysen nedan är hämtad från den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Region Uppsala.

En föränderlig omvärld

Utvecklingen i världen kan beskrivas som genuint osäker och ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar. De är utgångspunkt för FN:s hållbarhetsmål, EU:s strategier och den nationella politiken, där demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö och energi samt social sammanhållning särskilt lyfts fram. Alla människor, företag, stater och regioner påverkas av dessa samhällsutmaningar och har ett ansvar att hantera dem. Det globala hänger ihop med det lokala. I detta avsnitt beskrivs de globala utmaningarna kortfattat, tillsammans med några centrala frågor som den regionala utvecklingsstrategin behöver hantera. Därefter sammanfattas regionens nuläge, dess styrkor och svagheter, vilket landar i tre övergripande utmaningar för vårt län.

Världen knyts samman och allt hänger ihop

Den starkaste utvecklingskraften sedan andra världskriget kommer ur den snabba globalisering som inneburit ett paradigmskifte i hur människor rör sig, företag agerar och samhällen fungerar. Globaliseringen drivs av en snabb teknikutveckling, i synnerhet av framväxten av internet, och sammanlänkade ekonomier. Världens befolkning växer från 7,4 miljarder till omkring 10 miljarder år 2050. På många sätt har världen aldrig haft det bättre. En miljard människor har lyfts ur fattigdom under de två senaste decennierna och den ekonomiska utvecklingen har stärkts.

Städerna växer

En trend som stärks av globaliseringen är urbaniseringen – att människor bor och arbetar i allt större städer. I början av 2010-talet bor hälften av alla människor i städer. År 2030 beräknas andelen öka till 70 procent. I städerna genereras mer än 80 procent av global BNP. Där finns ett brett utbud av arbetstillfällen och arbetskraft. Stadstillväxten erbjuder möjligheter att skapa smarta, hållbara samhällen och städer, med hållbara transportlösningar och energieffektiva byggnader, och införa ny teknik. Många städer lider dock av stora sociala problem, trängsel och miljöförstöring, som måste hanteras för att värna människor och natur.

Tekniken och digitaliseringen utvecklas snabbt

Digitaliseringen av samhället och teknikutveckling har förändrat tillvaron för människor och företag i hela världen på oerhört kort tid. Tekniken kommer att ta stora steg framåt och nya innovationer lär förändra vårt beteende och få dramatiska konsekvenser för stater, näringslivets och individers sammankoppling, produktivitet, effektivitet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning.

Digitalisering, smarta telefoner, nya betalningslösningar och innovation stödjer framväxten av nya, revolutionerande affärsmodeller. Ett synligt resultat är en ökad konkurrens, liksom en lokal och global delningsekonomi som gör underutnyttjade resurser tillgängliga för fler.

Klimatet förändras och miljön hotas

Den snabba globaliseringen, växande ekonomier och ökat välstånd sedan 1950-talet har fått och kommer att få stora konsekvenser på jordens klimat och ekosystem. Bara några graders högre medeltemperatur medför allvarliga konsekvenser för kommande

generationers livsförutsättningar. Oförutsedda effekter uppstår, som riskerar att tippa över utvecklingen i en oönskad riktning, bortom människans kontroll. Det krävs en smart och innovationsdriven utveckling som genererar ekonomiskt värde, mänskligt välbefinnande och anpassning till de ramar planeten och miljön sätter. Den svenska ambitionen är att vara internationellt ledande i arbetet med att nå en hållbar utveckling och bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, som visar vägen till hur minskade utsläpp kan kombineras med ekonomisk tillväxt, jobb och välstånd.

Konflikterna och de sociala spänningarna ökar

Historiskt sett pågår få väpnade konflikter i världen, även om antalet har ökat något under senare år. Flera av konflikterna får konsekvenser långt utanför de direkt berörda länderna. En ökad efterfrågan och konkurrens om sinande naturresurser, vatten och livsmedel väntas ge upphov till fler konflikter. De flyktingströmmar som uppstått under senare tid är sannolikt bara början på en större folkvandring som kan komma att pågå i många år framåt. Nationellt riskerar missnöje, orättvisor och utanförskap skapa sociala spänningar som kan följas av främlingsrädsla och minskad tillit i samhället.

Befolkningen växer och andelen äldre ökar

Förändringar i befolkningens sammansättning har stor betydelse för de offentliga välfärdssystemen. Enligt den senaste långtidsutredningen beräknas Sveriges befolkning öka med 3 miljoner invånare fram till år 2060.

Utifrån senare års invandring och befolkningsökning bedöms Uppsala län passera 500 000 invånare omkring år 2050. Under kommande decennier har Sverige stora demografiska utmaningar, med minskande arbetskraft och vikande skatteunderlag. Den högre livslängden innebär att andelen äldre ökar snabbt, vilket på sikt ökar kostnaderna för vård och omsorg, även om äldre människor kommer att vara friska längre än gårdagens.

Den globala konkurrensen ökar och den ekonomiska geografin förändras

Konkurrensen mellan länder, regioner och företag hårdnar, samtidigt som behovet av samarbete ökar. De mest framgångsrika platserna i denna nya ekonomiska geografi lyckas locka till sig investerare, besökare och invånare med de bästa förutsättningarna för hållbar ekonomisk utveckling och jobbskapande. All utveckling är global och lokal, allt hänger ihop lokalt. Administrativa gränser luckras upp och människor och företag verkar i allt större arbetsmarknadsregioner, vilket i sin tur genererar högre ekonomisk tillväxt och sysselsättning än i mindre regioner.

En framgångsrik region med potential

De senaste åren kan Uppsala län uppvisa en, i jämförelse med andra svenska regioner, stark utveckling.

Flera indikatorer pekar på att länet är attraktivt för både företag och individer att bo och verka i. Länet har en stark sysselsättnings- och befolkningsutveckling, vilket tillsammans med ett positivt födelsetal gör området till det snabbast växande i landet vid sidan av Stockholm. Länet har bland landets lägsta arbetslöshet, även om den skiftar mycket mellan kommuner och mellan olika grupper, där utlandsfödda, funktionsnedsatta och ungdomar som hoppar av gymnasieskolan har mycket svårt att komma in på arbetsmarknaden. Länets samlade förmåga till förnyelse och innovation ligger enligt flera mätningar i toppskiktet för riket. Näringslivet har en god internationell konkurrenskraft, med en väl utvecklad basindustri och framstående framtidsbranscher som life science, tech, gröna näringar, energiteknik och avancerade material – från pulverstål till nano-partiklar. Besöksnäringen ökar i omsättning, liksom servicesektorn, och många nya bolag växer fram. Detta, tillsammans med ett starkt

regionalt företags- och innovationsstöd, en diversifierad arbetsmarknad och närhet till ett antal statliga myndigheter, har bidragit till att regionen klarar konjunktursvängningar bättre än flera andra svenska regioner.

Länet ingår i Stockholm–Mälarenregionen – en av Europas snabbast växande – och har en stark tradition av kunskap, kultur och kompetens. Inte minst tack vare Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, där forskning, utbildning och samverkan främjar kunskap, demokrati och samhällsutveckling. Det geografiska läget i Stockholm–Mälarenregionen, närheten till Arlanda och väl utbyggd kollektivtrafik ger god tillgänglighet inom och mellan regionerna. Länet präglas av närhet och består av åtta kommuner med stor landsbygd, attraktiva tätorter och Uppsala stad som geografiskt nav. Det finns en mångfald av natur- och kulturmiljöer, med kusten, Mälaren,

Dalälven och livsmiljöer som attraherar fler invånare. Trots att Uppsala län kan uppvisa en stark historisk utveckling finns det områden som behöver utvecklas och stärkas. Det handlar exempelvis om att möta efterfrågan på bostäder, livsmedel och upplevelser, öka kapaciteten inom mjuk och hård infrastruktur samt koppla länet till den växande huvudstadsregionen. På det sociala området gäller det att minska arbetslösheten, förbättra folkhälsan och utjämna skillnaderna mellan olika grupper och mellan länets kommuner.

Tre utmaningar för Uppsala län

Genomgången av länets styrkor och svagheter, kombinerat med hot och möjligheter från omvärlden, kan summeras i tre övergripande utmaningar för Uppsala län.

- Att fortsätta växa och vara en tillgänglig region i ett större sammanhang, som erbjuder trygga och stimulerande livsmiljöer och bostäder efter behov, samt minskar miljöbelastningen.
- Att vara en hållbar och nyskapande region som ger förutsättningar för ett växande arbetsliv och värdeskapande företag i en världsledande miljö för innovation, kreativitet och kompetens.
- Att vara en öppen och attraktiv region som genom god ekonomisk bärkraft bidrar till att invånarna kan leva ett gott liv, med hög kompetens, god hälsa och delaktighet i samhälle och arbetsliv.

6 Befolkningsprognos

Den positiva befolkningstillväxten förväntas fortsätta i Håbo kommun. Enligt prognosen kommer befolkningen att öka mest under de första åren, med knappt 500 personer. Efter det minskar ökningen under kommande år i prognosperioden till en ökning på knappt 300 personer vid prognosperiodens sista år. År 2027 förväntas befolkningen uppgå till 24 900 personer, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med dagens befolkningsmängd. Det första året beror ökningen till cirka 80 procent på positivt flyttnetto och 20 procent på positivt födelsenetto. Under prognosperioden förändras den fördelningen succesivt till att de sista fyra åren ha en befolkningsökning som till lika stora delar beror på positivt födelsenetto och positivt flyttnetto.

När prognosen bryts ned i olika åldersgrupper visas förändringar i åldersstruktur i kommunen. Den största förändringen sker bland personer 75 år och äldre med nästan en fördubbling i antal under prognosperioden. Ökningen kan till stor del förklaras av de stora födelsekullarna under 1940-talet. I ålderskategorin 65-74 sker däremot en minskning under prognosperioden.

Befolkningsprognosen sträcker sig fram till år 2027. I slutet av prognosen förväntas andelen 80 år och äldre öka till 5,9 procent av den totala befolkningen, vilket kan jämföras med dagens 2,9 procent. Även andelen 75-79-åringar förväntas öka något, från 3,1 till 3,8 procent. Gruppen 65-74-åringar minskar från dagens 11,8 procent till 8,4 procent vid prognosperiodens slut. I övriga åldersgrupper sker endast ringa förändringar i andel av den totala befolkningen.

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2027
0	264	232	243	253	261	269	290
1-5	1 278	1 369	1 424	1 455	1 488	1 531	1 669
6-9	1 151	1 148	1 120	1 150	1 176	1 209	1 378
10-12	927	925	953	910	917	890	1 022
13-15	891	908	926	956	954	979	968
16-18	814	862	883	923	938	952	949
19-24	1 368	1 373	1 409	1 423	1 449	1 482	1 632
25-44	4 978	5 079	5 210	5 304	5 393	5 484	6 009
45-64	5 363	5 532	5 642	5 794	5 952	6 022	6 453
65-74	2 453	2 427	2 370	2 298	2 202	2 167	2 112
75-79	646	741	850	918	995	1 066	956
80 -w	604	631	673	742	809	875	1 466
Summa	20 737	21 226	21 702	22 127	22 535	22 925	24 903
Förändring mellan åren		489	476	425	408	390	1 978

Tabell 1. Befolkningsutveckling i Håbo kommun per åldersgrupp, statistik år 2016, prognos 2017-2027.

År	Folk- mängd	Födda	Döda	Födelse- netto	In- flyttande	Ut- flyttande	Flyttnings- netto	Folk- ökning
2011	19 715	199	110	89	1 054	1 062	-8	86
2012	19 883	195	112	83	1 188	1 103	85	168
2013	19 968	192	122	70	1 100	1 088	12	85
2 014	20 034	207	123	84	1 209	1 228	-19	66
2 015	20 279	195	118	77	1 364	1 197	167	245
2 016	20 737	249	139	110	1 484	1 135	349	458
2 017	21 226	216	129	87	1 575	1 173	402	489
2 018	21 702	227	133	94	1 584	1 202	382	476
2 019	22 127	238	137	101	1 557	1 232	324	425
2 020	22 535	247	141	105	1 561	1 259	302	408
2 021	22 925	255	146	109	1 563	1 282	281	390
2022	23 296	261	151	110	1 565	1 304	261	371
2023	23 647	265	156	110	1 567	1 325	242	352
2024	23 981	269	160	109	1 568	1 343	225	334
2025	24 301	272	165	107	1 572	1 359	213	320
2026	24 609	274	170	104	1 576	1 373	203	307
2 027	24 903	276	175	100	1 579	1 386	194	294

Tabell 2. Förändringstabell Håbo kommun, statistik 2011-2016, prognos 2017-2027.

Håbo kommun har tidigare år gjort befolkningsprognosen själva men i år har vi beställt prognosen från SCB. SCB har gjort antaganden om fruktsamhet, dödlighet, inrikes inflyttning, immigration och utflyttning. Kommunen har försett SCB med planerat bostadsbyggande.

Kommunen har beställt tre prognoser, låg, medel och hög. Medelprognosen är den som är vår huvudprognos och redovisas här. De andra får vi leverans av i april.

Eftersom det är stora osäkerheter i det planerade bostadsbyggandet har vi valt att till denna prognos, medelscenariot, ange ett planerat bostadsbyggande om 200 färdigställda lägenheter (i flerbostadshus och småhus) om året från 2018. För 2017 har vi angivit 167, då det är mer säkert att uppskatta så nära i tid. Till scenario låg har vi angivit det bostadsbyggande som behövs för att nå visionen om 25000 invånare i kommunen år 2030. Det ger ett bostadsbyggande på 150 bostäder om året. För scenario hög har vi angivit bostadsbyggandet i bostadsbyggnadsprognosen med ett snitt på 264 bostäder per år med mer diversifierat de först åren med 167 bostäder år 2017, 294 bostäder år 2018 och 479 bostäder år 2019 och därefter ett snitt på 264 stycken per år på grund av den stora osäkerheten i bostadsbyggnadsprognoser.

Beskrivning av prognosmodellen

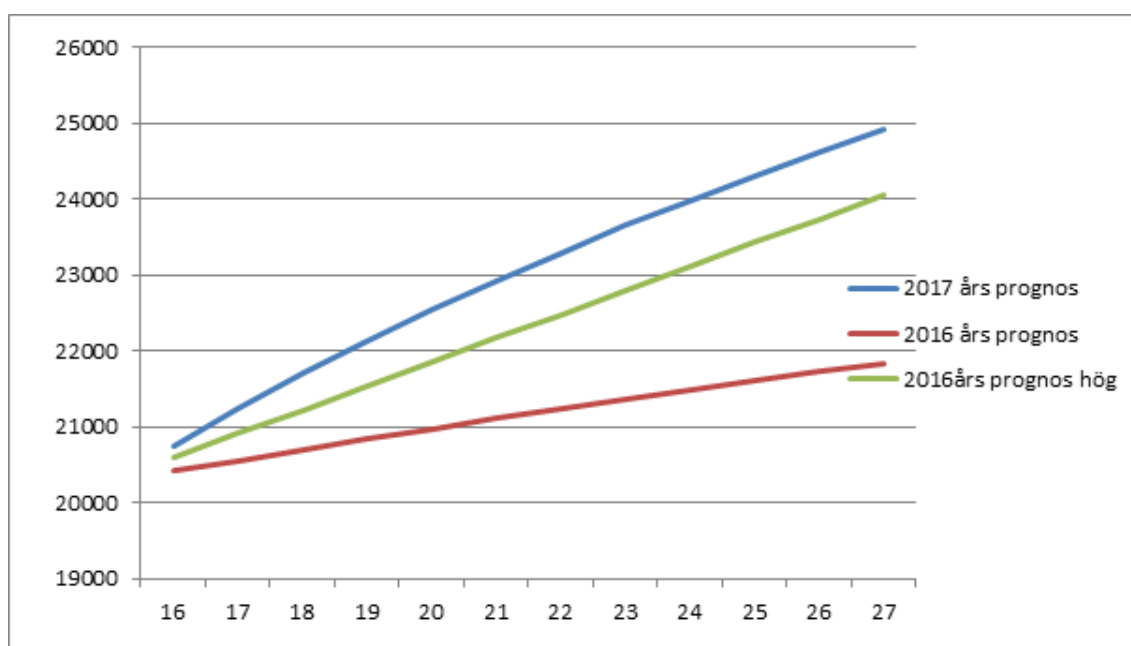
I den prognosmodell som används utgår framskrivningen från befolkningen efter ålder och kön 2016-12-31. Dödligheten antas följa samma utveckling som riket under prognosperioden, enligt SCB:s senaste riksprognos. Dödsriskerna justeras regionalt i åldersklasserna 20–64 år och 65–90 år för män och kvinnor efter jämförelse med rikets dödlighet under perioden 2007–2016. Fruktsamheten antas följa utvecklingen för riket, enligt SCB:s riksprognos, men nivån justeras regionalt.

Den tidigare observerade in- och utflyttningen till varje region utgör grunden för antaganden om omflyttningen. Köns- och åldersfördelning för inflyttningen baseras på inflyttningen under perioden 2011–2016. Inflyttningsmönstret kan sedan justeras för varje prognosår efter åldersfördelningen i riksprognosen. Om så bedöms lämpligt kan immigrationen till kommunen sättas i relation till den antagna immigrationen till riket enligt riksprognosen. Utflyttningsrisker baseras på flyttmönster åren 2011–2016.

Skillnader mot föregående års prognos

Skillnaderna mellan förra årets och årets prognos är stora. Den prognostiserade befolkningsökningen under 2016 stämde dåligt med verkligt utfall, det blev mer än 300 personer fler 2016 än vad som prognostiserades. En så stor differens ger också en stor skillnad mellan föregående års prognos och årets. Vid år 2027 förväntades befolkningen vara 21 829 vid 2016 års prognos och vid årets prognos förväntas befolkningen vara 24 903, en skillnad på drygt 3000 personer.

En förklaring till de stora skillnaderna är att föregående års prognos är en ren framskrivning av föregående års befolkningsökning och har inte tagit hänsyn till kommunens planerade bostadsbyggande. En alternativ befolkningsprognos, 2016 års prognos hög, togs fram som angav bostadsbyggande utifrån visionen om att nå 25 000 invånare år 2030. Samstämmigheten är bättre mellan 2017 års prognos och 2016 års prognos hög vilket framgår av diagrammet nedan.

Tabell 3. Befolkningsprognos 2016, 2016 hög och 2017

6.1 Alternativt befolkningsscenario

Prognos scenario låg

År	Befolkning	Födda	Döda	Födelseöverskott	Inflyttade	Utflyttade	Nettoflyttade	Folkökning
2016	20 737	249	139	110	1 484	1 135	349	458
2017	21 226	216	129	87	1 575	1 173	402	489
2018	21 597	227	133	94	1 479	1 202	277	371
2019	21 925	235	137	98	1 453	1 223	230	328
2020	22 242	242	141	101	1 457	1 241	216	317
2021	22 545	248	145	103	1 459	1 258	201	303
2027	24 078	261	174	88	1 474	1 335	139	227

Prognos scenario hög

År	Befolkning vid årsslut	Födda	Döda	Födelseöverskott	Inflyttade	Utflyttade	Nettoflyttade	Folkökning
2016	20 737	249	139	110	1 484	1 135	349	458
2017	21 226	216	129	87	1 575	1 173	402	489
2018	21 893	227	133	94	1 775	1 202	573	667
2019	22 489	243	138	105	1 741	1 250	491	596
2020	22 969	256	142	113	1 657	1 290	367	480
2021	23 427	265	147	118	1 657	1 317	340	458
2027	25 718	289	178	112	1 657	1 435	222	334

7 Kostnadsanalys

Den senaste officiella statistiken över kommunens kostnader avser år 2016.

Där kan man jämföra kommunens faktiska kostnader med de kostnader kommunen normalt skulle ha utifrån sina strukturella förutsättningar och en genomsnittlig kostnadsnivå, vilka benämns referenskostnader. Referenskostnaden används i utjämningsystemet för ge kommunerna samma ekonomiska förutsättningar att bedriva obligatorisk verksamhet.

För Håbo kommun visar tabellen att för kommunens största verksamheter är de faktiska kostnaderna totalt 13 miljoner kronor högre än kommunens referenskostnader för samma verksamheter..

För barn- och utbildningsverksamheten är de faktiska kostnaderna 2,3 miljoner kronor lägre än referenskostnaden, jämfört med 2,8 miljoner kronor högre året innan. Individ- och familjeomsorgens kostnader är 6,4 miljoner kronor lägre än referenskostnaden, jämfört med 10 miljoner kronor högre året innan. Kommunens ekonomi påverkades starkt år 2016 av de olika statsbidragen som erhöles i samband med flyktingmottagande, och det bör ha påverkat även nettokostnaderna för dessa verksamheter.

För verksamheterna LSS och äldreomsorg ökar skillnaden jämfört med föregående år mellan referenskostnad och kommunens faktiska kostnad . LSS-verksamheten är 5,3 miljoner kronor högre än referenskostnaden och för äldreomsorgen 18,3 miljoner kronor högre.

I verksamhetsanalysen är det viktigt att analysera orsaken till de högre kostnaderna och överväga vilka möjligheter som finns att anpassa verksamheten mot referenskostnadsnivån.

Skillnad mot referenskostnad, 2016

	Förskola	Fritids- hem	Grund- skola Förskole- klass	Gymnasie- skola	LSS	IFO	Äldre- omsorg
Avvikelse i procent	-0,7	-16,7	2,3	-0,6	6,3	-10,8	13,7
Nettokostnad kr per invånare	6 588	1 676	13 304	4 414	2 702	2 525	7 307
Referenskostnad kr per invånare	6 631	2 013	13 010	4 438	2 542	2 832	6 426
Skillnad kr per invånare	-43	-337	294	-24	160	-307	881
Skillnad, tkr	-892	-6 988	6 097	-498	3 318	-6 366	18 269
<i>Skillnad 2015, tkr</i>	<i>-4 096</i>	<i>-487</i>	<i>2 515</i>	<i>4 826</i>	<i>5 333</i>	<i>10 037</i>	<i>13 283</i>

8 Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi är utsatt för påverkan från omvärlden. En känslighetsanalys som visar förändringar i ett antal storheter ger följande riskexponering för år 2018.

- Ökade löner med 1 procentenhet - motsvarar 8,1 miljoner kronor
- 100 fler invånare - motsvarar 4,6 miljoner kronor i skatteintäkter
- Räntan ökar med 1 procent - motsvarar 2,9 miljoner kronor
- Ökad upplåning 100 miljoner kronor - motsvarar 1,6 miljoner kronor

9 Långsiktig finansiell analys

Under 2017 redovisades en långsiktig finansiell analys av kommunens ekonomi till kommunstyrelsen i samband med budgetprocessen för åren 2018-2020. Analysen genomfördes av Sveriges kommuner och landsting. Den långsiktiga finansiella analysen gjordes med tanke på de stora demografiska förändringar som väntas de kommande åren. Enligt SCB:s befolkningsprognos och kommunens bostadsförsörjningsplaner kommer de beräknade demografiska behoven att överstiga skatteintäkterna de kommande tio åren. Utredningen redovisade också att den förväntade befolkningsökningen leder till att såväl behoven av, som kostnaderna för, kommunal verksamhet kommer att öka. Totalt handlar det om en ökning på 353 miljoner kronor i fasta priser (2015 års priser) under perioden 2015–2027, dvs. drygt 32 procent. Den verksamhet som sticker ut vad beträffar det demografiska trycket är framför allt äldreomsorgen.

Detta och en hög investeringsvolym i verksamhetsfastigheter, fritidsanläggningar och i tekniskt infrastruktur under de närmaste åren måste finansieras och en viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som finansierar merparten av investeringarna för att slippa öka skuldsättningen alltför kraftigt i kommunen. Då kommer framtida generationer inte tvingas finansiera var tidigare generationer har konsumerat, utan kan få använda sina skatteintäkter fullt ut för egen konsumtion.

Utredningens sammanfattande bedömning är att det planerade bostadsbyggandet och den befolkningsökning som följer av densamma är nödvändig för kommunens framtida tillväxt.

Men liksom för de flesta kommuner står Håbo kommun inför stora utmaningar. Om inte staten skjuter till mer pengar måste kommunen antingen höja skatten eller vidta åtgärder som kraftigt sänker kostnaderna (alternativt både och).

Det kan också bli svårt att genomföra planerade investeringar. För att hålla de finansiella kostnaderna nere krävs ett bra resultat, minst 2 % per år men helst 4 % och att kommunen fortsätter stärka resultatnivån de kommande åren.

Utredningen konstaterade också att kommunen har en betydande besparingspotential. Besparingspotentialen är störst inom äldreomsorgen, LSS och gymnasieskolan.

10 Kommunens ekonomiska förutsättningar

I det ekonomiska scenariot fram till 2021 som presenteras i ekonomirapporten, oktober 2017 från Kommuner och Landsting (SKL) ges följande sammanfattande bedömning:

"Den kraftiga ökningen av befolkningen i yngre och äldre åldrar är nu betydligt snabbare än den för antalet personer i yrkesverksam ålder. Därför tilltar behovet av verksamhet mer än det som beräknas kunna finansieras genom ökad sysselsättning och därmed ökade skatteintäkter. Om inga åtgärder vidtas uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader på 59 miljarder kronor år 2021.

Kommunernas och landstingens arbete med att förändra och utveckla verksamheten måste intensifieras och i ännu större utsträckning inriktas på effektiviseringar med hjälp av ny teknik och nya arbetssätt. Staten måste bidra till att underlätta effektiviseringar i sektorn. Det sektorn behöver är mer av generella och värdesäkrade statsbidrag, och mindre av riktade, detaljstyrande bidrag."

Den senaste skatteprognosen visar att kommunen inför år 2018-2020 beräknas ha ett begränsat ekonomiskt utrymme för kostnadsökningar.

Eftersom kommunens befolkning växer, främst i yngre och äldre åldrar, innebär det att de ökade resurserna främst måste gå till fler platser inom förskola, skola och äldreomsorg. En preliminär beräkning visar att dessa förändringar kostar cirka 26,3 miljoner kronor.

Det medför att alla andra kostnadsökningar i verksamheterna måste lösas genom förändringar inom verksamheterna. Det gäller löne- och prisökningar som andra önskade förändringar. Förvaltningarna måste ta ett stort ansvar för att genomföra nödvändiga förändringar för att kunna finansiera dessa kostnadsökningar.

Kommunen har som finansiellt mål att ha ett resultat på 2 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna under perioden. Det motsvarar cirka 22-25 miljoner kronor årligen. Detta överskott ska bland annat gå till att delfinansiera investeringar, för att allt inte ska behöva lånefinansieras. Vid budgettillfället är det viktigt att budgetera med minst 2 procent i resultat för att ha en buffert om intäkterna blir lägre än beräknat. Detta för att undvika akuta besparingsåtgärder under året.

Budgetproposition 2018 och höständringsbudgeten för år 2017

Den 20 september presenterade regeringen höständringsbudgeten för 2017 (2017/2018:2) och 2018 års ekonomiska budgetproposition (2017/18:1). Sveriges kommuner och landsting (SKL) sammanfattar förslagen som berör kommunerna åren 2017-2020.

- Ökade resurser till välfärden tillförs de generella statsbidragen med 3,5 miljarder 2019 och 7 miljarder från år 2020.
- 425 miljoner införs som bidrag till arbete mot långtidsarbetslöshet, via s.k. extratjänster.
- En miljard riktas till skolområdet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling år 2018, år 2019 riktas 3,5 miljarder och år 2020 riktas 6 miljarder.
- 500 miljoner riktas som en jämlikhetspeng till skolan år 2018.
- 500 miljoner riktas till socioekonomiskt eftersatta kommuner.
- Ytterligare 250 miljoner till förstärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården.
- Stimulansmedel om 350 miljoner införs för att öka motivationen att delta i daglig verksamhet.
- 300 miljoner satsas för gratis simskola och ytterligare 250 miljoner för avgiftsfria

aktiviteter för barn under skollov.

- Anslaget för krisberedskap höjs med 100 miljoner till kommunerna.
- Klimatklivet ökas med 800 miljoner år 2018, 1,3 miljarder år 2019 och 2,3 miljarder år 2020–2023.

Sammanfattningsvis innebär detta inga nya generella statsbidrag som stärker kommunens ekonomi för kommunen för år 2018, som inte var kända när beslut om budgetramar fattades av fullmäktige i juni. Det innebär dock nya riktade statsbidrag som kräver motprestation från kommunerna på cirka 4,3 miljarder år 2018. De generella statsbidragen ökar med cirka 280 miljoner med insatser som kräver motprestation från kommunerna främst inom skolområdet.

Till år 2019 förstärks kommunens ekonomi till följd av de nya generella statsbidragen. För år 2019 innebär det cirka 7,3 miljoner kronor och till år 2020 ytterligare 7,5 miljoner kronor. Det är den största orsaken till förändringarna i skatte- och statsbidragsprognosen.

10.1 Skatteunderlagsprognoser

	2016	2017	2018	2019	2020
SKL, sep	5,0	4,4	3,4	3,5	3,8
Reg, sep	4,9	4,8	3,4	4,0	3,9
ESV, sep*	5,3	4,5	3,5	3,4	3,4
SKL, aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

10.1.1 Bedömning av skatteintäkter för planperioden

År 2018

Sammanfattningsvis innebär budgetpropositionen och höständringsbudgeten inga nya generella statsbidrag som stärker kommunens ekonomi för kommunen för år 2018, som inte var kända när beslut om budgetramar fattades av fullmäktige i juni. Det innebär dock nya riktade statsbidrag som kräver motprestation från kommunerna på cirka 4,3 miljarder år 2018. De generella statsbidragen ökar med cirka 280 miljoner med insatser som kräver motprestation från kommunerna främst inom skolområdet.

Regeringen beslutar i november år 2018 om fördelning av statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande för innevarande år. Storleken på bidraget beror på antalet bostäder som beviljats startbesked i kommunen under en tolv månadersperiod. Det totala bidragsbeloppet är fast vilket gör att bidraget per kommun också är beroende av andra kommuners byggande och ansökningar. Till år 2018 minskar det totala beloppet. Av den anledningen beräknas att 1,0 miljon kronor erhålls.

Den totala skatte- och statsbidragsprognosen uppgår till 1 130,2 miljoner kronor vilket är en minskning med 870 000 kronor från vårens prognos.

Befolkningsutvecklingen i kommunen har ännu inte nått upp till förväntad nivå per 1 november 2017, vilket gör att det finns risk för att intäktsprognosen är något överskattad.

År 2019-2020

Till år 2019 förstärks kommunens ekonomi till följd av de nya generella statsbidragen. För år 2019 innebär det cirka 7,3 miljoner kronor och till år 2020 ytterligare 7,5 miljoner kronor. Det är den största orsaken till förändringarna i skatte- och statsbidragsprognosen.

	<i>Prognos</i>	<i>2017-04-27</i>		<i>Prognos</i>	<i>2017-09-28</i>	
tkr	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Skatteintäkter	1 075 389	1 115 000	1 168 000	1 060 353	1 097 135	1 138 827
Inkomstutjämning	81 580	92 332	93 513	89 209	105 324	120 427
Kostnadsutjämning	-18 904	-6 507	-16 943	-21 419	-10 100	-18 132
Regleringsavgift	-3 598	-2 628	-1 712	3 189	9 711	14 749
LSS-utjämning	-47 123	-49 982	-52 917	-47 670	-48 748	-49 725
Fastighetsavgift	38 369	38 369	38 369	40 895	40 895	40 895
Särskilt statsbidrag, flykting	5 380			4 666	3 330	2 000
Särskilt statsbidrag, byggstimulans				1 000	0	0
Summa	1 131 093	1 186 584	1 228 310	1 130 223	1 197 547	1 249 041

10.2 Redovisade behov år 2019-2020

I verksamhetsanalysen för år 2019 till 2020 har förvaltningarna redovisat högre behov av utökade ramar än vad den befolkningsrelaterade ramökningen visar. För år 2019 redovisar förvaltningarna 51,6 miljoner kronor i behov jämfört med den befolkningsrelaterade ramen på 32,8 miljoner kronor.

För år 2020 redovisar förvaltningarna 44,6 miljoner kronor i behov jämfört med den befolkningsrelaterade ramen på 30,7 miljoner kronor.

Dessa utökningar kommer inte att vara möjliga att genomföra utifrån det ekonomiska utrymmet.

Förändringar	Redovisade behov 2019	Ramökning befolkning 2019	Redovisade behov 2020	Ramökning befolkning 2020
Driftbidrag räddningstjänsten	-400	-400	-400	-400
Kommungemensamt/aktivitetsbaserad arbetsplats	-500		-1 000	
Kommunstyrelse	-9 178	-3 100	-5 221	-3 000
Överförmyndarnämnd	0	0	0	0
Bygg- och miljönämnd	-800	-400	-400	-400
Barn- och utbildningsnämnd	-9 949	-10 000	-8 155	-8 500
Socialnämnd	-5 969	-1 100	-7 241	-1 100
Vård- och omsorgsnämnd	-24 787	-17 800	-22 150	-17 300
Summa	-51 583	-32 800	-44 567	-30 700

11 Budget 2018 och plan 2019-2020

11.1 Skattesats år 2018

Skattesatsen för år 2018 är oförändrad och uppgår därmed till 21:34.

11.2 Beräkning av nämndernas ekonomiska ramar i driftbudget

Inför år 2018 finns det inte utrymme att kompensera nämnderna med löne- eller prisökningar eftersom resurserna främst går till ökade behov till följd av befolkningsökningen.

Hänsyn ska tas till löneökningar inom ram

Löneökningen beräknas bli 2,34 procent per år under perioden. Hänsyn tas till den ökade kostnaden när budgeten beräknas, men ingen compensation ges i budgetramen. Förvaltningarna måste planera hur löne- och prisökningar ska hanteras inom budgetramen. Varje förvaltning beslutar om sin strategi.

Löneökningarna innebär ett effektiviseringskrav med 17,2 mkr år 2018, vilket är cirka 1,7 procent av budgetram för nämnderna.

Tabellen visar hur stor löneökningkostnaden är per förvaltning.

	Personalbudget	Löneökningkostnad 2,34 % per år, tkr		
	2017	2018	2019	2020
Kommunstyrelsen	97 428	2 280	2 333	2 388
Socialnämnden	44 969	1 052	1 077	1 102
Bygg- o miljönamnd	24 407	571	584	598
Barn och utbildningsnämnd	385 651	9 024	9 235	9 452
Vård- och omsorgsnämnd	182 371	4 267	4 367	4 470
Totalt	736 843	17 242	17 646	18 058

PO-pålägget är oförändrat 39 procent på lönekostnaden.

Hänsyn ska tas till prisökningar inom ram

Hänsyn ska också tas till prisökningar. En generell bedömning är att priser går upp med 2 procent, men varje förvaltning gör sina bedömningar av prisökning inom sina områden.

Internräntan sänks till 2 procent

Internräntan sänks till 2 procent från år 2018, från 2,5 procent år 2017. Vid budgetering av kapitalkostnader ska således internräntan beräknas till 2 procent av investerat belopp. Eftersom kommunens genomsnittliga räntekostnad är 2 procent, gäller den räntesatsen även för exploateringsinvesteringar.

Detta innebär något sänkta kapitalkostnader för verksamheterna.

Generell prisökning internhyra

Internhyran för befintliga lokaler förändras till följd av ändrade kapitalkostnader för fastigheterna. Nämnderna kompenseras för denna prisökning med ändrad budget. Denna ramjustering görs efter rambeslutet i juni.

Internhyran kommer därutöver att höjas med cirka 1,8 procent (totalt 1,8 miljoner kronor), utan att compensation ges till nämnder. Detta innebär ett effektiviseringskrav på 1,8 mkr, vilket är cirka 0,2 procent av budgetram för nämnderna.

Ökad internhyra till följd av nya ytor

När nya lokalytor tas i bruk medför det ökade driftkostnader förutom kapitalkostnaderna. Eftersom förvaltningarna får kompensation för ökad befolkning och där ingår ökade lokalytor, blir förvaltningarna kompenserade i viss mån för nya ytor.

Exempel på detta är Frösundaviks förskola som beräknas tas i bruk januari 2018. Den del av den ökade internhyran som avser kapitalkostnader, kommer att kompenseras i ram, men inte resterande del för driftkostnader.

Kompensation för vissa kapitalkostnadsökningar

Hänsyn tas till kapitalkostnadernas förändring vid investering i fastigheter och anläggningar inom tekniska verksamheterna samt kultur- och livsmiljö. Budgetramen justeras med förändringen av kapitalkostnaderna.

11.2.1 Förändringar i nämndernas budgetramar

Tkr	År 2018	År 2019	År 2020
Befolkningsförändringar	-26 300	-32 800	-30 700
Förändringar i verksamheten	0	0	0
Kapitalkostnader	-3 379	0	0
Övrigt	-6 350	-500	-1 000
Löne- och prisökning	0	0	0
Politiska satsningar	-5 400	0	0
Summa ramförändring juni	-41 429	-33 300	-31 700
Justeringar	-1 811	750	0
Summa ramförändring	-43 240	-32 550	-31 700

Ramar har beräknats enligt tabellen.

För år 2018 har nämnder, styrelser, bolag och kommunalförbund tillförts totalt 43,2 miljoner kronor, beräknat utifrån 2017 års budgetramar. Efter rambeslutet i juni har 1 miljon kronor lagts till från generella statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande, 500 000 kronor har tillförts kommunstyrelsen för utredning Skeppet år 2018, 250 000 kronor har tillförts valnämnden för valstugor år 2018 och 61 000 kronor har tillförts revisionen enligt äskande. Detta ingår i 43,2 miljoner kronor. Ökningen är 4,2 % jämfört med 2017 års budget. Fördelningen till nämnder framgår av tabellen nedan.

För år 2019 beräknas utökningen till 32,5 miljoner kronor utöver 2018 års ökning. För år 2020 beräknas utökningen till 31,7 miljoner utöver 2019 års ökning.

11.2.2 Budgetram per nämnd

	Budget 2017	Befolkningsförändring	Kapitalkostnad	Övrigt	Politiska satsningar	Internhyresjustering	Justering	BUDGET-RAM 2018	Ramökning från 2017, tkr	Ramökning, i procent
Övergripande verksamheter	-3 587						-311	-3 898	-311	8,7 %
Kommungemensam projektmedel	-1 250			-1 950			-100	-3 300	-2 050	164 %
Kommunstyrelse inkl.tekniska	-148 448	-4 800	-1 359		-1 000	-374	-700	-156 681	-8 233	5,5 %
Driftbidrag Räddningstjänsten	-19 900	-600					146	-20 354	-454	2,3 %
Driftbidrag Håbo Marknads AB				-5 000				-5 000	-5 000	
Överförmyndarnämnd	-1 828	-100					-446	-2 374	-546	29,9 %
Bygg- och miljönämnd	-21 392	-700		600		-78	-400	-21 970	-578	2,7 %
Barn- och utbildningsnämnd	-551 574	-6 300	-2 020		-3 000	1 060		-561 834	-10 260	1,9 %
Socialnämnd	-55 679	-1 700			-1 000	-158		-58 537	-2 858	5,1 %
Vård- och omsorgsnämnd	-235 620	-12 100			-400	-450		-248 570	-12 950	5,5 %
Summa skattefinansierad verksamhet	-1 039 278	-26 300	-3 379	-6 350	-5 400	0	-1 811	-1 082 518	-43 240	4,2 %

11.3 Driftbudget

Driftredovisning	Budget 2017	Budget 2018 KF juni	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunfullmäktige	-1 441	-1 441	-1 341	-1 441	-1 441
Stöd till politiska partier	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Valnämnd	-7	-7	-357	-7	-7
Revision	-1 139	-1 139	-1 200	-1 200	-1 200
Driftbidrag räddningstjänsten	-19 900	-20 500	-20 354	-20 754	-21 154
Driftbidrag Håbo Marknads AB		-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Centralt proj (inkl aktivitetsbaserad arbetsplats)	-1 250	-3 200	-3 300	-3 800	-4 800
Löne- och prisförändringar	0	0	0	0	0
Kommunstyrelse	-148 448	-155 607	-156 681	-159 281	-162 281
Överförmyndarnämnd	-1 828	-1 928	-2 374	-2 374	-2 374
Bygg- och miljönämnd	-21 392	-21 492	-21 970	-22 370	-22 770
Barn- och utbildningsnämnd	-551 574	-562 894	-561 834	-571 834	-580 334
Socialnämnd	-55 679	-58 379	-58 537	-59 637	-60 737
Vård- och omsorgsnämnd	-235 620	-248 120	-248 570	-266 370	-283 670
Till förfogande	0	-10 000	-9 250	-23 340	-33 108
Summa verksamheter	-1 039 278	-1 090 707	-1 091 768	-1 138 408	-1 179 876
Taxefinansierade verksamheter	0	0	0	0	0
Internränta	24 205	20 032	20 032	20 032	20 032
Kalkylerad pension o upplupna lönekostnader	-15 500	-19 516	-19 516	-23 532	-27 548
Avskrivningar, internräntekostn, bidrag infrastruktur gemensamt	-3 300	-2 775	-2 775	-2 475	-2 175
Tillkommande kapitalkostnader	0	0	0	-8 500	-15 000
Exploateringsverksamhet					
Verksamhetens nettokostnad	-1 033 873	-1 092 966	-1 094 027	-1 152 883	-1 204 567
Skatteintäkter	1 029 720	1 075 390	1 060 353	1 097 135	1 138 827
Statsbidrag och utjämning	39 347	55 703	69 870	100 412	110 214
Finansiella intäkter	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Finansiella kostnader	-25 679	-18 791	-18 791	-20 056	-22 408
Resultat	12 015	21 836	19 905	27 108	24 566
<i>Resultat som andel av skattenettet</i>	<i>1,1 %</i>	<i>1,9 %</i>	<i>1,8 %</i>	<i>2,3 %</i>	<i>2,0 %</i>
<i>Resultat 2 % av skattenetto, tkr</i>	<i>21 381</i>	<i>21 381</i>	<i>22 604</i>	<i>23 951</i>	<i>24 981</i>

12 Investeringsbudget

I samband med verksamhetsanalysen inför år 2018-2020 har en översyn av investeringsbudgeten 2017 genomförts. Detta eftersom många investeringar förts över från år 2016. Detta resulterar i en prognos över i vilken mån investeringar faktiskt kommer att genomföras år 2017. I delårsuppföljningen per mars 2017 beslutade kommunfullmäktige att prognos/reviderad budget 2017 utgör den nya budgeten för år 2017.

I investeringsbudgeten för år 2018 och plan år 2019-2020 har hänsyn tagits till det.

Tioårig investeringsplan

Kommunens står inför ett ökat bostadsbyggande vilket ställer krav på kommunal verksamhet och infrastruktur.

Barn- och utbildningsnämnden har inkommit med hemställan om behovet av förskole-, grundskole-, och gymnasielokaler åren 2019-2025. Vård- och omsorgsnämnden har tidigare redovisat nämndens behov av nya äldreboende i och med att den äldrebefolkningen i kommunen växer.

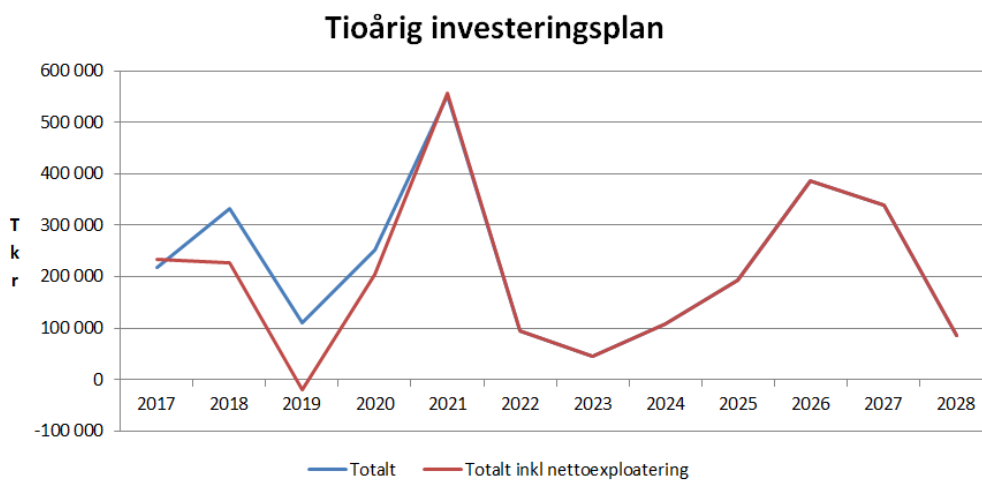
Därför är det angeläget att ständigt behovsanpassa kommunens utbud av lokaler, så att lokaler finns när de behövs, men inte står outnyttjade. Utmaningen för kommunen är att matcha den framtida demografiska utmaningen med ändamålsenliga lokaler. Investeringsbehovet i verksamhetslokaler blir således en viktig del i kommunens budget- och planeringsarbete. Dels i form av investeringsutgifter och dels i form av tillkommande drifts- och kapitalkostnader.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-12-12 § 251, att en 10-årig investeringsplan arbetas fram av förvaltningen och redovisas till kommunstyrelsen i samband med budgetprocessen för åren 2018-2021.

Den tioåriga planen ska ge en samlad bild av investeringsbehovet och lokalförsörjningsplanen för kommunen som helhet för att rätt prioriteringar ska kunna göras och för att skapa handlingsberedskap.

Planen ska ligga till grund för budgeterade investeringar under den kommande treårsperioden och planen ska revideras årligen. Investeringsplanen kommer att vara en del i kommunens långsiktiga ekonomiska planering.

Planen ska baseras på förvaltningens underlag, såsom lokalförsörjningsplan för förskola/skola/äldreomsorg/omsorg och underhållsplaner för fastigheter/gator,/VA-anläggningar.

Investeringar och lokalförändringar

Från investeringsplanen hämtas de investeringar som avser de kommande tre åren och redovisas i verksamhetsanalysen under olika kategorier.

Till följd av det stora investeringsbehovet kommer investeringar i samband med ökad befolkning att prioriteras. Detta ställer också högre krav på underlaget till investeringsförslaget. Förslagen ska motiveras, hur beloppet beräknats ska vara tydligt och att kriterierna för att det är en investering ska följas.

Kriterier för investering finns i budgetstyrprinciperna som också finns i kommunens budgetdokument. Notera att kostnader i ett projekt som leder till en investering, inte alltid är en investeringsutgift, utan kan vara en ökad driftkostnad under projekttiden. Ett exempel är inhyrda paviljonger. Sådana ökade driftkostnader måste ingå i driftbudgeten för den verksamheten.

12.1 Skattefinansierade verksamheter

Nämnd, tkr	Budget 2017		Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunstyrelsen	-159 452		-239 904	-73 270	-161 450
Bygg- och miljönämnden	-150		0	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	-6 024		-21 695	-8 850	-60 850
Socialnämnd	-100		-120	-120	-120
Vård- och omsorgsnämnd	-955		-1 230	-3 600	-300
Summa	-166 681		-262 949	-85 840	-222 720

12.2 Taxefinansierade verksamheter

Verksamhet, tkr	Budget 2017		Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
VA-verksamhet	-48 179		-90 000	-21 500	-20 000
Avfallsverksamhet	-1 570		-1 600	-9 100	-7 000
Summa	-49 749		-91 600	-30 600	-27 000

12.3 Exploateringsinvesteringar

Verksamhet, tkr	Budget 2017	Budget 2018 KF juni	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Exploateringsinvesteringar i skattefinansierad verksamhet	-84 481		-55 342	-27 828	-1 000
Exploateringsinvesteringar i taxefinansierad verksamhet	-11 139		-9 928	-22 598	-500
Ökning omsättningstillgångar	-2 145		-1 500	-7 424	-12 255
Summa	-97 765	-65 476	-66 770	-57 850	-13 755

13 Finansiering

tkr	Budget 2018 KF juni	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Perioden 2018-2020
Investeringsutgifter					
Skattefinansierade verksamheter	-255 949	-262 949	-85 840	-222 720	-571 509
Taxefinansierade verksamheter	-91 600	-91 600	-30 600	-27 000	-149 200
Exploatering, utgifter	-65 476	-66 770	-57 850	-13 755	-138 375
Medfinansiering Citybanan	0	0	0	0	0
Summa investeringar	-413 025	-421 319	-174 290	-263 475	-859 084
Egen finansiering					
Budgeterat resultat	21 836	19 905	27 108	24 566	71 579
Avskrivningar	63 100	63 100	74 400	79 900	217 400
Exploatering, inkomster	146 819	138 636	65 637	81 910	286 183
Summa egen finansiering	231 755	221 641	167 145	186 376	575 162
Lånefinansiering	-181 270	-199 678	-7 145	-77 099	-283 922
<i>Egen finansiering av investeringar, procent</i>	56 %	53 %	96 %	71 %	67 %

Finansieringsbehov

Investeringsbehovet för perioden år 2018 till 2020 beräknas till totalt 859 miljoner kronor inklusive taxefinansierade verksamheter och exploatering. 575 miljoner kronor kan finansieras med egna medel men 284 miljoner kronor måste lånas upp under perioden.

Om investeringar genomförs enligt ovan kan således 67 procent av investeringarna finansieras med egna medel och 33 procent finansieras med extern upplåning under perioden.

Upplåningsbehovet för år 2018 beräknas till 200 miljoner kronor. Behovet kan variera i tid beroende på om exploateringsprojekten följer tidsplanen.

14 Exploateringsbudget

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- och elanläggningar m m. Ansvar för exploateringen ligger på plan- och exploateringsavdelningen.

Bokföringsmässiga krav på redovisning av exploateringsverksamhet och omfattningen av exploateringsverksamheten i kommunen gör att verksamheten budgeteras och redovisas separat.

Kommunens ekonomi påverkas av exploateringen. Den färdigställda exploateringsfastigheten (mark) som avses säljas, ska klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Resultatet från försäljning av exploateringsfastigheten påverkar kommunens resultaträkning/budget. Gator, parkmark, belysning, VA-anläggningar mm, som kommer att finnas kvar i kommunens ägo och betjäna exploateringsområdena redovisas som anläggningstillgång och ingår i kommunens investeringsredovisning/budget. Inkomster som syftar till att finansiera dessa anläggningar ska periodiseras över tillgångens livslängd.

Varje nytt exploateringsprojekts budget behandlas i kommunstyrelsen där det beräknade ekonomiska resultatet av exploateringen redovisas.

I avsnittet redovisas alla pågående projekt med beslutad total budget, total prognos och förväntad plan per år under projektiden.

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	337 217	352 919	17 353	49 383	138 636	65 637	81 910
Utgifter	-311 736	-348 683	-129 629	-80 679	-66 770	-57 850	-13 755
Summa nettoexploatering	25 481	4 236	-112 276	-31 296	71 866	7 787	68 155
Specifikation:							
Anläggningstillgång, skattefinansierat	-179 809	-200 239	-57 216	-58 853	-55 342	-27 828	-1 000
Anläggningsavgift, skattefinansierat	124 203	113 127	5 674	14 569	47 237	15 047	30 600
Anläggningstillgång VA	-63 439	-78 551	-27 568	-17 956	-9 928	-22 598	-500
Anslutningsavgift VA	62 441	64 056	1 876	6 420	25 593	12 857	17 310
Summa till balansräkning	-56 604	-101 607	-77 234	-55 820	7 560	-22 522	46 410
Utgift för omsättningstillgång	-68 488	-69 893	-44 845	-3 870	-1 500	-7 424	-12 255
Minskning omsättningstillgång	68 488	69 893	232	5 958	34 622	16 826	12 255
Intäkt att resultatföra	150 573	175 736	9 803	28 394	65 806	37 733	34 000
Kostnad att resultatföra	-68 488	-69 893	-232	-5 958	-34 621	-16 826	-12 255
Summa till resultaträkning	82 085	105 843	9 571	22 436	31 185	20 907	21 745

Nettoexploateringen i tabellen visar kassaflödet, det vill säga hur exploateringen påverkar kommunens likviditet. Av specifikationen framgår hur kommunens resultat- och balansräkning påverkas totalt och per år. Den totala fastställda budgeten för alla pågående projekt är ett överskott på 25,5 miljoner kronor. Främst till följd av fördyringar inom Draget är prognosen att överskottet stannar på 4,2 miljoner kronor. De totala

inkomsterna beräknas bli 352,9 miljoner kronor och utgifterna 348,7 miljoner kronor för alla projekt.

Markförsäljning har startat år 2017 och kommunens resultaträkning påverkas genom realisationsvinster från försäljningarna. År 2018 väntas det likvidmässiga överskottet (nettoexploateringen) uppgå till 71,9 miljoner kronor och kommunens resultaträkning förbättras med 31,2 miljoner kronor. Detta förutsätter att projekten följer tidsplanerna.

14.1 Exploateringsbudget per projekt

Nedan redovisas pågående exploateringsprojekt.

01 Logistik Bålsta kvarter 3-4

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	159 447	159 447	7 550	0	6 650	63 337	81 910
Utgifter	-115 628	-115 628	-30 561	-7 400	-6 000	-57 912	-13 755
Summa nettoexploatering	43 819	43 819	-23 011	-7 400	650	5 425	68 155

Projektet Björnbrö/Logistik Bålsta omfattar 150 hektar mark, är indelat i sex kvarter och kommer att byggas ut under cirka 15 års tid. För kvarter 3 finns antagen detaljplan. Den är dock överklagad och ligger för prövning hos mark- och miljööverdomstolen. Projektet beräknas ske år 2018 och huvuddelen av infrastrukturen byggs ut år 2019 om detaljplanen vinner laga kraft. För kvarter 4 pågår planläggning i samarbete med tilltänkt exploatör för del av kvarteret. För kvarter 2 och 5-6 finns planuppdrag lämnat. Kvarter 4-6 är alla beroende av att infrastrukturen i enlighet med planförslaget för kvarter 3 blir möjlig att genomföra.

02 Frösundavik etapp 1

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	43 908	44 761	9 803	3 841	28 817	2 300	0
Utgifter	-62 675	-64 171	-25 823	-9 593	-28 817	62	0
Summa nettoexploatering	-18 767	-19 410	-16 020	-5 752	0	2 362	0

Frösundavik etapp 1 omfattar cirka 145 bostäder. Exploateringsavtal och projektbudget på ett underskott med 18,8 miljoner kronor behandlades i kommunfullmäktige år 2015. Projektet beräknas slutföras 2018 när samtliga anläggningar övertagits, möjligen kan försäljning av handelstomten dröja. Projektets totala netto väntas bli cirka -19,4 miljoner kronor till följd av något ökade utgifter.

03 Draget

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	75 932	75 932	0	9 849	66 083	0	0
Utgifter	-55 270	-79 600	-67 489	-12 111	0	0	0
Summa nettoexploat	20 662	-3 668	-67 489	-2 262	66 083	0	0

Mark och infrastruktur i Dragets industriområde beräknas vara färdigställt hösten 2017. Marken är attraktiv och majoriteten av tomter är bokade. Till följd av långa handläggningstider hos lantmäteriet väntas cirka 85 procent av försäljningsintäkterna dröja till 2018 om inte förtida tillträde begärs. Projektet budgeterades till ett överskott på 20 miljoner kronor men aktuell prognos visar ett underskott med 3,7 miljoner kronor. Det fåtal tomter som inte är sålda kan generera ett högre försäljningspris vilket skulle förbättra prognosen. Problem med markförhållanden, projektering, masshantering, VA-dimensionering, brist i kontinuitet av personella resurser är orsaker som gör att projektet har försämrats väsentligt. Utredning pågår om det finns möjlighet att få ersättning för felaktig projektering. Slutrapporteringen kommer att visa orsaker till fördyring tydligare.

04 Svarta Lutans Väg

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	3 331	6 191	0	6 191	0	0	0
Utgifter	-2 750	-2 623	-2 530	-93	0	0	0
Summa nettoexploatering	581	3 568	-2 530	6 098	0	0	0

Byggnation av ny väg till tre nya tomter i Eneby. Mark och infrastruktur är färdigställt och tillträde till tomterna sker hösten 2017. Marknadsvärdet på tomtmark har stigit vilket ger högre intäkt än beräknat.

05 Viby Äng etapp E2

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter	0	-47	-40	-7	0	0	0
Summa nettoexploatering	0	-47	-40	-7	0	0	0

Exploateringsavtalet med Bålsta Småstadsutveckling för Viby Äng etapp E:2 godkändes av kommunstyrelsen år 2015. Området omfattar cirka 35 bostäder i småhus/parhus/radhus. Detaljplanen är klar. Entreprenören bygger ut infrastruktur och överlämnar anläggningarna till kommunen efter slutbesiktning. Ingen budget har upprättats på grund av kostnadernas ringa omfattning.

06 Väppeby Äng

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	43 149	55 138	0	25 552	29 586	0	0
Utgifter	-31 046	-41 908	-3 146	-37 353	-1 409	0	0
Summa nettoexploatering	12 103	13 230	-3 146	-11 801	28 177	0	0

Exploateringsbudget antogs i april 2016 och projektet ska ge ett netto på 12,1 miljoner kronor. Totalentreprenör finns och byggnation pågår. Markbearbetningskostnaderna har ökat på grund av dåliga markförhållanden. Investeringar i VA och gång- och cykelvägar utanför exploateringsområdet har lyfts ur projektet och ingår i kommunens ordinarie investeringsbudget. I och med det väntas projektet rymmas inom budgeterad nettoexploa-

tering. Projektet genomförs snabbare än väntat och färdigställande beräknas år 2019.

07 Mellanby

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	1 450	1 450	0	1 450	0	0	0
Utgifter	-1 367	-1 367	-40	-1 327	0	0	0
Summa nettoexploatering	83	83	-40	123	0	0	0

Mellanby angränsar till Frösundavik. Exploatören utför lokalgata och VA-anläggningar i Mellanby och överlämnar dessa under året till kommunen utan ersättning. Budget antogs i februari 2016 och väntas följas.

08 Glastomten

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter	0	-339	0	-339	0	0	0
Summa nettoexploatering	0	-339	0	-339	0	0	0

Kommunen övertar infrastruktur i form av torg och parkeringsplatser längs Stockholmsvägen som en följd av Håbohus byggnation av hyresrätter i området. Kommunens utgift för detta är 339 000 kronor, vilket inte budgeterats.

09 Bålsta centrum etapp 1

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomster	10 000	10 000	0	2 500	7 500	0	0
Utgifter	-43 000	-43 000	0	-12 456	-30 544	0	0
Summa nettoexploatering	-33 000	-33 000	0	-9 956	-23 044	0	0

Denna exploateringsbudget för del av etapp 1 antogs i februari 2017 och omfattar tillfälligt och permanent busstorg samt pendelparkering. Vidare ingår utgifter för projektering, upphandling, projekt- och byggledning för gator, vatten- och avlopp, torg, gång- och cykelväg mm inom hela den första etappen. Parkeringsdäcket och ombyggnation av befintlig bussterminal hinner inte genomföras år 2017, varför en stor del av utgifterna dröjer till år 2018.

15 Budgetstyrprinciper

Syftet med budgetstyrprinciper är att klargöra kommunens olika ansvarsinstanser samt det regelverk som styr kommunens ekonomiska verksamhet.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktiges ansvar

Fastställer ekonomiska ramar för nämnderna.

Fastställer kommunens övergripande mål.

Godkänner nämndernas verksamhetsplan i form av budget och mål.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsens roll är:

Att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämndernas verksamhet (Kommunallagen 6 kap 1§).

Det åligger styrelsen särskilt att ha hand om den ekonomiska förvaltningen, vilket bland annat innebär att:

Ta ställning till vilka åtgärder som utöver nämndernas åtgärder ska vidtas om resultatutvecklingen avviker från den planerade. Kommunstyrelsen ska även göra nödvändiga framställningar till kommunfullmäktige.

Det är kommunstyrelsen, som genom sin ledande och samordnande roll, har ett övergripande ansvar för att styrmodellen nedan fungerar som det är tänkt.

Kommunstyrelsen måste också i sin roll ha entydiga krav på att nämnderna/verksamheterna respekterar styrmodellen.

Göra noggranna genomgångar av dotterbolagens resultat och verksamhet (Håbohus AB, Håbo Marknads AB) i samband med delårs- och helårsbokslut.

Nämndernas ansvar

Nämnderna ansvarar inför fullmäktige - inom respektive ansvarsområde - att fullmäktiges intentioner efterlevs.

Det är nämndens ansvar att formulera nämndmål utifrån de övergripande målen i fullmäktige.

Nämnden fastställer en budget utifrån de givna ekonomiska ramarna.

När obalans råder mellan ekonomi respektive verksamhet i form av kvalitet eller kvantitet är det således ekonomi som är överordnat. Hänsyn ska tas till lagstiftning eller ambitionsnivåer fastställda av kommunfullmäktige. Detta innebär att nämnden har mycket långtgående befogenheter och skyldigheter att vidta åtgärder för att hålla budgeten.

Nämnden är skyldig att hålla sig informerad om den ekonomiska utvecklingen (uppföljning och prognoser över budget- och verksamhetsutfall) och snabbt vidta åtgärder som leder till att budgeten hålls. Nämnden måste således fatta beslut om åtgärder. Utöver beslutade rapporteringstillfällen ska nämnden skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen om väsentliga förändringar inträffar i verksamhet och i resultatutveckling.

Håbo kommun är en decentraliserad organisation vilket innebär att det är principiellt viktigt att inte överföra problemlösningen till högre nivåer eller till annan nämnd. Åtgärderna får således *inte* innebära att problemet överförs på annan nämnd eller

kommunstyrelsen.

Det förhållandet att vissa poster i budgeten på kort sikt är "opåverkbara" för nämnden fritar den inte från ansvaret att hålla totalbudgeten. Nämnden ska genom planering och uppföljning ha sådan överblick att "opåverkbara" kostnader täcks inom den beslutade budgetramen.

Nämndsledamöter är skyldiga att medverka till att beslut om åtgärder för att hålla budgeten efterlevs. Om de förslag som framlagts av förvaltningen inte är acceptabla, ur nämndens synvinkel, är nämnden skyldig att fatta alternativa beslut som är genomförbara under året och som leder till att den av fullmäktige fastställda budgeten kan hållas.

Kommundirektörens ansvar

Kommundirektören ansvarar för att i samarbete med kommunstyrelsen leda, samordna, utveckla och följa upp kommunens verksamheter.

Kommundirektören har ett särskilt ansvar att följa den ekonomiska utvecklingen och regelbundet informera kommunstyrelsen om denna.

Kommundirektören leder arbetet i kommunens ledningsgrupp. Arbetet ska präglas av helhetssyn och syftar till att samordna och effektivisera kommunens verksamheter.

Förvaltningschefens ansvar

Förvaltningschefen har ansvar att formulera verksamhetsplaner utifrån nämndens budget. Verksamhetsplanen ska innehålla mål, nyckelindikatorer och mått.

Förvaltningschefen arbetar fram den budget som ska godkännas av nämnden.

Förvaltningschefen prövar och utvecklar kontinuerligt verksamhetens mål och sitt arbetssätt i syfte att uppnå högre effektivitet och större värde för medborgaren.

Förvaltningschefen bistår sin nämnd med underlag för att underlätta för nämnden att fatta beslut.

Förvaltningschefens och linjeförvaltningschefers ansvar

Kommunens samtliga chefer med budgetansvar har ansvar för sina verksamhetskostnader och intäkter. Ansvaret innebär att verksamheten måste anpassas efter fastställda ekonomiska ramar samt politiska beslut, även om de ekonomiska förutsättningarna ändras under året.

Chefen har ansvar att formulera verksamhetsplaner. Verksamhetsplanen ska innehålla mål, nyckelindikatorer, mått och aktiviteter.

Regelverk

Taxor och avgifter

Kommunfullmäktige beslutar om övergripande principer och regler som rör taxor och avgifter för kommunal verksamhet liksom taxors och avgifters storlek. Taxor och beslut ska redovisas i budgetdokumentet årligen.

Driftbudget

En total budgetram beslutas per nämnd och år. Inom budgetramen kan nämnden fatta beslut om omfördelning så länge detta är förenligt med mål och direktiv beslutade av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Tilläggsbudget

Tilläggsbudget ska tillämpas med stor restriktivitet. Omständigheter som medför att det vid budgettillfället råder stor osäkerhet kan medföra att fullmäktige och/eller kommunstyrelsen innehåller budgetutrymme för att senare fördela via tilläggsbudget. Alternativt kan kommunen budgetera ett resultat inom vilket de svårprognostiserade kostnaderna ryms.

Investeringsbudget

Definition av investering

En investering är en anskaffning av en varaktig tillgång med ett betydande ekonomiskt värde och en livslängd som är längre än 3 år. Tillgång är mark, byggnad, teknisk anläggning, maskiner eller inventarier. Med inventarier menas annan icke fast utrustning än maskiner. Begagnade inventarier och maskiner räknas inte som investering.

Gränsen för vad som anses som betydande värde för en inventarie, det vill säga inköpsvärdet, är ett halvt prisbasbelopp. År 2018 är beloppet **22 750 kr**. För inventarier som har ett naturligt samband eller som kan anses ingå som ett led i en större inventarieinvestering bör bedömningen göras utifrån inventariernas sammanlagda anskaffningsvärde.

För investeringar i anläggningar går gränsen vid ett väsentligt värde för anläggningen.

Ombyggnationer av kommunens fastigheter på grund av behov från verksamheten utgör så kallad verksamhetsanpassning. Sådana ombyggnationer ska initieras av hyresgästen i verksamhetsanalysen i form av investeringsbudget om beloppet överstiger 100 000 kronor. Ombyggnationen räknas som investering för verksamheten och kapitalkostnader debiteras hyresgästen. Om beloppet är upp till 100 000 kronor räknas det som en driftkostnad.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten fastställs av fullmäktige per nämnd och verksamhet.

Nämnden beslutar om investeringsbudget per projekt.

Investeringsbudgeten får inte omvandlas till driftbudget eller tvärtom.

För investeringsprojekt som omfattar minst 5 miljoner kronor ska igångsättningsbeslut fattas av ansvarig nämnd/styrelse innan projektet får starta. När sådana projekt avslutas ska slutrapportering om projektet redovisas till ansvarig nämnd/styrelse.

Ej förbrukad budget för pågående investering på projektnivå kan föras över till nästkommande år efter begäran från nämnd. Motivering ska lämnas av nämnden, varför investeringsprojekt ej slutförts samt när det beräknas slutföras.

En tioårsplan för investeringar ska tas fram årligen. Den ska ligga till grund för de investeringar som begärs i den årliga budgetprocessen.

Kapitalkostnader

Investeringsvärdet ska skrivas av (fördelas) under livslängden och avskrivningskostnader uppstår under den tiden. Det uppstår också en kostnad i form av ränta på investerat kapital, så kallad internränta. Räntenivå fastställs årligen. Kapitalkostnaderna, i form av avskrivning och internränta, belastar driftbudgeten för den verksamhet som investerar.

Huvudregeln är att driftbudgetramen inte förändras utifrån kapitalkostnadernas förändring. Syftet är att verksamheterna ska prioritera mellan investering och driftkostnader. Undantaget är kapitalkostnader av väsentligt värde som kompenseras till verksamheterna i samband med den årliga budgetprocessen, exempelvis vid

nybyggnationer eller större investeringar.

Exploateringsbudget

Exploatera är att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- och elanläggningar m m.

För varje nytt exploateringsprojekt ska budget fastställas av kommunstyrelsen, eller i väsentliga fall kommunfullmäktige, senast i samband med igångsättningsbeslutet. Aktuella projekts budget samt en sammanställd exploateringsbudget redovisas i kommunens budget.

Väsentliga förändringar i projekten, vilka leder till avvikelse från projektets fastställda budget, ska tas upp till kommunstyrelsen för ny behandling.

Räntekostnad för bundet kapital under projektiden debiteras tillgångarna i projektet, baserat på genomsnittlig ränta.

Uppföljning

Uppföljning och prognos av ekonomi och verksamhet lämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige vid tre tillfällen under året. Det är delårsuppföljning per 31 mars, delårsrapport per 31 augusti samt årsredovisning. Uppföljning och prognos görs för driftbudget, investeringsbudget, exploateringsbudget samt verksamhetens mål, nyckelindikatorer och mått.

Vid väsentliga avvikelser i nämndens löpande uppföljning ska nämnden skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen med förslag till åtgärder som nämnden beslutat eller kommer att besluta.

16 Kommunstyrelsen

16.1 Uppdrag och ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har uppsiktsplikt över nämnderna. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter samt har uppsikt över verksamheter som bedrivs av kommunala bolag. Kommunstyrelsen förbereder samtliga ärenden som ska tas upp i fullmäktige.

I verksamheten återfinns kommunens centrala funktioner för sekretariat, kvalitetssamordning, säkerhet, upphandling, kommunikation, ekonomi, löneadministration, personal- och arbetsgivarfrågor, IT samt kontaktcenter.

Kommunens tekniska verksamhet, avdelningen för kultur och livsmiljö, planering av mark och vatten samt exploateringsverksamhet ingår i kommunstyrelsens ansvar.

16.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

16.2.1 Attraktiva Håbo

16.2.1.1 God planberedskap för nya företagsetableringar och bostäder.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Kommunen ska ha planprocesser igång för näringslivetableringar (kvm)	-	-	1 300 000	90 000	200 000
Antagna detaljplaner för bostäder ska minst täcka behovet enligt bostadsförsörjningsprogrammet.		170%	100%	100%	100%

16.2.1.2 Alla i Håbo skall ges goda förutsättningar att må bra och utvecklas.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Antalet nya riktade insatser påverkar förutsättningarna för en meningsfull fritid för unga.		74	8	12	20
Ranking i Årets Ungdomskommun, KFUM.	169	208	80	-	150
NRI - Medborgarnas syn på fritidsmöjligheter		55	55	-	60
NRI - Medborgarnas syn på möjlighet till bra boende, utbud av boendeformer och trivsam bebyggelse.	52	50	58	-	58
NMI - Medborgarnas syn på idrotts- och motionsanläggningar	59	58	58	-	62
NMI - Medborgarnas syn på kulturverksamheten	57	57	57	-	57

Ändrad nyckelindikator rörande riktade insatser som påverkar förutsättningarna för en meningsfull fritid för unga. Från 2017 omfattas endast **nya** insatser, inte samtliga insatser.

16.2.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

16.2.2.1 Håbo kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Nyckeltalsinstitutets Attraktiv arbetsgivarindex AVI.	102	98	105	97	100
Korttidsfrånvaro	4,1%	3,9%	3,5%	3,8%	3,5%
Hållbart medarbetarengagemang		80	85	-	82

16.2.2.2 Öka digitaliseringen

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
E-handeln ska öka med 20 %, värde i tkr.		18 978	22 773	13 001	
Användningen av e-tjänster, antal transaktioner	915	1 650	2 300	1 754	2 300
Användningen av e-tjänster,antal e-tjänster	43	48	75	51	75
Förbättra grundförutsättningarna teknik, ledning, arbetssätt och metoder för ökad digitalisering enligt e-blomlådans utvärderingskriterier.				54	58
Förbättra utvecklingen av digitala välfärds-tjänster och självservice enligt e-blomlådans områdesspecifika utvärderingskriterier.				44	46
Andel hushåll och företag med tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s (enligt PTS bredbandskarta)		61%			80%

Måltal för E-handel baseras på utfallet för 2017 och kompletteras efter årsskiftet.

16.2.3 Hållbara Håbo

16.2.3.1 Öka energieffektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Elförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen		159,9	158,3	101,9	
Fjärrvärmeförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen		71,6	70,9	44,9	
Andel förnybar energi kommunala lokaler (energi för el och värme i lokaler ägda och förvaltade av kommunen)		98%			98,5%
Egen förnybar energiproduktion genom solpaneler för användning i kommunens egna fastigheter och verksamheter.		38 800 kWh			50 000 kWh

Måltal för el- och fjärrvärmeförbrukning baseras på utfallet för helår 2017 och kompletteras efter årsskiftet.

16.2.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

16.2.4.1 Exploateringsprojekt skall totalt sett ge ett ekonomiskt överskott.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Avtal om försäljning av kommunens mark ska vara till minst marknadspris.		100%	100%	100%	100%
Exploateringsavtal och exploateringsbudget för kommunens mark ska ge ekonomiskt överskott med minst 15 %.					100%
Avslutade exploateringsprojekt på kommunens mark har gett ekonomiskt överskott med minst 15 %.					100%
I exploateringsavtal och exploateringsbudget för projekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.					100%
I avslutade exploateringsprojekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.					100%

16.2.5 Förändringar i mål och nyckelindikatorer

Förslag från förvaltningen att ändra målet *Öka effektiviteten och kvaliteten inom samtliga kommunstyrelsens verksamheter genom ständiga förbättringar till Öka digitalisering.*

Uppföljning under både år 2016 och 2017 visar på att samtliga verksamheter arbetar löpande med ständiga förbättringar. Arbetet pågår som en naturlig del i att utveckla verksamheten både vad det gäller effektivitet och kvalitet. Förvaltningen föreslår istället ett ökat fokus på digitalisering som ett verktyg för både ökad effektivitet och kvalitet i verksamheterna. Flertalet av nyckelindikatorerna kan kvarstå som tidigare. Tre nya nyckelindikatorer föreslås för att systematiskt och strukturerat följa upp och utvärdera kommunens digitala närvaro och utveckling genom att använda SKLs eBlomlåda som utvärderingsmodell. Två nya nyckelindikatorer är kopplade till resultat från eBlomlådan ska dels visa om och hur grundförutsättningarna för ökad digitalisering utvecklas dels utvecklingen inom olika verksamhetsområden. Den tredje nya nyckelindikatorn visar utvecklingen för andel hushåll och företag med tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s (enligt PTS bredbandskarta).

Förslag till förändring av nyckelindikatorerna till målet *Öka energi-effektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter.*

Två nya nyckelindikatorer föreslås för att fånga användningen av förnybar energi i kommunala lokaler samt egen produktion av förnybar energi genom solpaneler.

Förslag till förändring av nyckelindikatorerna till målet *Exploateringsprojekt skall totalt sett ge ett ekonomiskt överskott.*

För att få en tydligare överblick över exploateringsekonomin föreslås att två av nyckelindikatorerna delas upp på fyra nya. Detta möjliggör en redovisning dels för det tidiga skedet vid planering och avtalsskrivning dels en uppföljning och redovisning av det faktiska utfallet när exploateringsprojektet är avslutat.

16.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

16.3.1 Resurser

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Beläggningsunderhåll, kr/inv	13	60	420	238	567
Gatubelysning, kr/inv	274	343	312	312	308
Vinterväghållning, kr/inv	446	171	350	233	252
Avhjälpande underhåll, fastigheter - fakturerad kostnad kr/kvm	73	70	70	70	70
Planerat underhåll, fastigheter - fakturerad kostnad kr/kvm	118	60	75	75	75

16.3.2 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Producerad mängd dricksvatten, tusen m3	1 511	1 675	1 500	-	1 550
Renad mängd avloppsvatten, tusen m3	2 100	2 290	2 100	-	2 150
Antal VA-abonnenter, stycken	5 932	5 938	6 000	6 000	6 100
Antal besök på biblioteket	117 616	137 095	137 000	137 000	137 000
Leverantörstrohet, procent	-	72,7%	75%	78%	80%
Area inhyrda verksamhetslokaler, kvm BRA	12 502	14 122	13 400	14 100	13 400
Area kommunägda verksamhetslokaler, kvm BRA	95 074	95 074	96 000	94 736	96 000
Antal besök vid återvinningscentralen	100 223	103 233	105 000	98 000	102 000
Hushållsavfall, kg/inv	212	207	210	200	203
Grovavfall, kg/inv	324	320	340	300	292
Förpackningar, kg/inv	63	73	73	73	74

16.3.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Nyttjandegrad, ishall		91	75	-	81
Nyttjandegrad, inomhusanläggningar exkl sim- och ishall		83	75	-	83
Nyttjandegrad, utomhusanläggningar		21	75	-	73
Andel besvarade externa samtal i	64	81	80	80	80

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
kontaktcenter inom 60 sek					
Andel ärenden som kan hanteras och avslutas av kontaktcenter	44	36	55	55	60
Självskattat allmänt hälsotillstånd, kvinnor		70	73	-	73
Självskattat allmänt hälsotillstånd, män		73	76	-	76
Självskattat allmänt hälsotillstånd, flickor		74,4	80	57,42	65
Självskattat allmänt hälsotillstånd, pojkar		94,7	95	88,77	90
Upplevd otrygghet, kvinnor		37	20	-	20
Upplevd otrygghet, män		9	5	-	5
Upplevd trygghet, flickor		29,3	50	38,61	40
Upplevd trygghet, pojkar		54,4	75	58,62	60
ANDT - antalet insjuknande i hjärtinfarkt per 100 000 invånare.		266	260	-	260
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, flickor		87,2	90	86,14	88
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, pojkar		87,4	90	82,95	85
Nöjdhet med kommunens insatser inom Finskt förvaltningsområde		4,7	3	-	4
NMI - gång och cykelvägar	53	53	55	-	55
NMI - gator och vägar	55	54	55	-	54
NMI - vatten och avlopp	75	72	75	-	75
NII - Medborgarnas nöjdhet med kommunens information	55	51	55	-	55
Kommunens webbinformation till medborgarna	83	72	85	-	85
NMI - Biblioteksverksamheten	7,7	7,7	7,9	-	7,9
NMI - Sophämtning	7,1	7	7,2	-	7,1
NMI - tillgängligheten till återvinningscentralen	8,3	8	8,3	-	8,2

16.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Kommunstyrelsen inklusive övergripande verksamheter har till år 2018 fått ökad budget med 16,0 miljoner kronor exklusive 9,25 miljoner kronor för kommunstyrelsens förfogande. I jämförelse med budget 2017 är det en kostnadsökning med 9,3 procent. I förändringen ingår föreslagna ramförändringar.

16.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Till kommunstyrelsens förfogande -10 000 tkr
- Håbo Marknads -5 000 tkr
- Kommungemensamma projekt, aktivitetsbaserad arbetsplats -1 950 tkr
- Räddningstjänsten -600 tkr
- Skötselyta nya gator, parker i Frösundavik, Bålsta C, Viby Äng, Väfteby Äng, Draget, Logistik Bålsta -1 435 tkr
- Utökad lokalvård -300 tkr
- Utökning kontaktcenter -440 tkr
- Ny dataskyddsförordning IT -170 tkr
- Uppgradering lönesystem och digitala verktyg -300 tkr
- Upprätthållande av verksamhet Kultur och livsmiljö -951 tkr
- Ökning föreningsbidrag -1 000 tkr
- Projektledare gata och fastighet -340 tkr
- Underhåll gator, belysning, parker, natur -1 000 tkr
- Skötsel av Håbo Marknads fd ytor -150 tkr
- Gatubelysning, minskad energikostnad vid byte till LED 252 tkr
- Ökade kapitalkostnader för investeringar -1 359 tkr

16.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Nedanstående förändringar har gjorts jämfört med budgeten i juni.

Driftbudget

Generellt statsbidrag för stimulans av bostadsbyggande beräknas erhållas år 2018 med som lägst 1,0 miljon kronor. Kommunstyrelsens budgetram föreslås ökas med 600 000 kronor för projektkommunikation och bygg- och miljönämndens budget föreslås ökas med 400 000 kronor för att fullfölja de projekt som tidigare beslutats av kommunstyrelsen.

Revisionens ram ökas med 61 000 enligt budgetäskande från revisionen.

Valnämndens budget ökas till följd av valår 2018 med 100 000 kronor. Motsvarande minskning görs av fullmäktiges budget.

Av kommunstyrelsens 10 miljoner kronor föreslås 250 000 kronor omfördelas till valnämnden för valstugor år 2018 och 500 000 kronor för utredning Skeppet år 2018.

Medlemsavgifter minskar med 500 000 kronor till följd av regionbildning.

Räddningstjänstens budgetram minskas med 146 000 till budget enligt samrådet.

Kommungemensamma projekt ökas med 100 000 kronor för att inrymma andra projekt

och inte bara aktivitetsbaserad arbetsplats. Försäkringar ökas med 100 000 kronor för normal prisökning. Återstående 446 000 kronor föreslås överföras till överförmyndarnämnden.

Internhyran har räknats om till aktuell självkostnad, vilket ger ändring i kostnad för nämnder och samma förändring i budgetram. Den totala internhyran för kommunen är inte ändrad från junibeslutet. Kommunstyrelsens internhyra och budget ökar med 374 000 kronor.

Investeringsbudget

Kommunfullmäktige beslutade i juni att omprioritera i kommunstyrelsens investeringsbudget inom ram för att finansiera följande investeringar

- Dumpersbacken iordningställs 2018 500 000 kronor
- Gångbro till "Svanholmen" och informationsskylt 300 000 kronor
- Rullstolsgunga 100 000 kronor
- Utredning/undersökning angående Skeppet och dess framtida användning 500 000 kronor

Föreslås att 900 000 kronor omfördelas till de tre första projekten ovan, från planerat underhåll beläggningar som minskas från 11,9 miljoner kronor till 11,0 miljoner kronor. Utredning/undersökning angående Skeppet och dess framtida användning 500 000 kronor klassas som driftkostnad.

Förutsatt kommunfullmäktiges beslut i separata ärenden har projektet Lundby ridhus tillförts ökad budget med 7 miljoner kronor och projektet Västerängsskolans kök har tillförts ökad budget med 4,7 miljoner kronor. Finansiering av ökningen till Västerängens kök sker genom att överföra 10 miljoner kronor från barn- och utbildningsnämndens investeringsbudget för köp av paviljonger till Futurumskolan, där köp inte längre är aktuellt. Återstående 5,3 miljoner kronor läggs till fastighetsavdelningens investeringsram. Finansiering av ökningen till Lundby ridhus sker genom ökad upplåning.

16.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	Not
Kommunfullmäktige	-789	-1 441	-1 441	100	-1 341	1
Valnämnd	0	-7	-7	-350	-357	2
Kommunstyrelse	-3 576	-2 960	-2 960	-31	-2 991	
Socialnämnd (handikapp- och pensionärsråd)	-212	-181	-181	0	-181	
Stöd politiska partier	-943	-1 000	-1 000	0	-1 000	
Revision	-992	-1 139	-1 139	-61	-1 200	
Kommunstyrelse till förfogande	0	0	0	-9 250	-9 250	3
Vigsel	27	20	20	0	20	
Medlemsavgifter	-2 667	-1 780	-2 600	500	-2 100	4
Vänortsverksamhet	-53	-37	-100	0	-100	
Nämndadministration	-366	-1 137	-1 255	-475	-1 730	5
Kommungemensamt	0	-600	-1 250	-2 050	-3 300	6
Näringslivsfrämjande åtgärder	0	0	0	-5 000	-5 000	7
Gator och vägar	-26 893	-28 537	-30 062	-1 670	-31 732	8
Parker	-4 086	-4 318	-3 361	-2 739	-6 100	9
Miljö, hälsa, hållbar utv	-741	-778	-881	1	-880	
Räddningstjänst	-19 075	-19 900	-19 900	-454	-20 354	10
Säkerhet	-194	-207	-255	-15	-270	
Allmän fritidsverksamhet	-1 916	-767	-1 285	-173	-1 458	
Föreningsbidrag	-2 399	-1 850	-1 967	-1000	-2 967	11
Föreningsbidrag övrigt	-107	-200	-472	472	0	
Stöd till studieorgan.	-356	-360	-360	0	-360	
Allmän kulturverksamhet	-3 412	-2 237	-2 423	-387	-2 810	12
Bibliotek	-7 388	-7 552	-7 552	-217	-7 769	13
Utomhusanläggningar	-5 406	-4 134	-4 337	-250	-4 587	14
Ishall	-4 054	-5 784	-5 452	318	-5 134	15
Simhall	-4 899	-5 030	-4 272	-355	-4 627	16
Föreningslokaler	-9 089	-9 531	-8 724	-1 642	-10 366	17
Fritidsgårdar	-3 024	-4 282	-3 829	104	-3 725	
Kultur- och livsmiljöadm	-1 559	-2 313	-2 172	245	-1 927	18
Fastighet	3 185	-423	-602	602	0	19
Lokalvård	-12 979	-13 657	-13 559	-989	-14 548	20
Tekniska avd övergripande	-446	-1 383	-2 005	805	-1 200	21
Ekonomiavdelning	-6 041	-6 766	-7 212	355	-6 857	22
Personalavdelning	-7 316	-7 535	-7 535	-341	-7 876	23
Kommunens försäkringar	-1 106	-1 200	-1 200	-100	-1 300	
Övrig kommungemensam admi	-29 918	-31 464	-31 854	-1 252	-33 106	24
Summa	-158 790	-170 470	-173 184	-25 299	-198 483	

1. 100 000 kronor överförs från kommunfullmäktige till valnämnd för valåret 2018.
2. 250 000 kronor för valstugor överförs från kommunstyrelsens förfogande.
3. Kommunstyrelsens förfogande minskas till 9,25 miljoner eftersom 250 000 kronor förs till valstugor och 500 000 kronor till utredning Skeppet.
4. Medlemsavgifter minskar med 500 000 kronor till följd av regionbildning.
5. Nämndadministrationen ökas, vilket omfördelas från övrig kommungemensam administration.
6. Kommungemensamt avser gemensamma projekt 100 000 kronor samt aktivitetsbaserad arbetsplats där budgeten utökas med 3,2 miljoner till år 2018.
7. Näringslivsfrämjande åtgärder avser ersättning till Håbo Marknads AB.
8. Minskade personalkostnader på grund av att personal har omfördelats mellan gata och park, cirka 1,3 miljoner kronor. Sänkta kostnader för internhyra, 206 000 kronor. Ökade kapitalkostnader med cirka 2 miljoner kronor. Ökade kostnader för drift och underhåll av gång- och cykelvägar, gator och vägar, cirka 1,2 miljoner kronor.
9. Ökade personalkostnader på grund av att personal har omfördelats mellan gata och park, cirka 1,3 miljoner kronor. Ramökning med cirka 1,4 miljoner kronor för drift och underhåll av park och naturmark.
10. Räddningstjänstens budget ökas enligt budgetsamrådet.
11. Föreningsbidrag ökas med 1 miljon kronor.
12. Projektledning Håbos festdag och nationaldagen överförd från kultur- och livsmiljös administration.
13. Bibliotekets övriga kostnader ökar bland annat för drift av ny webb.
14. Personal har fördelats om mellan ishall och utomhusanläggningar.
15. Se ovan.
16. Personalminskning ej genomförbar av säkerhetsskäl på simhallen varför budget tillförts.
17. Föreningslokalbudgeten utökas med 400 000 för nytt ridhus Lundby, 570 000 kronor i ökade kostnader för lokaler på Fabriksvägen samt 500 000 kronor för utredning Skeppet.
18. På kultur och livsmiljös administration ska intäkterna öka. Projektledning överförd till allmän kulturverksamhet, samt att budget tillförts för kulturchef på heltid.
19. Omräkning av internhyran för 2018 innebär en ramjustering med 602 000 kronor.
20. Lokalvårdens ram ökar med 300 000 kronor för utökning av personal enligt beslut i KF. Ökade kostnader för internhyra, 56 000 kronor. Omföring från tekniska avdelningen övergripande till lokalvården, 631 000 kronor.
21. Sänkta kostnader för internhyra, 151 000 kronor. Omföring från tekniska avdelningen övergripande till lokalvården, 631 000 kronor. Omföring från tekniska avdelningen övergripande till vaktmästeriet, 15 000 kronor.
22. Ekonomiavdelningens budget minskar till följd av ökade intäkter.
23. Personalavdelningen tillförs 300 000 kronor för serverbyte och digitala HR-system.
24. Övrig kommungemensam verksamhet tillförs ny kommunvägledare 440 000 kronor, 170 000 kronor till IT för ny dataskyddsförordning samt projektkommunikatör 600 000 kronor.

16.6 Investeringsbudget

Investering skattefinansierad, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Kommungemensamt	0	-21 200	-11 250	0	
Aktivitetsbaserad arbetsplats, ombyggnation kommunhus	0				1
Aktivitetsbaserad arbetsplats, inventarier och IT	0				
Gator o vägar	-30 036	-18 820	-37 650	-49 350	
Ogräsmaskin	0				
Trafiksäkerhetshöj. Åtgärder, inklusive säkra skolvägar	-2 170				
Planerat underhåll beläggningar	-8 400				2
Dalvägen gång o cykelväg	-2 181				
Planlager för hantering av material	-210				
Skyltplan samt genomförande	0				3
Borttagande av bom på Skeppsvägen Medborgarförslag	0				
Iordningställande av pulkabacke (Dumpersbacken) Medborgarförslag	0				4
Hundrastgård Skokloster Medborgarförslag	0				5
Busshållplats Futurum	0				
Kraftleden trafiksäkerhet	-2 100				6
Väppeby äng Gata	-7 523				
Utbyggnad av gång- och cykelvägnätet	0				7
Upprustning av grusbelagda gc-vägar	0				
Upprustning och breddning av Dalstigen	0				8
Gång och cykelväg Råbyleden Medborgarförsl	0				
Konstbyggn (brokonstr)	-300				
Upprustning av trummor och diken	0				
Räddningsväg Krägga	-200				
Utbyggnad av gatubelysning Kalmarleden	-1 500				
Utbyte kvicksilverarmatur till LED	-3 250				
Utbyte belysningsstolpar	-2 202				
Belysning gc-väg norra/södra Eneby Medborgarförslag	0				
Parkverksamhet	-550	-2 000	-3 500	-6 000	
Utveckling av offentliga utemiljöer och park	-150				9
Upprustning lekplatser	-400				10
Gångbro till Svanholmen (Järnvägsparken) och informationsskylt	0				11
Rullstolsgunga	0				12
Kulturverksamhet	-490	-200	0	-200	
Fridegårdsscenen	-490				
Offentlig utsmyckning, konst	0				
Bibliotek	-624	0	0	0	

Investering skattefinansierad, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Bibliotekswebb	-290				
Skyltprogram BCJF	-34				
Meröppet bibliotek	-300				
Idrotts- och fritidsanläggningar	-4 730	-31 500	-3 000	-30 500	
Ny fotbollsanläggning	-1 500				13
Ytskikt konstgräsplan	-3 200				
Handikapptoa Vibyspår	-30				
Ny simhall	0				14
Nytt bibliotek, utreda	0				15
Gröna Dalens friidrottsplats, underhåll	0				
Samlingslokal Skokloster	0				16
Fastighet	-120 548	-162 814	-14 500	-71 200	
Renovering simhallen	-2 900				17
Tak Fridegård	-59				
Ny förskola Frösundavik	-42 045				18
Västerängsskolan kök	-6 000				19
Vibyskolans kök	-2 000				20
Rungården fsk vent o larm	-1 941				
Lundby klubbhus	-7 000				21
Ishall, energiåtgärder och entré	-3 120				
Planerat underhåll	-10 000				22
Annehill förskola, värme, golv	-2 000				
Futurum underhåll	-30 648				23
Skogsbynets utbyggnad	-2 000				24
Köksutrustn skola/förskola	-2 235				
Säkerhetsåtgärder	-2 800				
Energiåtgärder ventilation	-4 300				
Taksäkerhet	-1 500				
Idrottshall Gröna Dalen	0				
Västerängsskolan dagvatten	0				25
Viby skola passage o larm	0				
GD skola brandlarm	0				
Allaktivitetshus	0				26
Solenergi, utredning och installation	0				27
Byggnation vänthall nya Bålsta C	0				
Lokalvård	-220	0	0	0	
Lokalvård Skurmaskiner	-220				
Gemensam administration	-2 254	-3 370	-3 370	-4 200	
IT-investeringar	-2 254				
Inventarier utbyte	0				
Summa	-159 452	-239 904	-73 270	-161 450	

1. Avser ombyggnation av kommunhuset i samband med aktivitetsbaserad arbetsplats. Ej fullständigt, ventilation med mera tillkommer.
2. 900 000 kronor omfördelas till Dumpersbacken, gångbro i Järnvägsparken och rullstolsgunga enligt protokoll dnr 2017/00348.
3. Avser framtagande av skyltplan. Skyltarna byts under 2019.
4. Enligt dnr 2017/00348 tidigareläggs projektet till 2018 och omfördelas inom ram. Se tjänsteskrivelse i bilaga.
5. Projektet tillmötesgår medborgarförslag angående anläggande av en hundrastgård i Skokloster.
6. Omfördelning med 100 000 kronor enligt förslag i delårsrapporten.
7. 2018 projekteras projektet, Genomförande 2020.
8. Projektering 2018, genomförande 2020.
9. Om gångbron i Järnvägsparken överskrider kalkylerat belopp kommer resterande utgift tas från denna budget.
10. Projektering 2018, genomförande 2019 och 2020.
11. Enligt dnr 2017/00348 omfördelas budget inom ram. Se tjänsteskrivelse i bilaga.
12. Enligt dnr 2017/00348 omfördelas budget inom ram. Se tjänsteskrivelse i bilaga.
13. Projektering för ny fotbollsanläggning 2017 och byggnation tidigast 2018.
14. Projektering för ny simhall.
15. Planering av nytt bibliotek inkluderat gymnasieskolan.
16. Beloppet beräknat per kvadratmeter.
17. Löpande åtgärder utförs i avvaktan på beslut om simhallens framtid.
18. Bygget av förskolan i Frösundavik pågår och beräknas att vara inflyttningsklar i april 2018. Projektet löper över flera år.
19. Västerängsskolans kök och matsal behöver vara större och inrymma fler sittplatser än beräknat i den ursprungliga kalkylen. Kommunstyrelsen har föreslagit att ytterligare 4,7 miljoner tillförs projektet. Detta ingår i budgeten i tabellen ovan förutsatt kommunfullmäktiges beslut i detta separata ärende.
20. Projektet pågår enligt plan.
21. Tillkommande utgifter för Lundby ridhus har uppkommit för bland annat tillgänglighet utifrån lagkrav och VA-lösning. Kommunstyrelsen har föreslagit att ytterligare 7 miljoner kronor tillförs projektet. Detta ingår i budgeten i tabellen ovan förutsatt kommunfullmäktiges beslut i detta separata ärende.
22. Projektet avser arbete enligt den underhållsplan som tekniska utskottet ska fastställa.
23. Projektet har senarelagts på grund av omflyttningstider. Projektet har även utökats efter önskemål från verksamheten. Projektet löper över flera år.
24. Projektet befinner sig i utredningsfas och en volymstudie är gjord. Projektet löper över flera år.
25. Utförs i anslutning till bygget av den nya matsalen
26. De finns oklarheter om projektets innehåll och omfattning.
27. Installation påbörjas 2018 med start Lundby ridhus.

Investering taxefinansierat, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Avfall	-1 570	-1 600	-9 100	-7 000	
Butiksnära insamling av farligt avfall	-70				
Liten lastmaskin	0				
Stor lastmaskin	0				
Värmepump	0				
Ombyggnad ÅVC	-1 500				

Projektering och utbyggnad ÅVC	0				1
VA	-48 179	-90 000	-21 500	-20 000	
Omläggning ledningar	-4 221				
Biskops-Arnö pågående	-15 500				
Projektering Katrinedal	-997				2
Omb Skokloster råvattenintag	-3 484				
Skokloster vattenverk pågående	-5 000				3
Bålsta reningsverk	-5 000				4
Bålsta vattenverk	-577				5
Skokloster reningsverk	-500				6
Underhåll pumpstationer	-600				7
Dimensionsökn Draget dagvattendamm	-5 000				
Ombyggnation Draget vattendamm	-2 000				8
Väppeby äng, vägtrumma och dagvattendamm	-3 800				
Vattentornet, skalskydd och fasadrenovering	0				9
Dalvägen, utökning kapacitet spillvatten och vatten från Bålsta C	0				10
Dagvatten Gröna Dalen för hantering av Bålsta C och Tvåhus	0				11
Ny utloppsledning Skokloster ARV	0				12
Maskiner och verktyg	-1 500				13
Summa	-49 749	-91 600	-30 600	-27 000	

1. Utbyggnad av ÅVC Västerskog är ett flerårigt projekt.
2. Genomförande av VA verksamhetsområde i Katrinedal
3. Investeringar för att öka vattenkvalitén i Skokloster.
4. Ombyggnader och förbättringar för att säkra drift och kapacitet. Efter nya beräkningar har investeringssumman minskats. Projektet startade i 2016 och löper över flera år.
5. Projektet avser uppdatering av styr och regler samt utökat skalskydd på råvattenintaget. Projektet startade 2016 och löper över flera år.
6. Projektet nödvändigt för att klara utläppskraven. Projektet startade 2016 och löper över flera år.
7. Planerat underhåll.
8. Dagens damm har dålig funktion och för låg kapacitet efter utbyggnaden av Dragets industriområde.
9. Renovering av fasaden samt utökat skalskydd.
10. När Bålsta C byggs ut behöver kapacitet i ledningsnäten ses över och byggas ut.
11. Troligen behövs en utbyggd dagvattenhantering göras i samband med utveckling av Bålsta Centrum.
12. Kommunen har fått länsstyrelsebeslut på att utloppsledningen från Skokloster avloppsreningsverk ska flyttas längre ut för att minska risken av eventuell kontamineringsrisk vid inloppet till vattenverket.
13. Ambitionen är att utföra fler jobb i egen regi. Anskaffningen avser lastmaskin, filmbuss och bättre arbetsfordon.

17 Överförmyndarnämnden

17.1 Uppdrag och ansvarsområde

Sedan den 1 januari 2017 är Håbo kommun en del av den gemensamma överförmyndarförvaltningen i Uppsala län. År 2017 och 2018 har Håbo kommun en egen överförmyndarnämnd och kommer att ansluta till den gemensamma nämnden 1 januari 2019.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som har ett tydligt myndighetsansvar. Nämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över samtliga gode män, förvaltare och förmyndare. Denna tillsyn ska ge en garanti mot rättsförluster för personer som själva inte kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Det vill säga underåriga, gamla, sjuka och funktionsnedsatta.

17.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

17.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

17.3.1 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Andel ensamkommande flyktingbarn som blivit tilldelad en god man inom tio dagar.		100 %			
Andel av inkomna redovisningar där ersättningar utbetalas senast 31 juli.		76 %			
Antal gode män		241			
Antal förvaltare		15			
Antal e-tjänster		0			

17.3.2 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Högst 5 procent av gode männen/förvaltarna väljer 2016 att avsäga sig uppdrag.		12 %			

17.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Överförmyndarnämnden har till år 2018 fått ökad budget med 446 000 kronor. I jämförelse med budget 2017 är det en ökning med 29,9 procent. I förändringen ingår föreslagna ramförändringar.

17.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Kompensation för minskad statlig ersättning för gode män för ensamkommande barn, -100 tkr

17.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Till följd av förändrade regler vad gäller statlig ersättning för ensamkommande barn kommer kostnaden för köp av verksamhet från förvaltningen i Uppsala att bli högre år 2018. En budgetjustering med 446 000 kronor föreslås överföras från kommunstyrelsen till överförmyndarnämnden.

17.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	Not
Överförmyndare	-2 045	-2 290	-1 828	-546	-2 374	
Summa	-2 045	-2 290	-1 828	-546	-2 374	

18 Bygg- och miljönämnden

18.1 Uppdrag och ansvarsområde

Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom bygg- och miljöområdet, för kart- och mättekniska uppgifter i kommunen samt för bostadsanpassningsbidrag. Inom byggområdet ansvarar nämnden för bygglov, förhandsbesked, anmälan och strandskydd enligt gällande lagstiftning inom plan- och bygglagen, miljöbalken och angränsande lagstiftning. Inom miljöområdet ansvarar nämnden för prövning och tillsyn enligt en mängd olika lagar.

Inom bygg- och miljöförvaltningen hanteras även kommunens uppdrag kring fysisk planering. Det avser såväl översiktlig planering som detaljplanering med tillhörande exploaterings- och genomförandefrågor.

Bygg- och miljönämnden ansvarar för plan- och exploateringsavdelningens personal och driftsbudget, medan kommunstyrelsen ansvarar för verksamhetens planerings- och exploateringsfrågor liksom avtal, genomförandefrågor och ekonomi kopplat till exploatering.

Tillsyn och kontroll är en stor del av nämndens uppgifter. Inom nämndens ansvar ligger även medverkan i kommunens fysiska planering, allmän intressebevakning inom verksamhetsområdena samt information och rådgivning till invånare, byggherrar, företag och verksamheter.

18.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

18.2.1 Attraktiva Håbo

18.2.1.1 Bidra till en god bebyggd miljö

Motivering

En god bebyggd miljö tar tillvara på Håbos unika miljö och förhållanden och ger en god och hälsosam livsmiljö. Bebyggelse ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Det innebär att miljö-, kultur- och naturvärden bibehålls och är nära och tillgängliga för invånarna.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Markanvändningen i de detaljplaner som antas under året ska överensstämma med de grönområden som pekas ut i Naturvårdsplan som har högsta skyddsklass	-	-	-	-	100%
Markanvändningen i de detaljplaner som antas under året ska beakta utpekade områden och objekt i kulturmiljöprogrammet varvid kulturmiljöaspekterna	-	-	-	-	100%

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
särskilt ska lyftas fram					
Översiktsplanen är vägledande i förvaltningens myndighetsutövning	-	-	-	-	100%

18.2.1.2 Främja invånarnas välmående

Motivering

Arbeta hälsofrämjande genom att bibehålla och utveckla goda livsmiljöer för invånarna i livets alla skeden. Bebyggelsemiljöer ska vara attraktiva, trygga, hälsosamma och tillgängliga. Livsmedelsverksamheter erbjuder säkra produkter.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende livsmedels- och hälsoskyddskontroll	-	-	-	-	90%
Resultatet i undersökningen om årets friluftskommun ska vara bättre än senaste mätning (ranking)	-	219	-	-	200

18.2.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

18.2.2.1 Effektiv och rättssäker myndighetsutövning med kundfokus

Motivering

Handläggningen sker korrekt och rättssäkert utifrån lagar, regler och praxis. Effektivitet utvecklas med smarta lösningar och ständiga förbättringar. Var och en präglas av ett högt kundfokus med gott bemötande och hög informations- och servicenivå och uppfattas som en empatisk byråkrat.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Nöjda nyttjare inom bygglov	NKI 58	NKI 54	NKI 70	NKI 47	NKI 55
Nöjda nyttjare inom miljö- och hälsoskydd	NKI 57	NKI 78	NKI 71	NKI 71	NKI 78
Nöjda nyttjare inom livsmedel	NKI 74	NKI 73	NKI 71	NKI 78	NKI 75
Nöjda nyttjare inom bostadsanpassningsbidrag	-	100%	100%	100%	100%
Andel bygglovsansökningar via e-tjänst	-	23%	50%	24%	40%
Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), bygglov	-	-	-	-	85%
Rättsäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), miljöärenden	-	-	-	-	85%
Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), detaljplaner	-	-	-	-	85%
Beslut inom bygglov och plan ska inte återförvisas pga. administrativt fel i handläggningen.	-	-	-	-	100%

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Maximalt antal veckor innan första återkoppling till kund sker i bygglovsärenden.	-	-	-	-	2,5 veckor
Andel frågor från kund gällande bygglov där kontaktcenter kan svara på frågan.	-	54%	68%	85%	90%

NKI-siffrorna anger kundnöjdhet för samtliga kundgrupper (företag, privatpersoner och ideella föreningar). Miljöavdelningen har för år 2017 ett gemensamt måltal avseende nöjda nyttjare inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, vilket är ändrat för år 2018.

18.2.2.2 Attraktiv och trivsamt arbetsplats

Motivering

Engagerade och motiverade chefer och medarbetare som tillsammans har en god gemenskap. Arbetsplatsen präglas av en positiv och öppen kultur och har en god arbetsmiljö. Man trivs och mår bra, är goda ambassadörer för arbetsplatsen och kan rekommendera den till andra.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Hållbart medarbetarengagemang, HME	-	80	85	-	85
Korttidsfrånvaro, högst	-	-	-	-	3,5%
Andel medarbetare som utnyttjat friskvårdsbidraget	-	-	-	-	100%
Personalomsättning i %	-	-	-	-	12%
Varje medarbetare lägger minst 40 timmar per år på kvalitets- och utvecklingsarbete	-	-	-	-	100%

18.2.3 Hållbara Håbo

18.2.3.1 Stödja långsiktigt och hållbart nyttjande av natur- och vattenresurser

Motivering

Våra natur- och vattenresurser kännetecknas av en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Genom att visa omsorg utifrån de tre perspektiven för hållbarhet, miljö, socialt och ekonomiskt läggs grunden för ett långsiktigt och hållbart nyttjande av kommunens natur- och vattenresurser.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Antal nya områden med skyddad natur	-	-	-	-	1 st
Antal äldre enskilda avlopp som har haft tillsyn	-	-	-	-	120 st
Andel utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende miljöbalks- och dricksvattentillsyn	-	-	-	-	90%
Informationsinsatser för att öka miljömedvetenheten hos invånare och näringsliv	-	-	-	-	5 st

18.2.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

Bygg- och miljönämnden sätter inget mål inom målområdet mot bakgrund av att kommunfullmäktiges mål främst handlar om övergripande ekonomi. För nämnden är det redan självklart att bidra med att tillse att lagd budget kan innehållas. För personalen är det också självklart att vara ekonomiskt medveten. Inom ramen för nämndmålen inom kvalitativa och effektiva Håbo ryms även ekonomiska aspekter.

18.2.5 Förändringar i mål och nyckelindikatorer

Under 2017 har nämnden sex mål inom de tre första fullmäktigemålen. Till 2018 föreslås vissa förändringar av målen vilket resulterar totalt i fem nämndmål. Respektive mål har dessutom fått en kort ingress som förtydligar vad som avses med målet och vad som förväntas uppnås.

Under Attraktiva Håbo har nämndens mål "Bidra till en god bebyggd miljö som värnar om och uppmärksammar kulturvärden" utvecklats till att ersättas av två mål som lyder enligt följande:

- *Bidra till en god bebyggd miljö*
- *Främja invånarnas välmående*

Genom uppdelningen förtydligas vad som avses med målen. Uppföljningen föreslås ske med nyckelindikatorer som har utvecklats till att mäta sådant som förvaltningen bedömt vara väsentligt.

Under Kvalitativa och Effektiva Håbo har nämndens två mål för 2017 renodlats och omformulerats något till 2018. De nu gällande målen är "Trivsamt och effektiv arbetsplats där medarbetarna arbetar i god dialog tillsammans och gentemot invånare och företagare" samt "Nöjda nyttjare av bygg- och miljöförvaltningens verksamhet". Föreslagna målformuleringar för 2018 är följande:

- *Effektiv och rättssäker myndighetsutövning med kundfokus*
- *Attraktiv och trivsamt arbetsplats*

Med förändringen blir målen mer distinkta och tydliga och nyckelindikatorerna har anpassats samtidigt som de har utvecklats för att mäta det som är väsentligt.

Slutligen gällande Hållbara Håbo är det för 2017 tre mål som nämnden har, "Stödja en effektiv och balanserad förvaltning av natur- och vattenresurser i kommunen, "Främja en bättre inomhusmiljö inom förskole- och skollokaler" samt "Öka kunskapen om radonhalten i inomhusmiljön". Dessa tre mål ersätts i förslaget för 2018 med endast ett mål som lyder:

- *Stödja långsiktigt och hållbart nyttjande av kommunens natur- och vattenresurser*

Formuleringen av målet tillsammans med ingressen och valda nyckelindikatorer tydliggör mer vad som ska uppnås och gör målet lite mer offensivt. Det som lyftes i det tidigare målet om radon finns istället inkluderat i målet om "Bidra till en god bebyggd miljö" där dessa åtgärder bättre hör hemma och finns med som aktivitet. Det som avsågs i målet om bättre inomhusmiljö återfinns nu istället under det nya målet "Främja invånarnas välmående".

Förvaltningen har under året arbetat brett med översynen av målen, dess indikatorer och aktiviteter i syfte att all personal ska kunna känna sig delaktig i arbetet och vara väl förtrogen med nämndens mål och vad som ska prioriteras. Resultatet har blivit vassare och tydligare mål där det som anses vara väsentligt ges förutsättningar att mätas och följas upp. Det ska gå att följa den röda tråden från fullmäktiges mål, via nämndens mål och

ned till avdelningen och individen. För en del av nämndens målområden med nyckelindikatorer finns beröringspunkter med kommunstyrelsens verksamhet gällande plan och exploatering. Det beror på att en del av förvaltningens arbetsuppgifter kopplas till frågor där kommunstyrelsen har ansvaret. Förvaltningen menar att det går att hålla isär vilket ansvar som faktiskt åvilar vilken politisk instans men att samma personal hanterar arbetsuppgifter som anspelar mot bygg- och miljönämndens mål och kommunstyrelsens mål. Det finns här ingen motsättning, men bygg- och miljönämnden har förfinat målen med nyckelindikatorer och förvaltningen bidrar gemensamt till det som gagnar måluppfyllelse.

18.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatsmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

18.3.1 Resurser

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Bostadsanpassning, kr per invånare	105	105	114	100	110

18.3.2 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Antal ärenden per handläggare, miljö	132	106	150	150	150
Antal livsmedelsinspektioner per handläggare	118	121	90	90	120
Antal miljöbalksinspektioner per handläggare	46	38	60	60	60
Antal beslut, byggavdelningen, st	395	371	450	750	500
Nämndbeslut, bygglovavdelningen, antal	18	36	50	60	60

18.3.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Handläggningstid för inspektionsrapporter (dagar)		11	14	6	10
Handläggningstid bygglovsärenden, från komplett ärende till beslut (veckor)		3,5	3	-	3
Handläggningstid nybyggnadskarta, enstaka småhus (veckor)	-	5	4	4	4
Andel bygglovsärenden som är klara inom 10 veckor från komplettförklaring	91%	94%	100%	-	100%

18.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Bygg- och miljönämnden har till år 2018 fått ökat anslag med 578 000 kr. I jämförelse med budget 2017 är det en ökning med 2,7 procent.

18.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Miljö och hälsoskydd, ny miljöinspektör -530 tkr
- Bygglov, ny handläggare - 600 tkr
- Smarta detaljplaner, avslutat projekt (budget återlämnas) + 600
- Ökade intäkter bygglov + 700 tkr
- Ökade intäkter Kart, mät, GIS + 100 tkr
- Ökade intäkter miljö och hälsoskydd + 100 tkr
- Neddragning förvaltningsledning + 100 tkr
- Löneökningar - 570 tkr

18.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Internhyran har räknats om till aktuell självkostnad, vilket ger ändring i kostnad för nämnder och samma förändring i budgetram. Den totala internhyran för kommunen är inte ändrad från junibeslutet. Bygg- och miljönämndens internhyra och budget ökar med 78 000 kronor.

En förändring som gjorts sedan kommunfullmäktiges beslut i juni är att plan- och exploateringsavdelningens budgetram har ökat med 400 000 kr. Denna ökning finansieras genom ökat statsbidrag för att stimulera bostadsbyggandet i kommunen.

18.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	Not
Bygg- och miljönämnd	-198	-221	-221	-4	-225	
Nämndadministration	-82	-209	-282	-17	-299	
Kart, mät, GIS	-1 407	-1 663	-2 046	92	-1 954	
Plan och exploatering	-5 228	-6 885	-8 572	55	-8 517	
Bygglov	-999	-1 274	-1 894	-71	-1 965	
Förvaltningsledning	-2 332	-1 872	-2 089	30	-2 059	
Konsument- och energirådgivning	1	0	0	0	0	
Miljö- och hälsoskydd	-2 591	-3 306	-3 314	-600	-3 914	
Folkhälsa och hållbar utveckling	0	0	0	-100	-100	
Bostadsanpassning	-2 758	-2 853	-2 974	37	-2 937	
Summa	-15 594	-18 283	-21 392	-578	-21 970	

Verksamhet	Budg Intäkt 2017	Budg Kostn 2017	Budg Summa 2017	Budget Intäkt 2018	Budget Kostn 2018	Budget Summa 2018	Avvikelse budget 17/18
Bygg- och miljönämnd	0	221	221	0	225	225	4
Nämndsadministration	0	282	282	0	299	299	17
Kart, mät, GIS	1 000	3 046	2 046	1 200	3 154	1 954	-92
Plan och exploatering	3 714	12 286	8 572	5 822	14 339	8 517	-55
Bygglov	4 200	6 094	1 894	5 060	7 025	1 965	71
Förvaltningsledning	0	2 089	2 089	0	2 059	2 059	-30
Konsument- och energirådgivning	186	186	0	186	186	0	0
Miljö- och hälsoskydd	1 673	4 987	3 314	1 774	5 688	3 914	600
Folkhälsa och hållbar utveckling	0	0	0	0	100	100	100
Bostadsanpassning	1	2 975	2 974	2	2 939	2 937	-37
Summa	10 774	32 166	21 392	14 044	36 014	21 970	578

18.6 Investeringsbudget

Investering, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Kontorsmöbler	-150	0	0	0	
Summa	-150	0	0	0	

Bygg- och miljöförvaltningen har inte lagt fram något behov av investeringsbudget för 2018, utan den förtätning av arbetsplatser som kan komma att erfordras ska hanteras inom ramen för projektet aktivitetsbaserat kontor och dess investeringsbudget.

19 Barn- och utbildningsnämnd

19.1 Uppdrag och ansvarsområde

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att utföra den kommunala huvudmannens uppdrag såsom barnomsorg, omsorg på obekvämt arbetstid, öppen förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. (13 förskolor, 2 öppen förskola, 6 grundskolor ink förskoleklass och fritidshem samt gymnasieskola, grundsär och gymnasiesär)

Nämnden ansvarar också för att utföra hemkommunens ansvar såsom t.ex. hålla sig uppdaterad kring alla kommunens elevers skolplikt och skolgång, godkännande av verksamhet och utövande av tillsyn av fristående förskole-/annan pedagogisk verksamhet.

Inom nämndens ansvarsområde finns även kostenheten och den kommunala musikskolan.

Förutom de kommunala verksamheterna finns det i Håbo kommun fem fristående förskolor, tre fristående dagbarnvårdare och tre friskolor, varav två har fritidshem.

19.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

19.2.1 Attraktiva Håbo

19.2.1.1 Håbos kommunala förskolor och skolor ska nå höga resultat.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom förskolan ska 2017 vara 35% (2014: 33%)	29	29	35		35
Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Ma år 2017 95%.	90,4	93,8	95		95
Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Sv 95%.	93,6	94,2	95		95
Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Eng 95% .	95,8	92,9	95		95
Meritvärden för elever som slutar årskurs 9 ska nå 223 meritpoäng år 2017.	222,2	225,3	223	223,9	223
Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom fritidshem ska 2017 vara 35%.	28	28	35		35
Andel behöriga lärare inom grundskola ska 2017 vara 80%.	77	78	80		80
Meritvärden för elever som slutar gymnasiet skall nå 14,3 betygspoäng.	13,7	14,07	14,3	13,8	14

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel behöriga lärare inom gymnasieskolan ska 2017 vara 85%	81	81	85	95	90

19.2.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

19.2.2.1 Alla barn och elever i Håbos kommunala förskolor och skolor ska minst nå målen.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andelen elever som fullföljer något av de nationella programmen i gymnasieutbildningen inom 4 år i kommunen ska 2017 vara minst 80%		76,2	80		80
Digital uppföljning ska finnas för samtliga elever i alla årskurser och alla ämnen, och när de anges i årliga uppföljningar ska detta år 2017 uppfyllas till 100%		75	100		100
Andelen elever i årskurs 9 som når godkänt i samtliga ämnen ska för 2017 minst vara 75%.	73,1	76,2	75	76,2	75

19.2.3 Hållbara Håbo

19.2.3.1 Håbos kommunala förskolor och skolor ska vara trygga och främja en livslång lust att lära.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Inskrivna barn per årsarbetare i förskola	5,9	5,6	5,3		5,3
Inskrivna elever per årsarbetare i fritidshem			22		22
Föräldrars syn på förskola angående trygghet år 2017 ska vara minst 95%.	97	97	95	97,9	95
Föräldrars syn på fritidshem angående trygghet år 2017 ska för fritidshem minst vara 90%.		87	90	91,3	90
Elevers syn på skolan och undervisningen ur ett trygghetsperspektiv ska öka 2017.	85,6	83,9	85	83,5	85
Föräldrars syn på skola angående trygghet år 2017 ska minst vara 85%.		81	85	88	85
Den andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum ska för 2017 vara 100%		94	100	100	100

19.2.3.2 'Håbo kommun värnar om och inspirerar till god matkultur med näringsriktiga och lustfyllda måltider i en lugn och rofylld miljö.'

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andelen ekologiska råvaror i procent.			35	23,7	35
Andelen elever som äter i grundskolornas skolresauranger skall vara 90%			90		90
Minska matsvinnet. Mäts i procent.			15		15

För närvarande finns ingen bra metod att exakt mäta utfallet av dessa indikatorer. Trots det bör verksamheterna göra en bedömning av utfallet.

19.2.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

19.2.4.1 Håbos kommunala förskolor och skolor ska kännetecknas av en resurseffektiv verksamhet.

19.2.5 Förändringar i mål och nyckelindikatorer

19.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatsmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

19.3.1 Resurser

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Kostnad kr per inskrivet barn i förskolan, egen regi		98 527	101 919	101 938	106 312
Kostnad kr per inskrivet barn i fritidshem, egen regi		21 588	22 632	24 130	22 088
Kostnad kr per inskriven elev i förskoleklass, egen regi		48 336	46 352	51 627	47 052
Kostnad kr per inskriven elev i grundskola, egen regi		86 947	84 251	93 228	87 359
Kostnad kr per inskriven elev i gymnasieskola, egen regi		60 606	73 780	73 902	74 263

Kostenheten har tillkommit år 2017 som en verksamhet inom Barn- och utbildningsnämnden. i Beloppen för år 2017 har nu kostenhetens budget tagits med, även i utfallet 2016. Budgeten har procentuellt fördelats mellan fritidshem, förskoleklass och grundskola enligt SCB fördelningsnyckel. Köp av verksamhet från annan huvudman har dragits av för år 2018-2020. Har använt ökning/minskning av verksamhetens kostnader mellan åren för att räkna fram resursmått.

Förskolan kommer under 2018 öka sina drift- och kapitalkostnader för den nya

förskolan Frösundavik. Den är en orsak till att kostnaden per inskrivet barn är högre jämfört med år 2017. Ytterligare en orsak är löneökningarna under år 2018.

Förutom löneökningar, drift- och kapitalkostnader påverkar även antal barn och elever kostnaderna. När färre antal elever delar på fasta kostnader t ex lokaler, innebär det att kostnaden per elev ökar. Det är en orsak till varför kostnaden mellan åren ökar fast elevantalet minskar.

Efter beslut i fullmäktige har vissa omprioriteringar gjorts inom förvaltningens verksamheter. Dessa förändringar har justerat något kostnaden per barn/elev i tabellen ovan.

19.3.2 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Antal barn i förskola, egen regi		946	989	1 013	1 007
Antal barn i förskola, annan huvudman		181	187	180	187
Antal barn i pedagogisk omsorg, annan huvudman		18	20	24,3	20
Antal barn i fritidshem, egen regi		1 055	1 136	1 043	1 045
Antal barn i fritidshem, annan huvudman		150	154	150	154
Antal barn i förskoleklass, egen regi		232	241,5	232	238,5
Antal barn i förskoleklass, annan huvudman		41	36,5	40	36,5
Antal barn i grundskola, egen regi		2 187	2 274	2 241	2 198,5
Antal barn i grundskola, annan huvudman		530	524,5	534	524,5
Antal barn i grundsärskola, egen regi		17	14	17	17
Antal elever i gymnasieskola, egen regi		523	533	530	575
Antal elever i gymnasieskola, annan huvudman		441	470	456	470
Antal elever i gymnasiesärskola, egen regi		16	15	19,5	23
Antal elever i gymnasiesärskola, annan huvudman		1	2	1	2

För verksamheter som även bedrivs av annan huvudman, har samma antal använts som år 2017 för kommande år.

19.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Barn- och utbildningsnämnden har till år 2018 fått ökat anslag med 10,3 miljoner kronor. I jämförelse med budget 2017 är det en ökning med 1,86 procent.

19.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Ökad kostnad drift nya lokaler förskolan - 845 000 kronor.
- Ökad kostnad drift nya lokaler grundskolan - 791 000 kronor.
- Volymökning förskolan - 6,1 miljoner kronor.
- Volymminskning grundskola inkl. förskoleklass och fritidshem +4,5 miljoner kronor.
- Volymökning gymnasieskolan - 4,2 miljoner kronor.
- Volymökning vuxenutbildning - 322 000 kronor.
- Volymökning Musikskolan - 6 000 kronor.
- Förvaltningsledning - 766 000 kronor
- Summa ändrade kapitalkostnader - 938 000 kronor
- Effektiviseringskrav + 3,1 miljoner kronor.
- Politisk satsning - 3 miljoner kronor.
- Kapitalkostnader - 2 miljoner kronor.

19.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Internhyran har räknats om till aktuell självkostnad, vilket ger ändring i kostnad för nämnder och samma förändring i budgetram. Den totala internhyran för kommunen är inte ändrad från junibeslutet. Barn- och utbildningsnämndens internhyra och budget minskar med 1,1 miljoner kronor.

Totalt har Barn- och utbildningsnämnden fått en minskad budget för lägre hyreskostnader med 1,1 miljoner kronor. Dels är det lägre internhyror ca 122 000 samt ej kompenserade hyresökningar med 1,8 procent, vilket ger en merkostnad av ca 938 000 kronor.

Efter att kommunfullmäktige i juni har tagit beslut om budgetramarna, har förvaltningen gjort vissa förändringar inom fastslagen budgetram.

Musikskolan

Musikskolan har ofta köer till de olika utbuderna som Musikskolan erbjuder. Ifall verksamheten skulle vara tvungen att effektivisera för att kompensera löneökningarna, skulle köerna öka eller utbudet minska. Därför har budgeten för Musikskolan ökat med 116 000 kronor för löneökningarkostnaderna år 2018.

Förskolan

Förskolan har en minskning av budget jämfört med verksamhetsanalysen med 2,2 miljoner kronor. Det är 1,3 miljoner kronor för minskade hyreskostnader, minskat antal barn när ökning av pedagogisk omsorg ökar och en sänkning av barnpengen. Totalt ger det en budgetminskning med 900 000 kronor för minskat barnantal och sänkning av barnpengen.

Pedagogisk omsorg

När förvaltningen hade lämnat in verksamhetsanalysen, blev det känt att ytterligare en dagbarnvårdare skulle öppna i kommunen. Det innebär en utökad budget med 516 000 kronor. Under år 2018 kommer det öppnas ytterligare en eller flera dagbarnvårdare i Skokloster. Ökningen kommer inte påverka kostnaderna för förskolan totalt eftersom ökat antal barn inom pedagogisk omsorg innebär minskning av barn inom kommunal förskola. Fler verksamheter ger också mer administrativa arbete. Förvaltningen får fler verksamheter att utöva tillsyn över och även att betala ut resurser månatligen.

Fritidshem

Minskningen av budgeten för fritidshem i jämförelse med verksamhetsanalysen beror bl.a. på minskad fritidspeng samt en justering av barnantalet. Även justerade hyreskostnader samt minskade övriga kostnader, ger en budgetminskning. Totalt innebär det att fritidshem minskar budgeten med 1,9 miljoner kronor.

Grundskolan

En omfördelning inom förvaltningen innebär ökad budget för grundskolan med ca 3,3 miljoner kronor. Faktorer som påverkar ökningen i jämförelse med förvaltningsanalysen är att elevhälsan har fördelat om budgeten inom sin egen verksamhet vilket innebär högre kostnader för grundskolan. Elevhälsan har även utökad budget för en skolsköterska samt löneökningar. Totalt ökar budgeten med 2 miljoner kronor. Under sommaren har prognosen för asylsökanden minskat för 2018 vilket innebär en intäktsminskning med 1,4 miljoner kronor. Förvaltningen har varit tvungen att avsätta mer resurser för särskild undervisning på grund av fler elever med ca 1 miljon kronor. Ersättningen för kommunal och fristående skola har minskat med ca 500 000 kronor. Däremot har hyreskostnaden ökat med ca 700 000 kronor. Med det nya avtalet som blev klart för skolskjuts, efter verksamhetsanalysen, räknar förvaltningen med en besparing med 620 000 kronor. En omfördelning av personalresurser till verksamheten aktivitetsansvaret innebär en minskning av budgeten för grundskolan med ca 700 000 kronor.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan har utökad sin budget i jämförelse med verksamhetsanalysen med 736 000 kronor. intäkterna från migrationsverket för asylsökanden minskar med ca 2,7 miljoner kronor, vilket innebär att för gymnasieskolan måste intäktsminskningen finansieras av utökad budget. Däremot minskar budgeten för lokalhyra, ersättningen utifrån elev och program, skolskjuts samt omfördelning av personalkostnader till verksamheten aktivitetsansvaret. Totalt blir minskningen ca 2 miljoner kronor.

Gymnasiesärskolan

Minskningen av budget beror på lägre hyra, minskade kostnader för skolskjuts, lägre kostnader för elevhälsan samt effektiviseringskrav. Totalt har budgeten minskat med 736 000 kronor i jämförelse med verksamhetsanalysen.

Vuxenutbildning

Både grundläggande vuxenutbildning (grundvux) och särskild vuxenutbildning (särsvux) minskar budgeten med totalt 893 000 kronor. Det är främst en minskning med en tjänst för särsvux som innebär lägre budget. Även uteblivet behov av ytterligare tjänster för grundvux, innebär minskad budget.

Aktivitetsansvaret

Efter verksamhetsanalysen har en organisationsförändring gjorts för aktivitetsansvaret. Resurser har skjutits till från övrig verksamhet på förvaltningen för att finansiera de nya verksamheterna inom aktivitetsansvaret. För att stärka helhetssynen och den röda tråden

ingår aktivitetsansvaret nu i enheten för studie- och karriärvägledning och integrations-
samordningen. Tillsammans ökar budgeten för de nya verksamheterna Studie- och
karriärvägledning och Integrationssamordning med 1,9 miljoner kronor.

Övergripande verksamhet

En ökning av budget med 819 000 kronor beror främst på omfördelning av resurser på
elevhälsan.

19.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	Not
Barn och utbildningsnämnd	-383	-500	-500	0	-500	
Nämndadministration	-455	-600	-366	-34	-400	
Allmän kulturverksamhet	-480	-645	-641	0	-641	
Musikskola	-5 466	-5 638	-5 798	-116	-5 914	
Öppen förskola	-1 917	-2 039	-1 920	-225	-2 145	
Omsorg på OB-tid	-3 538	-3 600	-3 814	-28	-3 842	
Förskola	-112 683	-123 180	-121 865	-5 905	-127 770	
Vårdnadsbidrag	-361	-10	-60	60	0	
Pedagogisk omsorg	-1 181	-1 917	-1 591	-516	-2 107	
Fritidshem	-25 120	-25 693	-26 188	-501	-26 689	
Förskoleklass	-11 865	-12 694	-11 588	-1 389	-12 977	
Grundskola	-238 270	-253 128	-240 587	5 039	-235 548	
Grundsärskola	-8 050	-7 674	-8 757	47	-8 710	
Gymnasieskola	-78 589	-87 427	-89 275	-2 467	-91 742	
Gymnasiesärskola	-7 241	-7 377	-7 840	-525	-8 365	
Grundl vuxenutbildning	-1 216	-263	-800	-46	-846	
Gymnasial vuxenutbildning	-1 548	-2 518	-3 200	3	-3 197	
Särvux	-750	-1 088	-1 580	617	-963	
Aktivitetsansvaret	-702	-755	-575	-1 953	-2 528	
Svenska för invandrare	-2 246	-1 220	-1 000	-70	-1 070	
Övergripande verksamhet	-23 554	-26 227	-23 626	-2 254	-25 880	
Summa	-525 615	-564 193	-551 571	-10 263	-561 834	

I tabellen ovan har inte hänsyn tagits till verksamheternas detaljbudget utifrån beskrivna förutsättningar. När verksamheterna har lagt sina detaljbudgetar för 2018, hamnar Barn- och utbildningsnämnden på ett underskott av ca 24,4 miljoner kronor. Det största underskottet, 22,7 miljoner kronor, har verksamhet grundskola.

För att finansiera ökade kostnader har ersättningen för barn- och elevantal minskat. Det innebär att verksamheterna måste finansiera löneökningarna på 9 miljoner kronor med den justerade ersättningen. Även kostnaderna för paviljongerna på Gröna Dalen 2,4 miljoner kronor och ej kompenserade hyresjusteringar med 1,1 miljoner kronor påverkar ersättningen till för- och grundskolor.

Ytterligare kostnader som påverkar budgeten är:

* Ökat antal matematiktimmar, innebär 4,2 tjänster vilket motsvarar ca 2,5 miljoner kronor.

* Helårseffekten av ökade lönekostnader vid nyanställningar under 2017, vilket innebär ca 2,1 miljoner kronor för 2018.

* Indraget statsbidrag för lovskolan innebär ökade kostnader för verksamheten. Det är svårt att göra en bedömning vilka ökade kostnader lovskolan får. Förvaltningen kan dock konstatera att ytterligare en ej finansierad kostnad ska inrymmas i budgeten för år 2018.

* Ersättningen från Migrationsverket för asylsökande elever minskar med 4,1 miljoner kronor. I budgeten för år 2018 innebär det en lägre ersättning ut till skolorna för att finansiera intäktstappet.

Förvaltningen kommer arbeta tillsammans med budgetansvariga för att få en budget i balans inför år 2018. Konsekvenserna av att ha en budget i balans är svårt att i dagsläget förutse. Men med ovanstående ej finansierade kostnadsposter, kommer det innebära att skolornas nuvarande organisationer måste minska med ca 42 tjänster.

19.6 Investeringsbudget

Investering, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Inventarier	-2 695	-6 895	-2 300	-5 300	1 .
Verksamhetsanpassning	-3 550		-3 550	-3 550	
Bortbyggande av skola 2000 Gröna Dalen	-1 000	-9 000			2 .
Västerängsskolan, kapp- och klassrum		-800			
Köp av Futurums paviljonger		0			3 .
Gymnasiet, klassrum, grupprum, arbetsrum		-5 000			4 .
Utbyggnad för 10 avdelningar förskola			-3 000	-52 000	5 .
Summa	-7 245	-31 695	-8 850	-60 850	

1. Den stora posten inventarier under 2018 beror på uppstart av ny förskola och behovet av nya inventarier på Futurum efter det att renoveringen är klar.

2. Under året har en budgetjustering gjorts med 1 miljon kronor för bortbyggandet av skola 2000 på Gröna Dalen.

3. I verksamhetsanalysen har förvaltningen flaggat för att det kommer finnas ett behov av att köpa loss paviljongerna på Futurumskolan. Efter kommunfullmäktiges beslut i juni har diskussioner förts ifall det kan finnas andra lösningar för att täcka behovet av att ta in fler elever på Futurum. Eftersom det inte kommer att vara möjligt att köpa loss paviljongerna på grund av skattetekniska regler, föreslås budgeten på 10 miljoner omfördelas till kommunstyrelsens fastigheter för att täcka behovet på Västerängens kök och hitta en lösning på Futurumskolan.

4. Fridegårdsgymnasiets allt större popularitet innebär också ett större tryck att kunna ta in fler elever. Därför kommer gymnasiet att göra en utbyggnad av ytterligare 3 klassrum, 1 grupprum samt 1 arbetsrum.

5. Barnantalet förväntas öka i takt med att bostadsbyggandet ökar. Intresset för att etablera sig för privata aktörer finns redan nu, dels att starta upp nya förskolor samt även att etablera fler dagbarnvårdare i kommunen. Därför är det svårt att göra en bedömning av behovet att bygga nya kommunala förskolor. Det som förvaltningen dock kan konstatera, är att under de närmaste två åren kan kommunen erbjuda plats på redan befintliga förskolor.

Under 2017 har verksamhetsanpassningen på Gransäterskolan utförts. Arbetet har tagit längre tid än beräknat och även kostat mer än vad som var budgeterat. På grund av detta kommer inte verksamhetsanpassningarna för Slottsskolans utemiljö och förråd till träslöjden att bli av i år. Ska Slottsskolans verksamhetsanpassning genomföras nästa år, måste den rymmas inom den befintliga investeringsbudgeten år 2018, annars kommer verksamhetsanpassningen skjutas upp till år 2019.

19.7 Resursfördelningssystem

19.7.1 Barn- och eleversättning

Barn- och utbildningsnämnden beslutar om fyra olika ersättningsnivåer beroende på verksamhet. Varje ersättningsnivå är uppbyggd av kommunens egna budgeterade kostnader delat med antal barn/elever. Inför varje år räknas ersättningsnivåerna om för att nämnden ska kunna lämna en budget i balans. Ej finansierade budgetposter minskar ersättningsnivåerna både för kommunala och fristående verksamheter.

Grunden för att beräkna ersättningsnivåerna är samma för alla verksamheter. Den stora posten i ersättningsmodellen är pedagogiska resurser. I begreppet pedagogiska resurser ingår inte administrativa tjänster ej heller skolledare eller elevassistenter. För förskolan kommunal regi utgör budgetposten ca 60 procent av den totala ersättningen per barn, för fritidshem 77 procent, förskoleklass 48 procent och för grundskolan 42 procent.

19.7.1.1 Beräkningsmodell för ersättning på lika villkor

För att det ska råda konkurrensneutralitet mellan kommunens egna verksamheter och fristående aktörer, kompenseras fria nyttigheter i ersättningen till enskilda verksamheter. Exempel på fria nyttigheter är kostnader för måltider, städ, elevhälsa, kvalitetssäkrande åtgärder, utvecklingskostnader mm. Budgetposter som inte fördelas men som även enskilda får ta del av är bl.a. skolskjuts och nämndadministration.

19.7.1.2 Strukturbidrag

Under innevarande år lämnar SCB ut vilken storlek på socioekonomisk ersättning, uttryckt i andelstal, som respektive förskola och grundskola ska erhålla. Andelstalen tar hänsyn till föräldrarnas utbildning, härkomst, sysselsättning och försörjningsstöd. Utifrån framräknade andelstal fördelas avsatta socioekonomiska medel. För år 2018 har 8,7 procent av grundersättningen avsatts för förskola och fritidshem och 13,6 procent för förskoleklass och grundskola. I pengar räknat innebär det 7,7 miljoner förskola, 1,9 miljoner fritidshem, 0,9 miljoner förskoleklass samt 18,3 miljoner grundskola.

Socioekonomiska resurser utgår även till fristående verksamheter.

20 Socialnämnd

20.1 Uppdrag och ansvarsområde

Socialnämndens verksamhet bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Utgångspunkten för allt arbete ska vara den enskildes behov, lagstiftningen och de ekonomiska resurserna. Socialnämnden bedriver sitt arbete i nära samverkan med brukarna och i enlighet med Socialtjänstlagen ska tvångsinsatser så långt som möjligt undvikas.

Socialnämnden består av tre ledamöter och två ersättare. Nämnden ansvarar framför allt för kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorgens område. Det är bland annat rätten till bistånd, åtgärder vid missbruk, omsorger om barn och ungdom samt serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen. För att kunna fatta akuta beslut måste en ordinarie ledamot i nämnden alltid finnas tillgänglig. Det är löst genom att de ordinarie ledamöterna har en jourvecka var tredje vecka.

Under 2018 kommer nämndens administration att samlas under en ny avdelningschef. Avdelningen för administrativt stöd och utveckling kommer bland annat att ansvara för IT, administration, kvalitets- och utvecklingsarbete och handläggning av serveringstillstånd.

20.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

20.2.1 Attraktiva Håbo

20.2.1.1 Genom aktiv extern och intern samverkan ska det förebyggande arbetet kring barn och unga utvecklas.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Genomföra en workshop med förskolepersonal och socialförvaltningen för tidig upptäckt av barn med särskilda behov.					1
Utveckla samarbetet med övriga förvaltningar, framförallt barn- och utbildningsförvaltningen.					4

20.2.1.2 Vid utredningar om insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel beslut inom vuxnenheterna där barnperspektiv har beaktats.	100%	100%	100%		100%

20.2.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

20.2.2.1 Genom tidiga insatser, samverkan och aktiviteter på hemmaplan ska behovet av externa insatser inom missbruksvården minska.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Minst en intern samverkansträff mellan stöd till barn och unga och stöd till vuxna per termin.			1	1	2
Antalet placeringar institutionsvård vuxna	26	18	18	13	20
Antalet placerade personer institutionsvård vuxna	21	17	18	10	16
Antal vård dygn institutionsvård vuxna	2 645	2 954	2 000	797	1 700
Andel personer med upprepade placeringar på institution minskar.		53%	39%	90%	50%

20.2.2.2 Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.		25%	21%	31%	25%

20.2.2.3 Utveckla metoder som stödjer föräldrars eget ansvar kring barns behov.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Genomföra nätverksmöten med familjer för att tydliggöra nätverkets kapacitet.					10
Genomföra föräldrautbildningar och en öppen föreläsning.					6

20.2.3 Hållbara Håbo

20.2.3.1 Öka integrationen av skyddsbehövande samt av ensamkommande barn och unga i samhället

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel ensamkommande barn och unga som är självförsörjande efter avslutade studier.					10%
Minst två särskilda nysatsningar med fokus på skyddsbehövande och ensamkommande barn och unga närmare arbetsmarknaden ska påbörjas under året.					2
I samverkan genomföra en särskild integrationsaktivitet i samhället.					1

20.2.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

20.2.5 Förändringar i mål och nyckelindikatorer

Förändringar av mål mellan 2017 -2018

Målet rörande arbetet kring våld i nära relationer har tagits bort då nödvändiga utbildningar har genomförts och det finns fungerande rutiner i den ordinarie verksamheten för att arbeta med denna viktiga fråga.

Nya mål 2018

Utveckla metoder som stödjer föräldrars eget ansvar kring barns behov.

Öka integrationen av skyddsbehövande samt av ensamkommande barn och unga i samhället.

20.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatsmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

20.3.1 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Antal med försörjningsstöd som är arbetslösa.	173	131	140	158	170
Antal hushåll med försörjningsstöd.	241	189	225	200	210
Antal bidragsmånader försörjningsstöd.	1 244	1 061	1 100	1 000	1 070
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i Håbo kommun.	25	27	35	35	24
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i annan kommun.		76	50	50	40
Antal mottagna nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande			100		50
Antal skyddsbehövande hushåll med försörjningsstöd (Projekt. Inte i driftsbudget)					90
Antal bidragsmånader försörjningsstöd för skyddsbehövande (Projekt. Inte i driftsbudget.)					635
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 0-6 år.		120	130	110	130
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 6-12 år.		173	140	140	140
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 13-18 år.		208	210	175	210

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Antal avslutade ärenden som gäller barn som varit aktuella för insatser på familjeteamet.	70	62	75	75	75

20.3.2 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Andel elever som ingår i ungdomscoachningens insatser vilka ökar sin skolnärvaro med minst 50 procent.	25 %	100 %	100 %	100	100 %
Andel barnavårdsutredningar som är avslutade inom lagstadgad tid, 120 dagar.	60 %	78 %	100 %	78 %	100 %
Andel upprättade genomförandeplaner i samband med beslutade insatser enligt SoL och LVU.	30 %	40 %	75 %	45 %	92 %
Andel av inkomna anmälningar där förhandsbedömning har avslutats inom 14 dagar enligt lagstadgat krav.		95 %	100 %	93 %	100 %
Antal upprättade Samordnade Individuella Planer (SIP) under året rörande barn och unga.	30	49	40	50	60
Andel hushåll inom ekonomiskt bistånd som efter två månader har en färdig grundutredning.					90%
Andel återsökningar för skyddsbehövande (vuxna) från Migrationsverket som beviljas.					100%

20.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Socialnämnden har till år 2018 fått ökat anslag med 2,8 miljoner kronor. I jämförelse med budget 2017 är det en ökning med 5 procent.

20.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Befolkningsförändringar -1 965tkr
- Förändringar i verksamheten -948tkr
- Justeringar i verksamheten 1 213tkr
- Politisk satsning Bålstapolarna -1 000tkr

Beslutad ram för 2018 är 58 379 000 kr.

20.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Internhyran har räknats om till aktuell självkostnad, vilket ger ändring i kostnad för nämnder och samma förändring i budgetram. Den totala internhyran för kommunen är inte ändrad från junibeslutet. Socialnämndens internhyra och budget ökar med 158 000 kronor.

Ny budgetram för socialnämnden inklusive internhyresjustering är nu 58 537 000 kronor.

Vissa omprioriteringar har gjorts per verksamhet sedan beslut i juni då ändrade behov och trender blivit tydligare:

- Missbrukarvård för vuxna. Kostnader för institutionsplaceringar och kontaktpersoner vuxna under 2017 är mycket lägre än budgeterat. Verksamhetens budget för 2018 minskas därför med 1 127 000 kronor.
- Barn- och ungdomsvård. Lägre kostnader beräknas för bland annat institutionsplaceringar och analystjänster, därför används dessa medel på övriga verksamheter. En minskning med 430 000 kronor.
- Familjerätt och familjebehandling. En ökad efterfrågan på bland annat familjerådgivning märks redan under 2017. Det finns en kö sedan i våras och Svenska kyrkans nedläggning av sin familjerådgivning i Bålsta ökar efterfrågan på den kommunala verksamheten. En ökning av personalresurser beräknas med 688 000 kronor.
- Övriga insatser till vuxna. Inom denna verksamhet ryms bland annat jourboende för brottsoffer, skyddat boende och stöd till vuxna i föräldrarollen. Ett nytt samarbete i regionen för stöd i föräldrarollen innebär en ökning av kostnaden med 276 000 kronor
- Ekonomiskt bistånd. En ökad handläggning av sociala lägenhetskontrakt har krävt ytterligare socialsekreterare och denna utökning genomfördes redan under maj 2017. En ökning med 697 000 kronor

20.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	Not
Socialnämnd	-345	-397	-397	-8	-405	
Nämndsadministration	-137	-175	-224	39	-185	
Konsument och energirådgivning	-99	-110	-110	0	-110	
Tillstånd	-26	-24	-39	-8	-47	
Övergripande verksamhet	-5 776	-7 091	-6 328	-305	-6 633	1
Anhörigstöd	-181	-183	-183	-6	-189	
Missbrukarvård för vuxna	-7 044	-6 215	-9 237	1 629	-7 608	2
Barn- och ungdomsvård	-22 334	-24 271	-24 629	-397	-25 026	3
Familjerätt och familjebehandling	-1 652	-1 644	-1 705	-724	-2 429	4
Övriga insatser till vuxna	-126	-215	-400	-176	-576	5
Ekonomiskt bistånd	-11 806	-14 319	-12 435	-1 692	-14 127	6
Flyktningmottagande	2 741	6 210	257	-1 184	-927	7
Arbetsmarknadsåtgärder	-48	-86	-250	-25	-275	
Summa	-46 833	-48 520	-55 680	-2 857	-58 537	

1. Övergripande verksamhet. (+ 305 000 kronor) En ny avdelningschef som delas med Vård och omsorgsnämnden börjar under 2018.
2. Missbrukarvård för vuxna (-1 629 000 kronor) Behovet av institutionsplaceringar och kontaktpersoner beräknas vara lägre än tidigare.
3. Barn- och ungdomsvård (+ 397 000 kronor) Ökningen beror till största delen på löneökningar och personalavtalet 80 90 100 110 där socialsekreterarna får 10% mer i lön än de arbetar.
4. Familjerätt och familjebehandling (+ 724 000 kronor) Ökningen av budget jämfört med 2017 beror dels på mer personal och dels på löneökningar och personalavtalet 80 90 100 110.
5. Övriga insatser vuxna (+176 000 kronor), Nytt regionsamarbete gällande stöd till vuxna i föräldrarollen medför utökad budget för verksamheten.
6. Ekonomiskt bistånd (+ 1 692 000 kronor) Ökningen av budget jämfört med 2017 beror främst på fler handläggare, prognostiserade ökade kostnader för försörjningsstöd samt flytt av budget för bostadssamordnaren av sociala kontrakt.
7. Flyktningmottagning (+ 1 184 000 kronor) Budget för ensamkommande barn och unga justeras från en intäkt till en kostnad. Efter de ändrade ersättningsreglerna från Migrationsverket kommer kommunen ha svårare att anpassa kostnaderna efter ersättningsnivån. Budgeten bygger på att förvaltningen kan förhandla till lägre leverantörskostnader samt ett antagande om antalet som får uppehållstillstånd. Situationen i främst Afghanistan har enligt världssamfundet förvärrats och numera finns enbart vissa områden som anses vara säkra. Migrationsverket i Sverige fortsätter utvisningarna till landet men framtiden anser vi som oviss. Om fler än beräknat får uppehållstillstånd innebär detta ökade kostnader för kommunen.

20.6 Investeringsbudget

Investering, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Inventarier utbyte	-130	-120	-120	-120	
Summa	-130	-120	-120	-120	

Socialnämnden ser endast behov av främst kontorsmöbler för nya arbetsplatser.

21 Vård- och omsorgsnämnd

21.1 Uppdrag och ansvarsområde

Vård- och omsorgsnämndens huvudsakliga ansvarsområde är den utförande delen av socialtjänstens verksamhet. Det innebär att nämnden ansvarar för driften av äldreboenden och boenden inom LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). Man ansvarar också för den kommunala hemtjänsten och är beställare av hemtjänst enligt LOV (lag om valfrihetssystem). Nämnden har också en dagverksamhet för personer med demenssjukdom samt en öppen dagverksamhet för äldre.

I uppdraget ingår ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till och med sjuksköterskenivå för personer på särskilt boende och vissa personer i eget boende.

Kommunens korttidsboende för unga som tillhör personkretsen för LSS ligger i nämndens ansvar liksom insatsen personlig assistans. I nämndens ansvarsområde ingår också boendestöd till personer med psykisk funktionsnedsättning och daglig verksamhet i enlighet med LSS. Nämnden svarar också för myndighetsutövningen inom färdtjänst, LSS och SoL.

Under 2018 kommer förvaltningens administration att samlas under en ny avdelning. Avdelningen för administrativt stöd och utveckling ska ansvara för IT, administration, uppföljning och utvecklingsfrågor.

21.2 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra prioriterade mål för perioden 2016-2018. Varje nämnd arbetar fram egna måldokument innehållande nämndens egna prioriterade mål samt åtgärder för att bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Under kommunfullmäktiges inriktningsmål nedan anges nämndens prioriterade mål och nyckelindikatorer.

21.2.1 Attraktiva Håbo

21.2.1.1 Öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och habiliterande.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel brukare inom äldreomsorgen som bedöms ha godkänd social dokumentation.			90%	-	90%
Andel brukare inom äldreomsorgen vars utredning eller uppföljning under året har genomförts enligt IBIC (Individens Behov I Centrum).			100%	-	95%
Andel brukare inom hemtjänsten med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.		32%	90%	22%	90%
Andel av genomförandeplanerna inom särskilt boende för äldre där det synliggörs att hänsyn har tagits till individuella önskemål.					100%
Samtliga enheter inom LSS har deltagit i IBIC-utbildning (Individens behov i centrum).					100%
Andel av genomförandeplanerna inom hemtjänsten där det synliggörs att hänsyn					100%

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
har tagits till individuella önskemål.					
Andel brukare inom särskilt boende för äldre med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.					90%
Andel brukare inom LSS med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.					100%
Samverkansforum med lokala representanter från Samordningsförbundets parter för utveckling av lokalt samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering.					1
Andel patienter med hemtjänst i ordinärt boende som fått riskbedömning i Senior Alert.					80%

21.2.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

21.2.2.1 Öka vårdens och omsorgens kvalitet och effektivitet genom att tillvarata ny teknik och kompetensutveckla medarbetarna.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Totalt antal tekniska lösningar för att individen ska upprätthålla sin självständighet och få ökad trygghet		3	5	5	7

21.2.2.2 Vid utredningar av insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Andel utredningar inom socialpsykiatri och LSS där barnperspektivet har beaktats.					100%

21.2.2.3 Öka vår attraktivitet som arbetsgivare för att trygga personalförsörjningen på kort och lång sikt.

Nyckelindikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Måltal 2017	Utfall aug 2017	Måltal 2018
Personalomsättning på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 10 %			14%	12%	10%
Sjukfrånvaron bland personal på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 5 %			9%	5,4%	5%
Andel personaltimmar som används till fortbildning			2%	-	2%
Totalt antal aktiviteter som genomförts under året och som syftar till att främja en hållbar arbetsmiljö			3	6	8

21.2.3 Hållbara Håbo

21.2.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

21.2.5 Förändringar i mål och nyckelindikatorer

För 2018 har vård- och omsorgsnämnden formulerat ett mål kring hänsyn till barnperspektivet i samband med utredningar inom socialpsykiatri och LSS. Socialnämnden har sedan tidigare ett sådant mål. Då det i ärenden inom socialpsykiatri eller LSS kan finnas barn som blir berörda är det av stor vikt att barnperspektivet blir beaktat när beslut fattas kring insatser.

21.3 Mått

För ett fokuserat förbättrings- och utvecklingsarbete finns mål och nyckelindikatorer angivna för verksamhetsåret. Styrelser och nämnder har därutöver möjlighet att ange mått för den löpande uppföljningen av verksamheterna. Dessa mått delas in i tre kategorier;

- Resursmått – visar vad kommunen sätter in i form av resurser.
- Produktionsmått - visar vad kommunen gör med resurserna och kan vara kopplade till aktiviteter eller interna processer.
- Verksamhetsresultatmått - visar vad medborgaren/kunden/brukaren får ut av det kommunen producerar. Kan vara objektiva, subjektiva eller belysa effektivitet.

21.3.1 Produktion

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Nöjd medarbetarindex Skala 1-10			7,5	7,7	8
Antal patienter hemsjukvård, rehab och demensteam		1 992	1 975	1 975	2 040
Antal behandlingar av fotvård		1 633	1 600	2 000	1 600
Antal brukare i kommunens hemtjänst, egen regi		261	260	260	285
Antal brukare i arbetsstödet		23	30	30	30
Antal brukare inom hemtjänsten, totalt		372	480	400	425
Antal brukare som har trygghetslarm		267	300	290	320
Antal brukare som har nattillsyn		30	40	40	45
Antal brukare i Dalängens dagverksamhet		17	20	20	20
Antal biståndsbedömda timmar inom hemtjänsten			96 000	100 000	106 000

Antal brukare inom hemtjänsten, totalt

Budgetsiffran för antalet brukare i kommunens hemtjänst totalt är för år 2017 överskattad, liksom tidigare delårsbokslutets årsprognos som här justerats. En prognos för 2018 och framåt har gjorts utifrån faktiskt utfall helår 2016 samt ändringar mellan åren för deras perioder januari-augusti.

21.3.2 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018
Kontinuitet i hemtjänsten, mäts genom hur många olika personal i snitt en brukare, med minst 3 besök per dygn, haft under en tvåveckors mätperiod.			12		12
LSS-ansökningar utreds inom 3 månader					80%

21.4 Budgetförändringar till år 2018

I juni behandlade kommunfullmäktige "Ekonomiska ramar och övergripande mål budgetår 2018, plan 2019-2020" där förändringar i ramar till år 2018 ingår. Om nämnder har gjort förändringar vid återrapporteringen av budgeten redovisas det.

Vård- och omsorgsnämnden har till år 2018 fått ökat anslag med 13,0 miljoner kronor. I jämförelse med budget 2017 är det en ökning med 5,5 procent. Nämnden har tagit hänsyn till lönekostnadsökning till år 2018 vilket finansierats genom effektivisering inom ram.

21.4.1 Beslut i juni i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni om följande förändringar från budget 2017.

- Handläggning / biståndsbedömning äldre (ökning med en tjänst) och socialpsykiatri (minskning med 0,75 tjänst) -137 tkr
- Hemtjänst, ökat antal brukare -3 200 tkr
- Palliativ vård, bemanning -571 tkr
- Korttidsvård, köp av externa platser 100 tkr
- Äldreboende, köp av externa platser 968 tkr
- Psykiatriboende, nytt boende -1 410 tkr
- Psykiatriboende, köp av externa platser 600 tkr
- LSS-gruppboende 1 och 2, -2 735 tkr
- LSS-serviceboende -1400 tkr
- LSS-boende, köp av externa platser -320 tkr
- Personlig assistans, avslut av assistansärenden till följd av boendestart 300 tkr
- Daglig verksamhet LSS, personal samt ny lokal -1 195 tkr
- Förlängd skolbarnomsorg LSS -70 tkr
- Hemsjukvård, befolkning och nya boenden -955 tkr
- Rehab -365 tkr
- Hjälpmedel, ökat behov -400 tkr
- Färdtjänst, ökat behov -575 tkr
- Förvaltningsövergripande personalkostnader och PRIO 525 tkr
- Utökad tekniksatsning -830 tkr
- Vaktmästare och högre lokalkostnader -625 tkr
- Hemtjänst, avlösning biståndsbedöms 800 tkr
- Trygghetslarm, avgiftsfria -400 tkr
- Boendestöd, minskning till följd av boendeöppning 230 tkr
- Äldreboende, upphandlat -420 tkr
- Äldreboende, såld plats 360 tkr
- Dagverksamhet för äldre, demens 430 tkr
- Restaurang Pomona, ökade intäkter 100 tkr
- Personlig assistans, hårdare bedömning från Försäkringskassan -1 400 tkr
- Korttidsboende LSS, köp och Kontaktpersoner LSS vuxna, minskat behov 440 tkr
- Införande av International classification of functioning (ICF) -470 tkr
- Färdtjänst, begränsning i resor vilket dämpar volymökning 275 tkr
- Lägenhetshyror -150 tkr

21.4.2 Förändringar från kommunfullmäktiges beslut i juni

Internhyran har räknats om till aktuell självkostnad, vilket ger ändring i kostnad för nämnder och samma förändring i budgetram. Den totala internhyran för kommunen är inte ändrad från junibeslutet. Vård- och omsorgsnämndens internhyra och budget ökar med 450 000 kronor.

Inom förvaltningen har en del omprioriteringar gjorts utifrån beslutad budget. De stora förändringarna presenteras nedan.

- I nämndens budget för 2018 finns ett utrymme om cirka 2 miljoner kronor som inte fördelas till någon specifik verksamhet. Flera verksamheter är mycket volymkänsliga med kostnader som kan öka med upp till ett par miljoner med enbart en enda brukare mer än beräknat, beroende på typ av insats. Inom verksamheterna är detaljbudget lagd närmare ett ”bästa tänkbara scenario” snarare än ”mest kostsamma”. Det finns dock även små möjligheter till bättre utfall än budgeterat i och med den höga kostnadskänsligheten vid ändringar från brukare.
- Förvaltningen föreslog en besparing om 800 000 kronor genom att införa biståndsbedömd avlösning. Förvaltningen har valt att inte genomföra denna besparing, då behovet av avlösning förväntas öka de närmsta åren. Kommunfullmäktige beslutade om ett tillskott i ram med 3,2 miljoner kronor för volymökningar inom hemtjänsten. Till följd av en markant lägre andel utförd tid inom hemtjänsten jämfört med tidigare år har kostnadsutvecklingen under 2017 inte alls motsvarat tidigare analys. Under årets sista kvartal påbörjas den nya ersättningsmodellen där hemtjänstutförare framöver istället kommer att ersättas för biståndsbedömd tid, vilket bedöms vara något enklare att förutsäga. I arbetet med detaljbudget har kostnaden för köp av hemtjänst, jämfört med verksamhetsanalysen, bedömts kunna minskas med cirka 2,2 miljoner kronor. Budgetposten måste dock fortsatt ses som något osäker och hemtjänsten är därför en av verksamheterna som kan komma att behöva nyttja det centrala utrymmet för volymökningar.
- Förvaltningen har i budgetramen för år 2018 sett att behovet av att köpa externa korttidsplatser är lägre än vad som bedömdes i samband med verksamhetsanalysen. Budget för köp av externa korttidsplatser är minskad med ca 1 miljon kronor.
- Budgeten för köp av äldreboende Pomona hus 2 (Humana) bedöms, jämfört med verksamhetsanalysen, att bli lägre med cirka 1 miljon kronor. Förändringen beror på att antalet tomtygn är fler än väntat, med lägre kostnad som följd. Budgeten är också justerad så att den inte längre rymmer en extrakostnad kopplad till en specifik brukare, vilket var inrymt i 2017 års budget, för en brukare som inte längre bor på boendet.
- Byggnationerna för de två nya gruppboendena enligt LSS är försenade vilket medför att boendena inte kommer att öppna under 2018. En omprioritering av cirka 2,7 miljoner kronor är därför gjord. Jämfört med verksamhetsanalysen har behov att köpa en till plats på externt LSS-boende uppkommit. Kostnaden för detta är 2,2 miljoner kronor.
- Förvaltningen har i budgetramen för år 2018 sett att behovet av personlig assistans är högre än vad som förutspåddes i verksamhetsanalysen. Framför allt är det kostnaden för assistans enligt LSS som är högre. Nya LSS-beslut om assistans har tillkommit. Försäkringskassan har reviderat beslut om assistans enligt SFB för några ärenden vilket medför en högre assistanskostnad för kommunen då det i dessa fall fattats kompletterande beslut om assistans enligt LSS. I och med att de två gruppboendena blir försenade kommer också ärenden

som beräknades att avslutas under 2018 att fortsätta, detta medför en liten kostnadsökning. Kostnadsökningen för assistans är cirka 3,6 miljoner kronor jämfört med verksamhetsanalysen.

- Förvaltningen har omprioriterat medel till bemanning på korttidsboendet Ekan till följd av fler barn/ungdomar och fler boendedygn. En omfördelning har även gjorts till insatsen avlösarservice i hemmet och ledsagning då kostnaden för den bedöms bli högre, samtidigt bedöms kostnaden för kontaktpersoner vuxna LSS inte att vara lika hög som i budget 2017.
- Behovet av färdtjänst bedöms i arbetet med internbudget bli högre jämfört med i verksamhetsanalysen. Förvaltningen har därför omfördelat cirka 400 000 kronor till färdtjänst. Budgetposten är något osäker i och med att avtalet för färdtjänst löper ut i september 2018 och ny upphandling dessförinnan innebär nytt okänt pris.

21.5 Driftbudget

Tkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2017	Förändr 17/18	Budget 2018	No t
Vård- och omsorgsnämnd	-318	-294	-264	0	-264	
Nämndadministration	-182	-187	-192	-7	-199	
Förvaltningsövergripande budget för oförutsedda volymökningar	0	0	0	-1 960	-1 960	1
Förvaltningsövergripande och handläggning/biståndsbedömning	-19 233	-20 538	-21 552	3 007	-18 545	2
Hemtjänst i ordinärt boende	-43 936	-46 249	-45 894	-645	-46 539	3
Boendestöd i ordinärt boende	-6 149	-6 605	-7 378	126	-7 252	
Korttidsboende/korttidsvård	-4 824	-4 457	-5 728	269	-5 459	4
Särskilt boende/annat boende	-66 179	-66 905	-68 301	-820	-69 121	5
Dagverksamhet och öppen verksamhet	-4 021	-4 720	-5 477	109	-5 368	
Boende enligt LSS	-18 717	-22 165	-22 348	-4 010	-26 358	6
Personlig assistans enligt LSS/SFB	-13 394	-16 646	-13 873	-4 706	-18 579	7
Daglig verksamhet enligt LSS	-7 899	-8 478	-8 123	-1 236	-9 359	8
Övriga insatser enligt LSS	-7 377	-7 360	-8 797	318	-8 479	9
Hemsjukvård och rehab	-19 104	-21 469	-21 058	-2 528	-23 586	10
Färdtjänst/riksfärdtjänst	-6 696	-6 787	-6 635	-767	-7 402	11
Bostadsverksamhet	-433	-285	0	-100	-100	
Summa	-218 462	-233 145	-235 620	-12 950	-248 570	

- Förvaltningsövergripande budget för oförutsedda volymökningar**
I nämndens budget för 2018 finns ett utrymme om cirka 2 miljoner kronor som inte fördelas till någon specifik verksamhet. Flera verksamheter är mycket volymkänsliga med kostnader som kan öka eller minska till följd av förändringar i insats.
- Förvaltningsövergripande och handläggning/biståndsbedömning**
Förvaltningsövergripande är den stora förändringen mellan budget 2017 och 2018 att lokalkostnader (cirka 3,7 miljoner kronor) för utrymmen på Plommonvägen är omfördelade till de verksamheter som nyttjar lokalerna. Denna justering påverkar inte den totala kostnaden, utan är enbart en omfördelning av kostnader mellan verksamheter. Förvaltningsövergripande har också budgeten från 2017 till 2018 utökats med budget för bland annat administrativ chef och tekniksatsningar på till exempel utförardokumentation.
- Hemtjänst i ordinärt boende**
Kommunfullmäktige beslutade om avgiftsfria trygghetslarm vilket innebär en kostnadsökning med 400 000 kronor jämfört med budget 2017. Budgeten för köp av hemtjänst har utökats men inte i den utsträckning som först antogs i verksamhetsanalysen.
- Korttidsboende / korttidsvård**
Till följd av få köpta korttidsplatser under år 2017, bedöms budgeten för år 2018 bli lägre med cirka 1,1 miljoner kronor. Bemanningen för palliativ vård har utökats med 571 000 kronor jämfört med 2017. De lokalkostnader som avser det kommunala korttidsboendet har omfördelats till verksamheten.
- Särskilt boende / annat boende**

I och med att psykiatriboendet öppnar under året har budgeten ökat med ca 1,6 miljoner kronor. Kostnaden för köp av boendeplats på externt psykiatriboende bedöms bli 600 000 kronor lägre jämfört med år 2017. Även kostnaden för köp av externa platser på äldreboende bedöms minska med cirka 950 000 kronor jämfört med föregående års budget. Kostnaderna som avser ytor för äldreboenden har omfördelats till verksamheterna.

6. Boende enligt LSS

Jämfört med 2017 innehåller budget för 2018 kostnader för nytt serviceboende LSS om cirka 1,6 miljoner kronor, samt högre kostnader med 2,5 miljoner kronor för köpt LSS-boende. Budget för köpt LSS-boende är inte lagd utifrån samtliga kända brukare med redan gynnande beslut, eftersom flertalet vid tid för detaljbudget valt att invänta driftstart i Håbo. Vid eventuella kommande besked om ytterligare förseningar av driftstart kan dock detta komma att ändras, med kostnadsökningar redan år 2018.

7. Personlig assistans enligt LSS/SFB

Förvaltningen har sett att behovet av personlig assistans är högre än vad som förutspåddes i verksamhetsanalysen. Framför allt är det kostnaden för assistans enligt LSS som är högre. Nya LSS-beslut om assistans har tillkommit.

Försäkringskassan har reviderat beslut om assistans enligt SFB för några ärenden vilket medför en högre assistanskostnad för kommunen då det i dessa fall fattats kompletterande beslut om assistans enligt LSS. I verksamhetsanalysen lyftes behovet av utökad assistans upp, men inte i den omfattning som behoven nu konstateras till. Kostnadsökningen för assistans är cirka 4,7 miljoner kronor jämfört med budget föregående år.

8. Daglig verksamhet enligt LSS

Budgeten är utökad med personal för att möta ett ökat behov av daglig verksamhet. Verksamheten har också i 2018 högre kostnad till följd av utökade lokaler.

9. Övriga insatser enligt LSS

Förvaltningen har till år 2018 omprioriterat budget till bemanning på korttidsboendet Ekan till följd av fler barn/ungdomar och fler boendedygn. En omfördelning har även gjorts till insatsen avlösarservice i hemmet och ledsagning då kostnaden bedöms bli högre. Kostnaden för kontaktpersoner vuxna LSS bedöms inte vara lika hög som i budget 2017.

10. Hemsjukvård och rehab

Hemsjukvården har utökats med cirka 1 miljon kronor till följd av ökade volymer och att nya boenden kommer att öppna under året. Rehab har utökats med cirka 500 000 kronor till följd av att nya boenden kommer att öppna under året. Budgeten för hjälpmedel är utökad med 400 000 kronor till följd av fler äldre och ett ökat hjälpmedelsbehov. Kostnaden för lokalytor som avser hemsjukvård och rehab är från och med år 2018 omfördelade så att de belastar verksamheten, detta motsvarar cirka 700 000 kronor.

11. Färdtjänst / riksfärdtjänst

Budgeten för färdtjänst är utökad med cirka 700 000 kronor till följd av befolkningsförändringar. Riksfärdtjänst är utökad med 50 000 kronor.

21.6 Investeringsbudget

Investering, tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Not
Inventarier, årligt utbyte	-955	-550	-300	-300	1
Inventarier, boende LSS	0	-580	0	0	2
Inventarier, boende psykiatri	0	-100	0	0	3
Inventarier, äldreboende	0	0	-3 300	0	
Summa	-955	-1 230	-3 600	-300	

1. Inventarier, årligt utbyte

Under år 2018 planerar daglig verksamhet LSS att köpas in taklift, gräsklippare och smart-TV. För hemtjänst och Lindegårdsvägen finns behov av att köpa in möbler och skåp.

2. Inventarier till nya boenden LSS

Under år 2018 färdigställs ett serviceboende och två gruppboenden. Till boendena behövs inventarier till gemensamhetsytor.

3. Inventarier till nytt psykiatriboende

Under år 2018 färdigställs ett nytt psykiatriboende. Till boendet behövs inventarier till gemensamhetsytor.

22 Taxor och avgifter i Håbo kommun år 2018

I denna bilaga redovisas en sammanställning av de taxor och avgifter som Håbo kommun tar ut år 2018. Taxor och avgifter är beslutade av kommunfullmäktige.

Sammanställningen ger en kort beskrivning av taxan/avgiften samt belopp för år 2017 och år 2018. Sammanställningen är under utveckling och kan komma att kompletteras till nästa år.

För att ta del av de fullständiga taxe- och avgiftsbestämmelserna, hänvisas till kommunen hemsida eller kommun@habo.se.

22.1.1 Innehållsförteckning

Kommunstyrelsen	sid 91
Bygg- och miljönämnden	sid 95
Barn- och utbildningsnämnden	sid 97
Socialnämnden	sid 98
Vård- och omsorgsnämnden	sid 99

22.1.2 Kommunstyrelsen

Kopia m m av allmänna handlingar

	År 2017	År 2018
Kopia/utskrift/fax av allmän handling, 1-9 sidor	0 kr	0 kr
Kopia/utskrift/fax av allmän handling, 10 sidor	50 kr	50 kr
Kopia/utskrift/fax av allmän handling, varje kopia därefter	2 kr	2 kr
Avskrift och bestyrkning av allmän handling	125 kr per påbörjad fjärdedels arbetstimme och 2 kr per kopia, dock lägst 50 kr	125 kr per påbörjad fjärdedels arbetstimme och 2 kr per kopia, dock lägst 50 kr
Överföring av digital upptagning till USB, DVD eller annan databärare	Självkostnadspris	Självkostnadspris
Kopia av videobandsupptagning, per band	600 kr	600 kr
Kopia av ljudbandsupptagning, per band	120 kr	120 kr

Vigsel

	År 2017	År 2018
Borgerlig vigsel	500 kr	500 kr

Kommunala lokaler

	År 2017	År 2017	År 2018	År 2018
	Hyra kr/tim	Hyra kr/dygn	Hyra kr/tim	Hyra kr/dygn
Möteslokaler				
Fridegårdsteatern	800	2000/ ev. tillkommer kostnad för ljud	800	2000/ ev. tillkommer kostnad för ljud
Arbetsenheter BCJF	200		200	
Bio Borgen	800		800	
Skolmatsalar*	400		400	
Gröna Dalen Hjärtat*	400		400	
Knarrbacken	200		200	
Granåsenstugan	150		150	
Medborgarhuset Rotundan	400		400	
Medborgarhuset utställning (B-salen)	200	800	200	800
Kurslokaler				
Träslöjdsalar, textilsalar, bildsalar, hemkunskapssalar	600		600	
Datasal Offerrök BCJF (14 datorer)				
Festlokaler				
Knarrbacken kök		700		700
Knarrbacken stuga		700		700
Medborgarhuset Rotundan		1 200/tillfälle		1 200/tillfälle
Sportanläggningar större				

	År 2017	År 2017	År 2018	År 2018
Ishallen	750		750	
Ishallen ekonomiarrangemang		3 500		3 500
Simhallen, bantimme	78		78	
Gransäter , Fridegård, Futurum sporthall, Västerängen	400		400	
Sportanläggningar mindre				
Skokloster	300		300	
Räddningstjänsten	200		200	
Futurum gymnastiksal	150		150	
Mansängen	100		100	
Omklädningsrum separat	50		50	
Övernattning lägerverksamhet		1000/hall/natt		1000/hall/natt
Gräsplaner				
Gröna dalen, Björkvallen	400		400	
Fridegård A B	200		200	
Kvarnvallen	150		150	
Grusplaner				
Kvarnvallen, Fridegård, Gransäter	150		150	
Ekonomiarrangemang ex. tivoli, Cirkus		2 000/dag		2 000/dag
Föreningar i Håbo kommun				
Standardtaxa för de flesta lokaler	50		50	
Simhallen banhyra	50		50	
Omklädningsrum separat	25		25	
Knarrbacken; barn och ungdomsläger (2 dygn) för matsal och logihus		1 000/helg		1 000/helg
Knarrbacken matsal festlokal		1 000/tillfälle		1 000/tillfälle
Medborgarhuset Rotundan festlokal		1 200/tillfälle		1 200/tillfälle
Sporthall		1 000/hall/natt		1 000/hall/natt
*alla skolsalar i grundskolorna, kont. resp. rektor				

Simhallen

	År 2017	År 2018
Entré		
Mindre barn (0-5 år)	Gratis	Gratis
Barn (6-15 år)	25 kr	25 kr
Vuxen (över 16 år)	40 kr	40 kr
Pensionär*	40 kr	40 kr
Tillägg vuxen**	20 kr	20 kr
Tillägg barn**	15 kr	15 kr
* Pensionärspris endast fredagar kl 09.30-11.30 I priset ingår både simhall och rehab.		
** Vid besök på både simhallen och rehabdelen/relaxdelen eller vid besök på familjerelaxen.		
Rabatthäfte		

	År 2017	År 2018
Vuxen/pensionär över 16 år (tio gånger klippkort)	300 kr	300 kr
Barn 6-15 år (tio gånger klippkort)	200 kr	200 kr
Rabatthäfte är inte personliga.		
Terminskort		
Familj *, januari - juni eller augusti - december, ej relax	880 kr	880 kr
Tillägg per person och besök vid besök på relaxen	20 kr	20 kr
* Två vuxna samt hemmavarande barn upp till 15 år.		
Årskort, giltigt 12 månader från utskriftsdatum		
Vuxen/pensionär över 16 år, personligt , ej relax	800 kr	800 kr
Barn 6-15 år, personligt, ej relax	550 kr	550 kr
Familj *, ej relax	1 650 kr	1 650 kr
Tillägg per person och besök vid besök på relaxen	20 kr	20 kr
Kombi, över 16 år, simhall och rehab/relax	1 450 kr	1 450 kr
* Två vuxna samt hemmavarande barn upp till 15 år.		
Kalas och uthyrning		
Barnkalas, 2 timmar	880 kr	880 kr
Rehab *, 1 timme	550 kr	550 kr
Event, 1 timme	880 kr	880 kr
* Gäller rehabförening/rehabföretag, max 30 personer.		
Simskola *		
Sommarsimskola, barn	300 kr	300 kr
Sommarsimskola, barn ej boende i Håbo	700 kr	700 kr
* Endast vid annonsering på hemsidan eller i Bålstabladet.		

Gräv tillstånd

	2017	2018
Gräv tillstånd inkommet tre veckor före start av arbetet	1 500 kr	1 500 kr
Gräv tillstånd inkommet fem veckor före start av arbetet (perioden 15 maj - 15 aug)	1 500 kr	1 500 kr
Förseningsavgift (handläggning snabbare än tre/fem veckor)	1 000 kr utöver ordinarie taxa, totalt 2 500 kr	1 000 kr utöver ordinarie taxa, totalt 2 500 kr
Förlängning av gräv tillstånd, per vecka	1 000 kr	1 000 kr
Avgift vid avslag av inkommen ansökan	300 kr	300 kr
Enbart TA-plan	1 000 kr	1 000 kr

Avfall

	2017	2018
Grundavgifter:		
En- och tvåbostadshus, kronor per hushåll och år	1 829 kr	
Flerbostadshus, kronor per hushåll/lägenhet och år	1 060 kr	
Fritidsboende, kronor per hushåll och år	1 084 kr	
Verksamheter, kronor per år	925 kr	

	2017	2018
Abonnemangsavgifter, restavfall och matavfall:		
Kärl 140 liter, hämtning varannan vecka, kronor per år	850 kr	
Kärl 190 liter, hämtning varannan vecka, kronor per år	1 153 kr	
Kärl 660 liter, hämtning varje vecka, kronor per år	8 900 kr	
Kärl 660 liter, hämtning 2 ggr/vecka, kronor per år	20 168 kr	
Krantömmande behållare		
Krantömmande behållare, 5 m3, tömning varje vecka, kronor per år	34 599 kr	
Krantömmande behållare, 5 m3, tömning 2 ggr/vecka, kronor per år	69 198 kr	
Behandlingsavgift, krantömmande behållare:		
Restavfall, kr per ton och år	1 250 kr	
Matavfall, kr per ton och år	875 kr	
Slam och urin från enskilda avlopp:		
Behållarstorlek < 1,5 m3, kronor per tömning	702 kr	
Behållarstorlek 1,6 - 3,0 m3, kronor per tömning	765 kr	
Behållarstorlek 3,1 - 6,0 m3, kronor per tömning	1 148 kr	
Behållarstorlek > 6,1 m3, kronor per tömning	1 275 kr	
Behandlingsavgift per m3, slam	124 kr	

Fotnot: Avfallstaxan indexregleras årligen. Avgifterna för 2018 kompletteras i detta dokument när index publicerats, i november.

VA

	2017	2018
Anläggningsavgifter		
Bostadsfastighet		
Servisavgift för alla tjänster	51 334 kr	51 334 kr
Avgift för upprättande av förbindelsepunkt vatten, spill- och dagvatten	33 605 kr	33 605 kr
Avgift per kvm tomtyta	67,30 kr	67,30 kr
Avgift per lägenhet	21 955 kr	21 955 kr
Annan fastighet		
Servisavgift för alla tjänster	51 334 kr	51 334 kr
Avgift för upprättande av förbindelsepunkt vatten, spill- och dagvatten	33 605 kr	33 605 kr
Avgift per kvm tomtyta	75,60 kr	75,60 kr
Brukningavgifter		
Grundavgift, kronor per år	2 838 kr	2 838 kr
Avgift per m3 levererat vatten	32,97 kr	32,97 kr
Lägenhetsavgift, kronor per år	1 279 kr	1 279 kr
Tomtyteavgift/år för annan fastighet		
för varje påbörjat 100-tal m2	79,63 kr	79,63 kr

22.1.3 Bygg- och miljönämnden

Taxa för offentlig kontroll inom livsmedelsområdena

Denna taxa gäller avgifter för Håbo kommuns kostnader för prövning och kontroll enligt livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, föreskrifter som meddelats med stöd av dessa lagar samt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagarna.

Vid tillämpningen av denna taxa används en timavgift vid normal kontroll samt en timavgift vid extra kontroll och vid registrering. Kommunfullmäktige har överlåtit till bygg- och miljönämnden att för varje nytt kalenderår räkna upp timavgiften med angivet index.

	Avgift 2017	Avgift 2018
Timdebitering normal livsmedelskontroll	1 100 kr per timme	1 130 kr per timme
Timdebitering extra livsmedelskontroll	1 050 kr per timme	1 079 kr per timme

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens område

Denna taxa gäller avgifter för Håbo kommuns kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken eller bestämmelser med stöd av miljöbalken eller med anledning av EU:s förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde, bl.a. vad gäller naturvård- och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter och biotekniska organismer, samt avfall och producentansvar.

Taxan gäller även avgifter för kostnader för prövning och tillsyn enligt strålskyddslagen och strålskyddsförordningen, samt tillhörande föreskrifter.

Taxan baseras på timdebitering och bestäms av handläggningstiden för det specifika ärendet enligt fyra principer:

1. I förhållande till den handläggningstid som bestämts för ärendet (*fast avgift*)
2. I förhållande till den årliga handläggningstid som anläggningen eller verksamheten tilldelats (*årlig tillsynsavgift*)
3. I förhållande till den faktiskt nedlagda handläggningstiden i det enskilda ärendet (*timavgift*)
4. Enligt andra grunder som anges i taxan

I tabellen nedan finns ett urval av de taxor som är vanligast förekommande. Kommunfullmäktige har överlåtit till bygg- och miljönämnden att för varje nytt kalenderår räkna upp timavgiften med angivet index.

	Avgift 2017	Avgift 2018
Timdebitering miljö och strålskydd	1 050 kr per timme	1 079 kr per timme
Prövning		
Inrättande av vattentoalett med utsläpp till mark eller vatten, hushåll	7 timmar	7 timmar
Berg- eller ytjordvärmepump upp till 20 kW	3 timmar	3 timmar
Tillsyn		
Inspektion enskild avloppsanläggning, avgift per inspektion	2,5 timme	2,5 timme

	Avgift 2017	Avgift 2018
Tillsyn av lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som inte innebär risk för blodsmitta	Timavgift	Timavgift
Tillsyn av strandbad som är upplåtna för allmänheten och som utnyttjas av många människor	3 timmar	3 timmar
Tillsyn av förskola, 3-4 avdelningar	4 timmar	4 timmar
Tillsyn av mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar och allvarliga miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken som handlar om förorenad mark.	Timavgift	Timavgift
Återkommande tillsyn av anläggningar som innehåller CFC, HCFC, halon, HFC vilka ska lämna rapport enligt 29§ förordning om fluorerade växthusgaser	0,5 timme	0,5 timme
Tillsyn av ej anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet	Timavgift	Timavgift
Tillsyn av anläggning där det per kalenderår hanteras; 1. mer än 1 000 m3 flytande motorbränsle, eller 2. mer än en miljon normalm3 gas avsedd för motorbränsle	6 timmar	6 timmar

Taxa för bygglov, detaljplaner, karttjänster med mera

Plan- och bygglovstaxan avser avgifter för planbesked, förhandsbesked, start- och slutbesked, bygglov, samråd, arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök samt upprättande av kartor mm.

I de flesta fall är avgift för bygglov eller planer beroende av storleken på det som ska byggas. Även andra faktorer, som olika planförhållanden, påverkar avgiften för olika bygg- eller planärenden som förekommer. För nybyggnadskarta, grundkarta, utdrag ur grundkarta, utsättning, lägeskontroll tas särskild avgift enligt taxan. Vid upprättande av detaljplaner träffas i de flesta fall planavtal där kommunens ersättning dels grundar sig på faktiska utlägg dels på nedlagd tid enligt timtaxa. Alternativt kan planavgift utgå i samband med beviljat bygglov för att täcka kommunens kostnader.

Närmare besked om avgift för ett specifikt bygglov eller detaljplan kan fås från handläggare på Bygg- och miljöförvaltningen.

Då timersättning för handläggare tas ut debiteras taxa enligt nedanstående tabell. I timtaxan ingår alla normala kringkostnader inklusive overheadkostnader. Minst en timme debiteras.

	Avgift 2017	Avgift 2018
Timdebitering bygglov, plan, kart och mätarbete	1 150 kr per timme	1 150 kr per timme

En översyn av gällande Plan- och bygglovstaxa har påbörjats och under 2018 planeras ett förslag till reviderad taxa att bli föremål för beslut. Troligt är att den föreslås gälla först från och med januari 2019.

22.1.4 Barn- och utbildningsnämnden

Musikskolan	Enhet	år 2017	år 2018
Yngre grupper, musik- och teaterlek	termin	600 kr	600 kr
Äldre grupper, musikal/drama i större grupper	termin	800 kr	800 kr
Ämneskurser, instrument och sång	termin	1 000 kr	1 000 kr
Instrumenthyra	termin	300 kr	300 kr

Inga förändringar är planerade av avgiften för år 2018.

Gymnasiet	Enhet	år 2017	år 2018
Prövningsavgift	st	500 kr	500 kr

Samma avgift även för år 2018.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år				
	Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4 eller fler
Maxtaxa %	3%	2%	1%	ingen avgift
Högsta avgiften	1 362 kr	908 kr	454 kr	0 kr
Föräldrarledig/arbetssökande/16-25 tim	2,5%	1,8%	1%	ingen avgift
16-25 tim/vecka, högsta avgift	1 135 kr	817 kr	454 kr	0 kr
Föräldrarledig/arbetssökande/15 tim	2%	1,6%	1%	ingen avgift
15 tim/vecka, högsta avgift	908 kr	726 kr	454 kr	0 kr
Fritidshem 6-12 år				
	Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4 eller fler
	2%	1%	1%	ingen avgift
	908 kr	454 kr	454 kr	0 kr

Avgifterna gäller för år 2017 eftersom Skolverket inte är klar med ersättningen av maxtaxan 2018.

Inför nytt kalenderår lämnar Skolverket på uppdrag av regeringen uppgift till kommunerna om högsta avgiftsgrundande bruttoinkomst per månad. Det nya inkomstindexet redovisas från november månad till vårdnadshavarna, via kommunens hemsida.

Förvaltningen föreslår att barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta revidering av ”Regler för avgifter och betalning för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg”. Förslaget innebär att den del som rör förändring av avgiftsnivå från och med 2018 inte tas till kommunfullmäktige för beslut, utan följer indexregleringen. Övriga regelförändringar fastställs av barn- och utbildningsnämnden.

Inga förändringar är planerade av avgiften för år 2018.

22.1.5 Socialnämnden

Sammanställning taxor/avgifter Socialnämnden			
SN2012/43 nr2012.2002			
Kommunen har enligt 8 kap 10§ Alkohollagen rätt att ta ut avgifter, dels för ansökan och dels för tillsyn av den som har serveringstillstånd.			
Avgifterna för prövning och tillsyns formuleras som procentsatser av gällande prisbasbelopp. Avgifterna revideras varje år efter att nytt prisbasbelopp är fastställt.			
Avgifter serveringstillstånd	Andel av prisbasbelopp	år 2017	år 2018
Ansökningsavgift			
Nyansökan stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten	18%	8 010 kr	8 190 kr
Nyansökan, stadigvarande tillstånd för servering till slutna sällskap	14%	6 230 kr	6 370 kr
Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten	9%	4 005 kr	4 095 kr
Tillfälligt tillstånd för servering till slutna sällskap	2%	890 kr	910 kr
Serveringstillstånd vid cateringverksamhet	9%	4 005 kr	4 095 kr
Utvidgat tillstånd avseende lokal, uterservering, drycker eller serveringstid	10%	4 450 kr	4 550 kr
Tillfälligt utvidgat tillstånd avseende lokal, uterservering, drycker eller serveringstid	3%	1 335 kr	1 365 kr
Pausservering, tillfälligt för servering till allmänhet	2%	890 kr	910 kr
Kunskapsprov (i avgiften ingår 3 prov)	1%	445 kr	455 kr
Tillsynsavgift. Rörlig tillsynsavgift betalas av alla tillståndshavare med permanent serveringstillstånd. Avgifter baseras på försäljningen av alkoholdrycker året innan.			
0-14 basbelopp (0-540 400 kronor)	8%	3 560 kr	3 640 kr
14-56 basbelopp (upp till 2 161 600 kronor)	15%	6 675 kr	6 825 kr
56-112 basbelopp (upp till 4 323 200 kronor)	17%	7 565 kr	7 735 kr
Över 112 basbelopp	24%	10 680 kr	10 920 kr
Stadigvarande tillstånd till slutet sällskap	2%	890 kr	910 kr
Folköl, Tillsynsavgift	3%	1 335 kr	1 365 kr
Tobak, Tillsynsavgift	3%	1 335 kr	1 365 kr

22.1.6 Vård- och omsorgsnämnden

Insatser i hemmet	enhet	år 2017	år 2018
Hemtjänst nivå 1, max 4 timmar och 59 min per månad	kr/månad	15% av maxtaxa - 302 kr	15% av maxtaxa - 307 kr
Hemtjänst nivå 2, från 5 timmar till 9 timmar och 59 min per månad	kr/månad	35% av maxtaxa - 705 kr	35% av maxtaxa - 715 kr
Hemtjänst nivå 3, från 10 timmar till 14 timmar och 59 min per månad	kr/månad	55% av maxtaxa - 1107 kr	55% av maxtaxa - 1124 kr
Hemtjänst nivå 4, från 15 timmar till 24 timmar och 59 min per månad	kr/månad	70% av maxtaxa - 1409 kr	70% av maxtaxa - 1431 kr
Hemtjänst nivå 5, från 25 timmar till 34 timmar och 59 min per månad	kr/månad	85% av maxtaxa - 1711 kr	85% av maxtaxa - 1737 kr
Hemtjänst nivå 6, över 35 timmar per månad	kr/månad	en tolftedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet - 2013 kr	en tolftedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet - 2044 kr
Extra avgift för städning (om beslutet innehåller insatsen städning)	kr/månad	200 kr	200 kr
Avlösning - de ej biståndsbedömda fria 10 timmarna är avgiftsfria, biståndsbedömda timmar räknas in i avgiften för hemtjänstnivån			
Trygghetslarm	kr/månad	200 kr	0 kr
Hemsjukvård	kr/månad	300 kr	300 kr
Trygg hemgång	kr/månad	0 kr	35% av maxtaxa - 715 kr *
<i>* from 2018-01-01, under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut om ny taxa</i>			

Måltider	enhet	år 2017	år 2018
Matlådor, biståndsbeslut	kr/styck	40 kr	40 kr

Fotvård	enhet	år 2017	år 2018
Fotvård, personer över 65 år	kr/besök	420 kr	420 kr
Fotvård, personer under 65 år	kr/besök	520 kr	520 kr

Korttidsboende - äldre	enhet	år 2017	år 2018
Omvårdnad på korttidsboende	kr/dygn	50 kr	50 kr
Måltider på korttidsboende, samtliga måltider	kr/dygn	100 kr	100 kr

Särskilt boende - äldre	enhet	år 2017	år 2018
Omvårdnad på särskilt boende (maxtaxa)	kr/månad	2013 kr (maxtaxa år 2017)	2044 kr (maxtaxa år 2018)
Måltider på särskilt boende, samtliga måltider	kr/månad	3 000 kr	3 000 kr

Resor	enhet	år 2017	år 2018
Färdtjänst	kr/resa	25% av taxameterbelopp, dock lägst 40 kr, högst 150 kr	25% av taxameterbelopp, dock lägst 40 kr, högst 150 kr
Riksfärdtjänst	kr/resa	Från 105 kr (0-100 km) till 755 kr (resor över 1501 km)	Från 105 kr (0-100 km) till 755 kr (resor över 1501 km)
Arbetsresor	månadavgift	motsvarar avgift för kollektivtrafik	motsvarar avgift för kollektivtrafik

23 Protokoll KF

§ 146 Dnr 2017/00348

Budget och mål 2018, plan 2018-2019

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till reviderade driftbudgetramar för år 2018, totalt 1 091 768 tkr, för nämnder och styrelser enligt nedan

Kommunfullmäktige	1 341
Stöd till politiska partier	1 000
Valnämnd	357
Revision	1 200
Räddningstjänst	20 354
Håbo Marknads AB	5 000
Anslag för gemensamma projekt	3 300
Anslag till KS förfogande	9 250
Kommunstyrelse	156 681
Överförmyndare	2 374
Bygg- och miljönämnd	21 970
Barn- och utbildningsnämnd	561 834
Socialnämnd	58 537
Vård- och omsorgsnämnd	248 570

2. Kommunfullmäktige fastställer reviderad budget för generella statsbidrag

3. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till reviderad investeringsbudget år 2018, totalt om 421 319 tkr enligt följande, förutsatt kommunfullmäktiges beslut om

- ökad investering i Lundby Ridhus, 7 miljoner kronor
- omfördelning av 10 miljoner kronor från barn- och utbildnings-nämndens budget för köp av paviljonger Futurum, till kommunstyrelsen för Västerängsskolans kök 4,7 miljoner kronor samt 5,3 miljoner till ofördelad reserv på fastighetsavdelningen

Skattefinansierade verksamheter:

Kommunstyrelsen	239 904
Barn- och utbildningsnämnd	21 695
Socialnämnd	120
Vård- och omsorgsnämnd	1 230
Exploatering	66 770

Taxefinansierade verksamheter:

VA-verksamhet	90 000
Avfallsverksamhet	1 600

4. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till reviderad exploateringsbudget för år 2018-2020.
5. Kommunfullmäktige godkänner återrapporterade budgetar för styrelser och nämnder
6. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen har rätt att under år 2018 nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder, med 200 mkr, förutsatt kommunfullmäktiges beslut att öka investeringsbudgeten för Lundby ridhus
7. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Räddningstjänsten Enköping-Håbos låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 5,6 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader
8. Kommunfullmäktige fastställer de reviderade budgetstyrprinciperna

Sammanfattning

Fullmäktige beslutade 2017-06-12 KF § 80 om kommunalskatten, nämndernas driftbudgetram och investeringsbudget för 2018 samt plan för 2019-2020. Beslutsprotokollet justerades 2017-09-25 KF § 85. Övergripande mål för perioden 2016-2018 har fastställts sedan tidigare.

Enligt tidigare beslut ska styrelser och nämnders mål och budget för kommande år rapporteras till kommunfullmäktige i december. Detta för att kommunfullmäktige ska ha kännedom om nämndernas mål och budget.

Nämnder och styrelser har återrapporterat mål, nyckelindikatorer och mått för sin verksamhet samt driftbudget och investeringsbudget.

Driftbudgetjusteringar

Förutom återrapporteringen föreslås justeringar i nämnders och styrelser driftbudgetramar som följd av omräkning av internhyra, valår, överförmyndarnämndens ökade kostnader, revisionens budgetäskande samt åtgärder för att stimulera ökat bostadsbyggande. Budgeten för kommunstyrelsens förfogande har minskats från 10,0 miljoner kronor till 9,25 miljoner kronor.

Vidare föreslås att budgeten för skatteintäkter och utjämning uppdateras enligt senaste prognos från SKL, daterad 2017-09-28, vilket innebär en minskning med 1,9 miljoner kronor. Därutöver föreslås budgeten för generella statsbidrag utökas med 1 miljoner kronor 2018 med anledning av statsbidraget för att stimulera ökat bostadsbyggande. Till år 2019-2020 har skatte- och statsbidragsprognosen förbättrats till följd av ökning av de generella statsbidragen vilket ingick i regeringens budgetproposition.

Ekonomiskt resultat

Kommunens totala budget för år 2018 uppvisar ett positivt resultat med 19,9 miljoner kronor vilket är 1,9 miljoner lägre sedan budgetbeslutet i juni, till följd av den förändrade skatte- och statsbidragsprognosen. Resultatet utgör 1,8 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna. Den finansiella målsättningen är att ha 2 procent i överskott under perioden. Planen för år 2019-2020 visar resultat på cirka 25 miljoner kronor per år vilket utgör cirka 2 procent i överskott.

Investeringar

Investeringar för år 2018 uppgår till totalt 354,5 miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringar, förutsatt kommunfullmäktiges beslut om att tillföra projektet Lundby ridhus ytterligare 7 miljoner kronor.

Exploateringsinvesteringar har justerats från 65,5 miljoner kronor till 66,8 miljoner

kronor till följd av förändringar i tidsplanen för flera projekt. Den totala exploateringsbudgeten per projekt är oförändrad.

Upplåning

Samtliga investeringar inklusive exploatering uppgår till 421,3 miljoner kronor för år 2018, förutsatt kommunfullmäktiges beslut om Lundby ridhus. För att finansiera investeringarna krävs att 200 miljoner kronor nyupplånas för år 2018.

Budgetstyrprinciper

Budgetstyrprinciperna har setts över och kompletterats vad gäller taxor och avgifter, investeringar och exploatering och föreslås fastställas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Protokollsutdrag Kommunstyrelsen 2017-11-20 § 226

Protokollsutdrag Kommunstyrelsens arbetsutskott 2017-11-20 § 158

Budget och mål 2018, plan 2019-2020

Revisionens budgetäskande 2017-10-20

Räddningstjänstens samrådsprotokoll, 2017-03-29

Protokoll nämnder

Förslag till beslut på sammanträdet

Leif Zetterberg (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Christian Nordberg (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder

Revisionen

Ekonomichef